

32009L0081

L 216/76

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

20.8.2009.

DIREKTIVA 2009/81/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. srpnja 2009.****o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 47. stavak 2. te članke 55. i 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,djelujući u skladu s postupkom iz članka 251. Ugovora ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Nacionalna sigurnost ostaje u isključivoj nadležnosti svake države članice u području obrane i u području sigurnosti.
- (2) Postupna uspostava europskog tržišta za obrambenu opremu ključna je za jačanje europske obrambene tehnološke i industrijske baze te razvoja vojnih sposobnosti nužnih za provedbu europske sigurnosne i obrambene politike.
- (3) Države članice slažu se glede potrebe za promicanjem, razvojem i europske obrambene tehnološke i industrijske baze utemeljene na sposobnosti, znanju i konkurentnosti. Kako bi ostvarile taj cilj države članice mogu koristiti različita sredstva, u skladu s pravom Zajednice, za istinsko europsko tržište za obrambenu opremu i jednake uvjete na europskoj i svjetskoj razini. One bi također morale doprinijeti dubinskom razvoju raznolike europske obrambene opskrbe baze, posebno na način da podupiru uključivanje malih i srednjih poduzeća i netradicionalnih isporučitelja u europsku obrambenu tehnološku i industrijsku bazu i promičući industrijsku suradnju i sudjelovanje mreže učinkovitih i odgovarajućih sekundarnih isporučitelja. U tom smislu države članice moraju uzeti u obzir obrazloženo priopćenje od

7. prosinca 2006. o primjeni članka 296. Ugovora u području nabave za obranu te Priopćenje Europske komisije od 5. prosinca 2007. o Strategiji za jaču i konkurentniju europsku obrambenu industriju.

- (4) Uspostava prilagođenog zakonodavnog okvira preduvjet je za stvaranje europskog tržišta obrambene opreme. U području nabave to uključuje koordinaciju postupaka za sklapanje ugovora koji ispunjavaju sigurnosne zahtjeve država članica i obveze koje proizlaze iz Ugovora.
- (5) Kako bi se postigao taj cilj, Europski parlament pozvao je Komisiju u svojoj rezoluciji o Zelenoj knjizi o nabavi za obranu ⁽³⁾ da izradi nacrt direktive koja bi posebno vodila računa o sigurnosnim interesima država članica, daljnjem razvoju zajedničke vanjske i sigurnosne politike, promicanju jače europske kohezije te čuvanju uloge Unije kao „civilne sile”.
- (6) Bolja koordinacija postupaka nabave, npr. za ugovore koji se tiču logističkih usluga, prijevoza i skladištenja isto tako daje mogućnost smanjenja troškova u području obrane te značajnog smanjenja utjecaja tog sektora na okoliš.
- (7) Ti postupci trebaju odražavati opći pristup Unije u području sigurnosti, što odgovara promjenama u strateškom okruženju. Pojava asimetričnih nadnacionalnih prijetnji izazvala je postupno brisanje granice između vanjske i unutarnje te vojne i nevojne sigurnosti.
- (8) Oprema za obranu i sigurnost ključna je za sigurnost i suverenitet država članica te autonomiju Unije. Stoga je nabava dobara i usluga u sektorima obrane i sigurnosti često osjetljive prirode.
- (9) Rezultat tog su specifični zahtjevi, posebno u području sigurnosti opskrbe i sigurnosti podataka. Ti se zahtjevi ponajprije odnose na nabavu oružja, streljiva i vojnog

⁽¹⁾ SL C 100, 30.4.2009., str. 114.⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 14. siječnja 2009. (još nije objavljeno u *Službenom listu*) i Odluka Vijeća od 7. srpnja 2009.⁽³⁾ SL C 280 E, 18.11.2006., str. 463.

materijala za oružane snage, te s njima neposredno povezanih usluga i radova, ali i na određene posebno osjetljive nabave u području nevojne sigurnosti. U tim područjima, izostanak režima na razini cijele Unije sprečava otvaranje obrambenog i sigurnosnog tržišta među državama članicama. Takva situacija zahtijeva žurno poboljšanje. Režim na razini Unije o sigurnosti podataka, uključujući i međusobno priznavanje nacionalnih sigurnosnih provjera i omogućavanje razmjene klasificiranih podataka između javnih naručitelja/naručitelja i europskih tvrtki bio bi iznimno koristan. Istodobno, države članice moraju poduzeti konkretne mjere kako bi poboljšale sigurnost međusobne opskrbe s ciljem postupne uspostave sustava odgovarajućih jamstava.

- (10) Za potrebe ove Direktive, vojna oprema treba se shvatiti ponajprije kao vrsta proizvoda uključena u popis oružja, streljiva i vojnog materijala koji je usvojilo Vijeće EU-a svojom Odlukom 255/58 od 15. travnja 1958.⁽¹⁾ i države članice mogu se ograničiti na ovaj popis samo pri prenošenju ove Direktive u nacionalno zakonodavstvo. Taj popis uključuje samo opremu koja je dizajnirana, razvijena i proizvedena za posebne vojne svrhe. Međutim, popis je opće prirode i treba ga široko tumačiti u svjetlu dinamičnog karaktera tehnologije, politika nabave te vojnih zahtjeva koji dovode do razvoja novih vrsta opreme, na primjer na temelju Zajedničkog vojnog popisa Unije. Za potrebe ove Direktive, vojna oprema također treba uključivati proizvode koji su, iako prvobitno namijenjeni civilnoj uporabi, kasnije prilagođeni vojnoj svrsi kako bi se koristili kao oružje, streljivo ili ratni materijal.
- (11) U posebnome području nevojne sigurnosti, ova se Direktiva treba primjenjivati na nabave koje imaju značajke slične nabavama za područje obrane te su jednako osjetljive. To može biti slučaj ponajprije kad vojne i nevojne snage surađuju kako bi izvršile istu misiju i/ili kad je svrha nabave zaštita sigurnosti Unije i/ili država članica na njihovom teritoriju ili izvan njega, protiv ozbiljnih prijetnji od strane nevojnih i/ili nevladinih subjekata. To može uključivati, na primjer, zaštitu granice, policijsku aktivnost i misije za upravljanje krizama.
- (12) Ova Direktiva treba uzeti u obzir potrebe javnih naručitelja/naručitelja tijekom cijelog životnog vijeka proizvoda, tj. tijekom istraživanja i razvoja, industrijskog razvoja, proizvodnje, popravaka, modernizacije, modifikacije, održavanja, logistike, izobrazbe, testiranja, povlačenja i uništavanja. Te faze uključuju, na primjer, studije, ocjenjivanje, prijevoz, integraciju, servisiranje, rastavljanje, uništavanje i sve druge usluge nakon početnog dizajniranja. Neki ugovori mogu sadržavati isporuku dijelova,

sastavnih dijelova i/ili montažnih dijelova koji će biti ugrađeni u proizvode ili dodani proizvodima i/ili isporuku posebnih alata, pomagala za testiranje ili potporu.

- (13) Za potrebe ove Direktive, istraživanje i razvoj trebaju obuhvatiti temeljna istraživanja, primijenjena istraživanja i eksperimentalni razvoj. Fundamentalna (bazična) istraživanja uključuju eksperimentalni ili teorijski rad koji se poduzima ponajprije radi stjecanja novog znanja o temeljnim načelima pojava i promatranih činjenica, ne s ciljem posebne primjene ili uporabe. Primijenjeno istraživanje također se sastoji od izvornog rada poduzetog s ciljem stjecanja novog znanja. Međutim, usmjereno je prvenstveno na praktičan cilj ili svrhu. Eksperimentalni razvoj uključuje rad utemeljen na postojećem znanju stečenom istraživanjem i/ili praktičnim iskustvom s ciljem započinjanja proizvodnje novih materijala, proizvoda ili uređaja, uspostave novih procesa, sustava i usluga ili značajnog poboljšanja već postojećih. Eksperimentalni razvoj može uključivati realizaciju tehnoloških demonstratora, tj. uređaja koji prikazuju djelovanje novog koncepta ili nove tehnologije u odgovarajućoj ili reprezentativnoj okolini.

Istraživanje i razvoj ne uključuju proizvodnju i kvalifikaciju predproizvodnih prototipova, alata i industrijskog inženjeringa, industrijskog dizajna ili proizvodnje.

- (14) Ova Direktiva mora voditi računa o potrebama javnih naručitelja/naručitelja za radovima i uslugama koje su, iako nisu izravno povezane s isporukom vojne ili osjetljive opreme, nužne kako bi se ispunili određeni vojni ili sigurnosni zahtjevi.
- (15) Ugovori sklopljeni u državama članicama od strane naručitelja sukladno Direktivi 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga⁽²⁾ te javnih naručitelja sukladno Direktivi 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama⁽³⁾ moraju biti u skladu s načelima Ugovora, a posebno onima koja se odnose na slobodu kretanja roba, pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga te s načelima koja iz njih proizlaze, kao što su načela jednakog tretmana, nediskriminacije, međusobnog priznavanja, razmjernosti i transparentnosti.

⁽¹⁾ Odluka kojom se definira popis proizvoda (oružja, municije i vojnog materijala) na koje se odnose odredbe članka 223. stavka 1. točke (b) – sada članak 296. stavak 1. točka (b) – Ugovora (doc. 255/58). Zapisnik od 15. travnja 1958.: doc. 368/58.

⁽²⁾ SL L 134, 30.4.2004., str. 1.

⁽³⁾ SL L 134, 30.4.2004., str. 114.

Obveze glede transparentnosti i nadmetanja za ugovore koji su ispod praga primjene ove Direktive moraju odrediti države članice sukladno tim načelima i uzimajući u obzir, ponajprije, situacije gdje postoji prekogranični interes. Posebice, na državama članicama je da odrede najprikladnija rješenja za sklapanje takvih ugovora.

Za ugovore iznad određenih vrijednosti, preporučuje se izrada odredaba za usklađivanje na razini Unije nacionalnih postupaka za sklapanje takvih ugovora koji su utemeljeni na tim načelima kako bi se jamčili njihovi učinci te djelotvorno otvaranje nabave nadmetanju. Te odredbe o usklađivanju trebaju se stoga tumačiti u skladu s gore navedenim pravilima i načelima te ostalim odredbama Ugovora.

- (16) Članci 30., 45., 46., 55. i 296. Ugovora propisuju određene iznimke u primjeni načela određenih Ugovorom i shodno tome u primjeni prava koje iz njih proizlazi. Sukladno tome, nijedna odredba ove Direktive ne smije spriječiti nametanje ili primjenu bilo koje mjere koja se smatra nužnom za zaštitu interesa legitimno priznatih odredbama Ugovora.

To u prvome redu znači da sklapanje ugovora koji spadaju u područje primjene ove Direktive mogu biti izuzeti od njezine primjene u slučajevima kad je to opravdano razlozima javne sigurnosti ili nužno za zaštitu bitnih sigurnosnih interesa države članice. To može biti slučaj s ugovorima u području obrane i sigurnosti kod kojih su zahtjevi sigurnosti opskrbe tako zahtjevni ili koji su tako povjerljivi i/ili važni za nacionalni suverenitet da čak ni specifične odredbe ove Direktive nisu dovoljne za zaštitu bitnih sigurnosnih interesa država članica, čija je definicija u isključivoj nadležnosti država članica.

- (17) Ipak, sukladno sudskoj praksi Suda Europskih zajednica mogućnost pribjegavanja takvim iznimkama treba tumačiti tako da njihovi učinci ne idu dalje od onog što je nužno za zaštitu legitimnih interesa čijoj zaštiti pomažu ti članci. Prema tome, neprimjenjivanje ove Direktive mora biti razmjerno postavljenim ciljevima te što manje ometati slobodu kretanja roba i slobodu pružanja usluga.

- (18) Ugovori koji se odnose na oružje, streljivo i vojni materijal koje sklapaju javni naručitelji/naručitelji koji djeluju u području obrane izuzeti su iz područja primjene Sporazuma o javnoj nabavi (GPA) zaključenog pri Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. Ostali ugovori na koje se odnosi ova Direktiva također su izuzeti od primjene GPA primjenom članka XXIII. istog ugovora. Članak 296. Ugovora i članak XXIII. stavak 1. GPA imaju različito područje primjene i predmet su različitih standarda sudske kontrole. Države članice mogu se ipak osloniti na članak XXIII. stavak 1. GPA u slučajevima kad se ne mogu pozvati na članak 296. Ugovora. Stoga se za primjenu ovih dvaju članaka moraju ispuniti različiti uvjeti.

Ovo izuzeće znači također da u posebnom kontekstu tržišta obrane i sigurnosti, države članice zadržavaju pravo odlučivanja mogu li njihovi javni naručitelji/naručitelji gospodarskim subjektima iz trećih zemalja dopustiti da sudjeluju u postupcima sklapanja ugovora. Oni trebaju donijeti tu odluku na temelju vrijednosti za novac, uzimajući u obzir potrebu za europskom tehnološkom i industrijskom obrambenom bazom koja će biti konkurentna na globalnoj razini te važnost otvorenog i poštenog tržišta i stjecanje uzajamne koristi. Države članice trebaju ustrajati na sve otvorenijem tržištu. Njihovi partneri također moraju iskazati otvorenost na temelju pravila koja su dogovorena na međunarodnoj razini, ponajprije glede otvorene i poštene konkurencije.

- (19) Ugovor će se smatrati ugovorom o radovima samo ako njegov predmet izričito obuhvaća obavljanje aktivnosti iz odjeljka 45. Jedinog rječnika javne nabave (CPV) koje su uređene Uredbom (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinom rječniku javne nabave (CPV) ⁽¹⁾ (u daljnjem tekstu „CPV”), čak i ako ugovor obuhvaća pružanje drugih usluga nužnih za izvršenje tih aktivnosti. Ugovori o uslugama mogu, u nekim slučajevima, uključivati radove. Međutim, kad su ti radovi sporedni u odnosu na glavni predmet ugovora, i njegova su moguća posljedica ili dopuna, činjenica da su takvi radovi uključeni u ugovor ne opravdava kvalifikaciju ugovora kao ugovora o izvođenju radova.

- (20) Ugovori u području obrane i sigurnosti često sadržavaju klasificirane podatke za koje zakoni, propisi ili upravne odredbe na snazi u državi članici o kojoj je riječ zahtijevaju da ih, iz sigurnosnih razloga, treba zaštititi od neovlaštena pristupa. U vojnom području, države članice imaju sustave za klasifikaciju tih podataka u vojne

⁽¹⁾ SL L 340, 16.12.2002., str. 1.

svrhe. Međutim, kad je riječ o pitanjima nevojne sigurnosti, postoji više raznolikosti u praksi država članica kad ostali podaci moraju biti zaštićeni na sličan način. Stoga je uputno uporabiti koncept koji uzima u obzir raznolikost praksa u državama članicama i omogućuje obuhvaćanje vojnog i nevojnog područja. U svakom slučaju, nabava u tim područjima ne smije utjecati, kada je to prikladno, na obveze koje proizlaze iz Odluke Europske komisije 2001/844/EZ, EZUČ, Euratom od 29. studenoga 2001. o izmjeni njezina unutarnjeg Poslovnika ⁽¹⁾ ili Odluke Vijeća 2001/264/EZ od 19. ožujka 2001. o donošenju sigurnosnih propisa Vijeća ⁽²⁾.

Nadalje, članak 296. stavak 1. točka (a) Ugovora daje državama članicama mogućnost da izuzmu ugovore u području obrane i sigurnosti od primjene ove Direktive ako bi njezina primjena obvezala države članice da otkriju podatke čije bi razotkrivanje bilo protivno bitnim interesima njihove sigurnosti. To može biti slučaj ponajprije kada su ugovori tako osjetljivi da samo njihovo postojanje mora ostati tajno.

- (21) Javnim naručiteljima/naručiteljima treba omogućiti da se koriste okvirnim sporazumima te je stoga potrebno definirati okvirne sporazume i posebna pravila. Prema tim pravilima kada javni naručitelj/naručitelj sklopi okvirni sporazum u skladu s odredbama ove Direktive koje se, posebno na oglašavanje, rokove i uvjete za dostavu ponuda, on smije sklopiti ugovor na temelju tog okvirnog sporazuma za vrijeme trajanja tog sporazuma ili primjenom uvjeta koji su navedeni u okvirnom sporazumu ili, ako svi uvjeti nisu unaprijed navedeni, ponovnim otvaranjem natjecanja između strana okvirnog sporazuma. Ponovno otvaranje natjecanja mora biti u skladu s određenim pravilima čiji cilj je jamčiti potrebnu fleksibilnost i poštovanje općih načela, posebno načela jednakog tretmana. Zbog istih razloga trajanje okvirnih sporazuma mora biti ograničeno i ne smije prijeći razdoblje od 7 godina, osim u slučajevima koji su valjano obrazloženi od strane javnih naručitelja/naručitelja.
- (22) Javni naručitelji/naručitelji mogu se koristiti tehnikama elektroničke nabave pod uvjetom da je to u skladu s pravilima određenim ovom Direktivom i načelima jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti. S obzirom da će uporaba elektroničke dražbe vjerojatno porasti, takve dražbe moraju se definirati na razini Unije i urediti posebnim pravilima kako bi se osigurala njihova potpuna usklađenost s navedenim načelima. U tu svrhu mora se odrediti da se takve elektroničke dražbe odnose samo na ugovore o radovima, nabavi robe i uslugama za

koje se specifikacije mogu precizno odrediti. To se ponajprije odnosi na ugovore o nabavi robe, radovima i uslugama koji se ponavljaju. S istim ciljem mora također biti moguće utvrditi odgovarajući poredak ponuditelja u bilo kojem stadiju elektroničke dražbe. Korištenje elektroničkih dražbi omogućuje javnim naručiteljima/naručiteljima da traže od ponuditelja da podnose nove cijene, izmijenjene naniže, a kada se ugovor sklapa prema kriteriju ekonomski najpovoljnije ponude također im omogućuje da traže od ponuditelja da poboljšaju i druge elemente ponude osim cijena. Kako bi se zajamčilo poštovanje načela transparentnosti, samo oni elementi koji su pogodni za automatsko procjenjivanje pomoću elektroničkih sredstava, bez bilo kakve intervencije i/ili procjene od strane javnog naručitelja/naručitelja, mogu biti predmetom elektroničkih dražbi, tj., samo elementi koji se mogu kvantitativno odrediti tako da ih se može izraziti u brojevima ili u postocima. S druge strane, oni aspekti ponude koji podrazumijevaju procjenu elemenata koji se ne mogu kvantitativno odrediti ne smiju biti predmetom elektroničkih dražbi. Slijedom toga, određeni ugovori o radovima i određeni ugovori o uslugama čiji je predmet intelektualni rad, kao što je projektiranje radova, ne bi trebali biti predmet elektroničkih dražbi.

- (23) Centralizirane tehnike nabave pomažu jačanju konkurencije i pojednostavnjuju nabavu. U skladu s tim, državama članicama treba omogućiti da predvide da javni naručitelji/naručitelji mogu nabavljati robe, usluge i radove putem središnjeg nabavnog tijela. Stoga je potrebno odrediti definiciju Zajednice za središnja tijela za nabavu i uvjete pod kojima se, sukladno načelima nediskriminacije i jednakog tretmana, smatra da javni naručitelji/naručitelji koji nabavljaju radove, usluge i robe putem središnjeg tijela za javnu nabavu ispunjavaju odredbe ove Direktive. Javni naručitelj/naručitelj koji je obvezan primjenjivati ovu Direktivu mora u svakom slučaju ispunjavati uvjete da djeluje kao središnje tijelo za nabavu. Istodobno, države članice moraju imati mogućnost odrediti europska javna tijela koja nisu obveznici ove Direktive, kao npr. Europska obrambena agencija, kao središnja tijela za nabavu, pod uvjetom da takva tijela primjenjuju pravila o nabavi u skladu sa svim odredbama ove Direktive na te nabave.
- (24) Javni naručitelji/naručitelji mogu se naći u situaciji da moraju sklopiti jedan ugovor za nabave koji je djelomično obuhvaćen ovom Direktivom, a preostali dio spada u područje primjene Direktive 2004/17/EZ ili Direktive 2004/18/EZ ili koji nije predmet ove Direktive, Direktive 2004/17/EZ ili Direktive 2004/18/EZ. To vrijedi kada se određene nabave, iz objektivnih razloga, ne mogu odvojiti i nabaviti kroz odvojene ugovore. U tim slučajevima je javnim naručiteljima/naručiteljima potrebno sklapanje jednog ugovora, pod uvjetom da njihova odluka nije donesena radi izuzimanja ugovora od primjene ove Direktive ili Direktiva 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ.

⁽¹⁾ SL L 317, 3.12.2001., str. 1.

⁽²⁾ SL L 101, 11.4.2001., str. 1.

- (25) Multipliciranje broja pragova za primjenu usklađenih odredaba komplicira situaciju za javne naručitelje/naručitelje. Uzimajući u obzir prosječnu vrijednost ugovora u području obrane i sigurnosti, uputno je uskladiti pragove za primjenu ove Direktive s pragovima koje već moraju biti poštovati javni naručitelji/naručitelji u primjeni Direktive 2004/17/EZ. Pragove ove Direktive treba revidirati zajedno s pragovima Direktive 2004/17/EZ pri reviziji ovih potonjih.
- (26) Osim toga treba predvidjeti slučajeve kada se ova Direktiva ne primjenjuje, jer se primjenjuju posebna pravila o sklapanju ugovora koja proizlaze iz međunarodnih sporazuma i dogovora između država članica i trećih zemalja. Pravila koja proizlaze iz određenih sporazuma vezanih uz razmještaj snaga iz jedne države članice u drugu državu članicu ili treću zemlju, ili razmještaj snaga iz treće zemlje u državu članicu, trebaju također onemogućiti primjenu postupaka nabave prema ovoj Direktivi. Ova se Direktiva ne smije primjenjivati na ugovore koje sklapaju međunarodne organizacije za svoje potrebe ni na one ugovore koje sklapaju države članice sukladno pravilima koja su specifična za takve organizacije.
- (27) U području obrane i sigurnosti, neki su ugovori tako osjetljivi da bi bilo neprikladno primjenjivati ovu Direktivu, usprkos njezinoj specifičnosti. To je slučaj za nabave koje pružaju obavještajne službe ili nabave za sve vrste obavještajnih aktivnosti, uključujući protuobavještajne aktivnosti kako ih definiraju države članice. To je slučaj i s drugim posebno osjetljivim nabavama koje zahtijevaju iznimno visoku razinu povjerljivosti, kao što su na primjer nabave u svrhu zaštite granice, borba protiv terorizma ili organiziranog kriminala, nabave vezane uz šifriranje ili nabave namijenjene posebno za tajna djelovanja ili druge jednako osjetljive aktivnosti koje obavlja policija i snage sigurnosti.
- (28) Države članice često sudjeluju u programima suradnje za zajednički razvoj nove opreme u području obrane. Takvi su programi iznimno važni jer pomažu razvoju novih tehnologija i snose visoke troškove istraživanja i razvoja složenih sustava naoružanja. Neke od tih programa vode međunarodne organizacije, kao što su „Organisation conjointe de cooperation en matiere d'armement (OCCAR)” i NATO (putem posebnih agencija), ili agencije Unije kao što je Europska obrambena agencija, koje tada sklapaju ugovore u ime država članica. Ova se Direktiva ne primjenjuje na takve nabave. Za ostale takve programe suradnje, ugovore sklapaju javni naručitelji/naručitelji jedne države članice također u ime jedne ili više drugih država članica. I u tim se slučajevima ova Direktiva ne primjenjuje.
- (29) U slučaju da oružane snage ili snage sigurnosti iz država članica provode operacije izvan granica Unije, i kad to nalažu operativni zahtjevi, javnim naručiteljima/naručiteljima koji se nalaze u području operacije treba odobriti da ne primjenjuju pravila ove Direktive kada sklapaju ugovore s gospodarskim subjektima smještenim u području operacije, uključujući i civilne nabave koje su izravno povezane s provedbom tih operacija.
- (30) S obzirom na specifičnost sektora obrane i sigurnosti, nabava opreme kao i radova i usluga jedne vlade od druge vlade treba biti izuzeta iz područja primjene ove Direktive.
- (31) U kontekstu usluga, ugovori za kupnju ili iznajmljivanje nepokretne imovine i prava na takvu imovinu imaju posebne karakteristike zbog kojih je primjena pravila o nabavi neprikladna.
- (32) Usluge arbitraže i mirenja obično pružaju tijela ili osobe određene ili izabrane na način koji ne može biti uređen pravilima nabave.
- (33) Financijske usluge također su povjerene osobama ili tijelima pod uvjetima koji nisu u skladu s primjenom pravila o nabavi.
- (34) Sukladno članku 163. Ugovora, poticanje istraživanja i tehnološkog razvoja sredstvo je za jačanje znanstvene i tehnološke baze industrije Zajednice, a otvaranje ugovora o uslugama pridonosi tom cilju. Ova Direktiva ne bi smjela obuhvaćati sufinanciranje istraživačkih i razvojnih programa. Ugovori o istraživanju i razvoju, osim od kojih korist ima isključivo javni naručitelj/naručitelj za obavljanje vlastitih poslova, pod uvjetom da je pružena usluga u potpunosti nadoknađena od strane javnog naručitelja/naručitelja, nisu obuhvaćeni ovom Direktivom.
- (35) Zaposlenje i zanimanje ključni su elementi kojima se jamče jednake mogućnosti za sve i koji doprinose integraciji u društvo. U tom pogledu, zaštitne radionice i programi zaštićenog zapošljavanja djelotvorno doprinose integraciji ili reintegraciji osoba s poteškoćama na tržište rada. Međutim, takve se radionice možda neće moći izboriti za ugovore pod normalnim uvjetima konkurencije. Slijedom toga, uputno bi bilo propisati da države članice mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima nabave za ugovore za takve radionice ili rezervirati izvršenje ugovora u kontekstu programa zaštićenog zapošljavanja.

- (36) U svrhu primjene ove Direktive za ugovore o uslugama koje ulaze u njezino područje primjene te u svrhu praćenja, usluge treba podijeliti u kategorije koje odgovaraju pojedinim poglavljima prema klasifikaciji CPV-a te spojiti u dva priloga sukladno režimu kojem pripadaju. U pogledu usluga iz Priloga II. odgovarajuće odredbe ove Direktive ne bi smjele dovesti u pitanje primjenu pravila Zajednice koja su specifična za spomenute usluge. Međutim, kako bi se primijenile odredbe ove Direktive umjesto odredaba direktiva 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ mora se ustanoviti da odgovarajući ugovori o uslugama ulaze u područje primjene ove Direktive.
- (37) Što se tiče ugovora o uslugama, punu primjenu ove Direktive, tijekom prijelaznog razdoblja, treba ograničiti na ugovore u kojima će odredbe Direktive dopustiti puni razvoj prekogranične trgovine. Neophodno je nadzirati ugovore o drugim uslugama tijekom ovog prijelaznog razdoblja prije nego što se donese odluka o punoj primjeni ove Direktive.
- (38) Tehničke specifikacije koje izrađuju javni naručitelji/naručitelji moraju omogućiti otvaranjem nabave konkurenciji. S tim ciljem, mora se omogućiti podnošenje ponuda koje odražavaju različitost tehničkih rješenja. Kako bi se to učinilo tehničke specifikacije trebaju, s jedne strane, biti ustanovljene na osnovi izvedbenih i funkcionalnih zahtjeva. S druge strane, kada se upućuje na europsku normu ili međunarodne ili nacionalne norme, uključujući one specifične za područje obrane, javni naručitelji/naručitelji moraju uzeti u obzir ponude utemeljene na drugim jednakovrijednim rješenjima. Ova jednakovrijednost može se ocijeniti ponajprije u vezi sa zahtjevima interoperabilnosti te operativne učinkovitosti. Za dokazivanje jednakovrijednosti, ponuditeljima mora biti dopušteno da koriste bilo koji oblik dokaza. Javni naručitelji/naručitelji moraju biti u mogućnosti iznijeti razlog za svaku odluku da u konkretnom slučaju ne postoji jednakovrijednost. Postoje također međunarodni sporazumi o normizaciji koji imaju za cilj osigurati interoperabilnost oružanih snaga i koji imaju snagu zakona u državama članicama. Ako se koji od ovih sporazuma primjenjuje, javni naručitelj/naručitelj može tražiti da ponude budu sukladne normama opisanima u tom sporazumu. Tehničke specifikacije moraju biti jasno navedene, tako da svi ponuditelji znaju što obuhvaćaju zahtjevi koje su utvrdili javni naručitelji/naručitelji obuhvaćaju.
- (39) Detaljne tehničke specifikacije i dodatne informacije u vezi s ugovorima moraju, kao što je uvriježeno u državama članicama, biti navedene u dokumentaciji za nadmetanje za svaki ugovor ili u jednakovrijednom dokumentu.
- (40) Potencijalni podizvoditelji ne smiju biti diskriminirani na temelju svog državljanstva. U kontekstu obrane i sigurnosti javni naručitelji/naručitelji mogu uspješnog

ponuditelja obvezati da pri sklapanju podugovora s trećim stranama organizira transparentno i nediskriminacijsko natjecanje. Ova se obveza može primijeniti na sve podugovore ili samo na specifične podugovore odabrane od strane javnog naručitelja/naručitelja.

Nadalje, čini se primjerenim da se ponuditeljevo pravo na podugovaranje dopuni s opcijom koja se nudi državam članicama da dopuste ili da zahtijevaju od svojih javnih naručitelja/naručitelja da traže da se podgovori koji predstavljaju najmanje određeni dio vrijednosti ugovora sklapaju s trećim stranama podrazumijevajući da se povezana društva ne smatraju trećim stranama. Kada je takav dio zatražen, uspješni ponuditelj treba sklapati podugovore slijedom transparentnog i nediskriminacijskog natjecanja, tako da sva zainteresirana poduzeća imaju jednaku mogućnost iskoristiti prednosti podugovaranja. Istodobno, pravilno funkcioniranje opskrbnog lanca uspješnog ponuditelja ne smije biti ugroženo. Stoga, postotak koji može biti podgovoren s trećim stranama na zahtjev javnog naručitelja/naručitelja treba jasno odražavati cilj i vrijednost ugovora.

Tijekom pregovaračkog postupka ili natjecateljskog dijaloga sa zahtjevima podugovaranja, javni naručitelj/naručitelj i ponuditelji mogu raspravljati o uvjetima ili preporukama podugovora s ciljem osiguravanja da je javni naručitelj/naručitelj u cijelosti obaviješten o utjecaju različitih opcija podugovaranja, ponajprije, na cijenu, kvalitetu ili rizik. U svakom slučaju, podizvoditeljima koji su prvobitno predloženi od strane uspješnog ponuditelja treba omogućiti da slobodno sudjeluju u natjecanju koje je organizirano za sklapanje podugovora.

U kontekstu tržišta u području obrane i sigurnosti, države članice i Komisija trebaju poduprijeti razvoj i širenje najbolje prakse između država članica i europske industrije s ciljem poticanja slobode kretanja i konkurentnosti na tržištu podugovaranja Unije kao i djelotvorno upravljanje isporučitelja te malih i srednje velikih poduzeća, kako bi se dobila najbolja protuvrijednost za novac. Države članice trebaju svim uspješnim ponuditeljima pripočiti prednosti transparentnog i konkurentnog nadmetanja i raznolikosti isporučitelja za podugovore te razviti i širiti najbolju praksu o upravljanju opskrbnim lancem na tržištu u područjima obrane i sigurnosti.

(41) Uvjeti za izvršenje ugovora sukladni su ovoj Direktivi pod uvjetom da nisu izravno ili neizravno diskriminirajući te da su navedeni u pozivu na nadmetanje i dokumentaciji za nadmetanje.

(42) Uvjeti za izvršenje mogu u prvome redu sadržavati zahtjeve javnog naručitelja/naručitelja o sigurnosti podataka i sigurnosti opskrbe. Ovi zahtjevi posebno su važni s obzirom na osjetljivu prirodu opreme koju obuhvaća ova Direktiva i tiču se cijelog opskrbnog lanca.

- (43) Kako bi se osigurala sigurnost informacija, javni naručitelji/naručitelji mogu ponajprije zahtijevati jamstva od ugovaratelja i podizvođitelja da zaštite klasificirane podatke od nedozvoljenog pristupa, kao i dovoljno podataka o njihovoj sposobnosti da to i učine. U odsustvu pravnog režima Zajednice o sigurnosti podataka, te zahtjeve definiraju javni naručitelji/naručitelji ili države članice u skladu sa svojim nacionalnim zakonima i propisima te određuju smatraju li sigurnosne provjere izdane u skladu s pravom druge države članice istovrijednima potvrdama izdanim od strane njihovih nadležnih tijela.
- (44) Sigurnost opskrbe može podrazumijevati različite zahtjeve, uključujući na primjer, interna pravila između poduzeća kćeri i matičnih poduzeća u vezi s pravom intelektualnog vlasništva ili pružanje kritičnog servisa, održavanja i remonta kako bi se osigurala potpora za nabavljenu opremu tijekom njezinog cijelog životnog vijeka.
- (45) U svakom slučaju, uvjeti za izvršenje ne mogu se odnositi na druge zahtjeve, osim na one koji se odnose na izvršenje samog ugovora.
- (46) Zakoni, propisi i kolektivni ugovori na nacionalnoj i na razini Zajednice, koji su na snazi u području uvjeta zapošljavanja i sigurnosti na radu, primjenjuju se tijekom izvršenja ugovora pod uvjetom da su ta pravila i njihova primjena sukladna pravu Zajednice. U prekograničnim slučajevima kad radnici iz jedne države članice pružaju usluge u drugoj državi članici u svrhu izvršenja ugovora, Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga⁽¹⁾ propisuje minimalne uvjete koje mora poštovati zemlja domaćin u odnosu na te upućene radnike. Ako nacionalno pravo sadrži odredbe u vezi s tim, nepridržavanje tih obveza može se smatrati teškim propustom ili povredom koja se odnosi na profesionalno ponašanje gospodarskog subjekta u pitanju što može dovesti do njegova isključenja toga gospodarskog subjekta iz postupka nabave.
- (47) Ugovore obuhvaćene ovom Direktivom karakteriziraju specifični zahtjevi u smislu složenosti, sigurnosti podataka ili sigurnosti opskrbe. Temeljiti pregovori često su nužni kako bi se ispunili ovi zahtjevi u postupku nabave. Kao rezultat, javni naručitelji/naručitelji mogu koristiti pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje kao i ograničeni postupak za ugovore obuhvaćene ovom Direktivom.
- (48) Javni naručitelji/naručitelji koji provode posebno složene projekte mogu, ne svojom krivnjom, ustanoviti da je objektivno nemoguće definirati sredstva za zadovoljenje njihovih potreba ili ocijeniti što tržište može ponuditi po pitanju tehničkih i/ili pravnih ili financijskih rješenja. Takva se situacija može pojaviti ponajprije u slučaju projekata koji zahtijevaju integraciju ili kombinaciju više tehnoloških ili operativnih kapaciteta, ili projekata koji uključuju složeno i strukturirano financiranje, čiji se financijska i pravna struktura ne može definirati unaprijed. U tom slučaju korištenje ograničenog postupka i pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje ne bi bilo izvedivo s obzirom da ne bi bilo moguće dovoljno precizno definirati ugovor i tako dopustiti natjecateljima da izrade svoje ponude. Stoga je potrebno omogućiti fleksibilan postupak koji će osigurati natjecanje među gospodarskim subjektima te omogućiti javnim naručiteljima/naručiteljima da rasprave sve aspekte ugovora sa svakim natjecateljem. Međutim, taj postupak ne smije ograničiti ni narušiti natjecanje, a posebno ne smije mijenjati bilo koji osnovni aspekt ponude uvođenjem bitnih novih zahtjeva uspješnom ponuditelju ili uključivanjem bilo kojeg ponuditelja osim onog odabranog kao ekonomski najpovoljnijeg.
- (49) Prije započinjanja postupka javne nabave, javni naručitelji/naručitelji mogu, koristeći tehnički dijalog, tražiti ili prihvatiti savjet koji se može upotrijebiti u pripremi specifikacija pod uvjetom da takav savjet nema učinak isključivanja natjecanja.
- (50) Korištenje pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje može biti nemoguće ili potpuno neprikladno u određenim izvanrednim okolnostima. Javni naručitelji/naručitelji trebaju, prema tome, u određenim specifičnim slučajevima i okolnostima biti u mogućnosti koristiti pregovarački postupak bez objave poziva na nadmetanje.
- (51) Određene okolnosti trebaju biti djelomično iste kao one predviđene Direktivom 2004/18/EZ. U tom smislu, potrebno je posebno uzeti u obzir činjenicu da je oprema u području obrane i sigurnosti često tehnički složena. Slijedom toga, nespojivost ili nerazmjerne tehničke poteškoće pri radu i održavanju koje opravdavaju uporabu pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje u slučaju ugovora o nabavi robe za dodatne isporuke trebaju biti ocijenjene u svjetlu te složenosti i s tim povezanih zahtjeva za interoperabilnost i standardizaciju opreme. To je npr. slučaj pri uvođenju novih komponenata u postojeće sustave ili pri modernizaciji takvih sustava.

⁽¹⁾ SL L 18, 21.1.1997., str. 1.

- (52) Moguće je da kod određenih nabava unutar područja primjene ove Direktive samo jedan gospodarski subjekt ima mogućnost izvršiti ugovor zato što ima isključiva prava ili zbog tehničkih razloga. U takvim slučajevima bi javnom naručitelju/naručitelju trebalo biti dopušteno sklopiti ugovore ili okvirne sporazume neposredno s tim gospodarskim subjektom. Međutim, tehnički razlozi zbog kojih je samo jedan gospodarski subjekt u mogućnosti izvršiti ugovor trebaju biti strogo određeni i opravdani na temelju svakog pojedinačnog slučaja. Oni mogu sadržavati, na primjer, objektivnu tehničku neizvedivost za natjecatelja koji nije odabrani gospodarski subjekt da ostvari tražene ciljeve ili potrebu uporabe specifičnog „know-how”, alata ili sredstava koje samo jedan izvođač ima na raspolaganju. To može biti slučaj, primjerice, pri modifikaciji ili naknadnoj preinaci posebno složene opreme. Tehnički razlozi također mogu proizaći i iz posebnih zahtjeva interoperabilnosti ili sigurnosti koji moraju biti ispunjeni kako bi se osiguralo funkcioniranje oružanih snaga ili snaga sigurnosti.
- (53) Posebna priroda ugovora koji su predmet ove Direktive također pokazuje potrebu da se odrede nove okolnosti koje se mogu pojaviti u područjima na koje se ona odnosi.
- (54) Oružane snage država članica mogu, na primjer, biti pozvane da interveniraju u kriznim situacijama u inozemstvu kao dio mirovnih operacija. Na početku ili tijekom takve intervencije, sigurnost država članica i njihovih oružanih snaga može zahtijevati sklapanje određenih ugovora brzinom koja nije u skladu s uobičajenim rokovima nametnutima u postupcima nabave koji su određeni ovom Direktivom. Takvi hitni slučajevi također mogu nastati i za potrebe snaga sigurnosti, na primjer u slučaju terorističkog napada na teritoriju Unije.
- (55) Poticanje istraživanja i razvoja najbolji je put prema jačanju europske obrambene tehnološke i industrijske baze, a otvaranje nabave pomaže tome cilju. Značenje istraživanja i razvoja u ovom specifičnom području opravdava maksimalnu fleksibilnost u pri sklapanju ugovora za opskrbu i usluge u istraživanju. Istovremeno, međutim, ova fleksibilnost ne bi smjela spriječiti pošteno natjecanje u kasnijim fazama životnog vijeka proizvoda. Ugovori u području istraživanja i razvoja trebaju stoga pokriti samo aktivnosti do one faze u kojoj je moguće fazu razvoja novih tehnologija razumno procijeniti i smanjiti njihov rizik. Ugovori u području istraživanja i razvoja ne bi se smjeli koristiti preko te faze kao sredstvo izbjegavanja odredaba ove Direktive, uključujući i predodređivanje izbora ponuditelja za kasnije faze.

S druge strane, javni naručitelj/naručitelj ne bi trebao organizirati posebno nadmetanje za kasnije faze ako ugovor koji pokriva aktivnosti istraživanja već uključuje opciju za te faze te je sklopljen u ograničenom postupku

ili pregovaračkom postupku s objavom poziva na nadmetanje ili, kad je to primjenjivo, u okviru natjecateljskog dijaloga.

- (56) Kako bi se osigurala transparentnost, potrebno je predvidjeti pravila o objavi odgovarajućih informacija od strane javnog naručitelja/naručitelja prije početka, te na kraju postupka nabave. Dodatno, natjecateljima i ponuditeljima treba pružiti određene informacije o rezultatima predmetnog postupka. Međutim, javnim naručiteljima/naručiteljima treba omogućiti zadržavanje određenih informacija kada i ako bi njihovo objavljivanje ometalo provedbu zakona ili bi na koji drugi način bilo u suprotnosti s javnim interesom, naštetilo legitimnim trgovačkim interesima gospodarskih subjekata ili bi utjecalo na pošteno natjecanje među njima. S obzirom na prirodu i značajke radova, robe i usluga na koje se odnosi ova Direktiva, razlozi javnog interesa koji se odnose na sukladnost s nacionalnim obvezujućim odredbama koje spadaju u okvir nacionalne javne politike, posebno u vezi s obranom i sigurnošću, od iznimne su važnosti u tom smislu.
- (57) Radi razvoja informacijske i komunikacijske tehnologije te pojednostavnjenja koja mogu sa sobom donijeti, elektronička sredstva treba izjednačiti s tradicionalnim sredstvima komunikacije i razmjene informacija. Odabrana sredstva i tehnologija trebaju što je više moguće biti u skladu s tehnologijama koje su u uporabi u drugim državama članicama.
- (58) Kako bi se osigurao razvoj učinkovitog natjecanja u području nabave koje je obuhvaćeno ovom Direktivom, nužno je da pozivi na nadmetanje koje izrađuju javni naručitelji/naručitelji država članica budu objavljeni diljem Zajednice. Podaci sadržani u tim pozivima moraju gospodarskim subjektima u Zajednici omogućiti da odluče jesu li im predloženi ugovori zanimljivi. U tu svrhu, moraju im se dati odgovarajući podaci o predmetu ugovora i uvjetima koji se odnose na isti. Bolja preglednost treba stoga biti osigurana za pozive za nadmetanje putem odgovarajućih instrumenata kao što su standardni obrasci poziva na nadmetanje i CPV koji je referentna nomenklatura za ugovore.
- (59) Direktiva 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektroničke potpise ⁽¹⁾ i Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o nekim pravnim vidovima usluga informacijskog društva, osobito elektroničkog poslovanja na unutarnjem tržištu (Direktiva o elektroničkom poslovanju) ⁽²⁾, trebaju se u okviru ove Direktive primjenjivati na prijenos informacija elektroničkim putem. Postupci nabave zahtijevaju razinu sigurnosti i povjerljivosti koja je viša nego što se to zahtijeva u

⁽¹⁾ SL L 13, 19.1.2000., str. 12.

⁽²⁾ SL L 178, 17.7.2000., str. 1.

spomenutim direktivama. Sukladno tome, uređaji za elektroničko zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanjem trebaju biti u skladu sa specifičnim dodatnim uvjetima. U tu svrhu, uporabu elektroničkog potpisa, posebno naprednog elektroničkog potpisa, potrebno je poticati u najvećoj mogućoj mjeri. Također, postojanje dobrovoljnih programa ovlašćivanja može predstavljati pogodan okvir za povećanje razine usluga certifikacije za te uređaje.

- (60) Uporaba elektroničkih sredstava dovodi do uštede vremena. Stoga je potrebno predvidjeti skraćivanje minimalnih rokova za primitak ponuda i zahtjeva za sudjelovanje kada se primjenjuju elektronička sredstva, ali pod uvjetom da su u skladu sa specifičnim načinima prijenosa predviđenog na razini Zajednice.
- (61) Provjeravanje sposobnosti natjecatelja i izbor između njih treba izvršiti u transparentnim uvjetima. U tu svrhu treba navesti nediskriminirajuće kriterije koje javni naručitelji/naručitelji mogu upotrijebiti kada odabiru natjecatelje kao i sredstva koje gospodarski subjekti mogu upotrijebiti kako bi dokazali da udovoljavaju spomenutim kriterijima. U istom duhu transparentnosti, odmah nakon objave nadmetanja od javnog naručitelja/naručitelja treba zahtijevati da navede uvjete sposobnosti koje će koristiti kao i razinu specifične sposobnosti koju može, kad je to primjereno, zahtijevati od gospodarskih subjekata prije nego što im dopusti sudjelovanje u postupku nabave.
- (62) Javni naručitelj/naručitelj može ograničiti broj natjecatelja u ograničenim i pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje te u natjecateljskom dijalogu. Svako smanjenje broja natjecatelja potrebno je provesti na temelju objektivnih kriterija navedenih u pozivu na nadmetanje. Za kriterije koji se odnose na osobnu situaciju gospodarskih subjekata dovoljno je opće upućivanje u pozivu na nadmetanje na situacije određene ovom Direktivom.
- (63) U natjecateljskom dijalogu i pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje, u smislu fleksibilnosti koja se može zahtijevati te visokih troškova povezanih s takvim metodama nabave, javni naručitelji/naručitelji moraju imati pravo predvidjeti da se postupak provodi u uzastopnim fazama kako bi se, na temelju ranije iznesenih kriterija za odabir, postupno smanjio broj ponuditelja s kojima će dalje raspravljati ili pregovarati. To bi smanjenje trebalo, u mjeri u kojoj to broj odgovarajućih rješenja ili natjecatelja dopušta, osigurati postojanje istinskog nadmetanja.
- (64) Odgovarajuća pravila Zajednice o međusobnom priznavanju diploma, certifikata ili drugih dokaza formalne kvalifikacije primjenjuju se kada se dokazi o pojedinoj kvalifikaciji traže radi sudjelovanja u postupku nabave.

- (65) Sklapanje ugovora s gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u zločinačkoj organizaciji ili su proglašeni krivima za korupciju ili prijevaru na štetu financijskih interesa Europskih zajednica, pranje novca, financiranje terorizma i terorista ili kaznena djela povezana s terorizmom mora se izbjeći. Kad je to prikladno, javni naručitelji/naručitelji trebaju tražiti od natjecatelja ili ponuditelja da dostave odgovarajuće dokumente te kad postoji sumnja glede osobne situacije natjecatelja ili ponuditelja, mogu tražiti suradnju nadležnih vlasti države članice o kojoj je riječ. Takvi gospodarski subjekti moraju biti isključeni čim javni naručitelj/naručitelj sazna za presudu koja se tiče tih kaznenih djela koja je donesena u skladu s nacionalnim pravom i koja je pravomoćna (ima snagu *res judicata*). Ako nacionalno pravo sadrži takve odredbe, nepoštovanje zakonodavstva u području javne nabave o nezakonitim ugovorima koje je bilo predmet pravomoćne presude ili odluke s istovrsnim učinkom može se smatrati povredom koja se odnosi na profesionalno ponašanje gospodarskog subjekta o kojem je riječ, odnosno teškim propustom. Također je potrebno omogućiti isključenje gospodarskih subjekata ako javni naručitelj/naručitelj ima informaciju, ako je primjenjivo, dobivenu iz povjerljivih izvora, kojom je utvrđeno da ti subjekti nisu dovoljno pouzdani kako bi se isključio rizik za sigurnost države članice. Takav rizik može potjecati od određenih osobina proizvoda koji je natjecatelj isporučio ili iz dioničke strukture natjecatelja.

- (66) Neusklađenost s nacionalnim propisima kojima se implementira Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje u zapošljavanju i odabiru zanimanja⁽¹⁾ i Direktiva Vijeća 76/207/EEZ od 9. veljače 1976. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama glede pristupa zapošljavanju, stručnog usavršavanja i napredovanja te uvjeta rada⁽²⁾ koje je bilo predmet pravomoćne presude ili odluke s istovrijednim učinkom može se smatrati povredom koja se odnosi na profesionalno ponašanje gospodarskog subjekta u pitanju ili teškim propustom.

- (67) S obzirom na osjetljivu prirodu sektora obrane i sigurnosti, pouzdanost gospodarskih subjekata s kojima se sklapaju ugovori od ključne je važnosti. Ta pouzdanost ovisi ponajprije o sposobnosti tih subjekata da odgovore na zahtjeve javnih naručitelja/naručitelja koje oni postave u pogledu sigurnosti opskrbe i sigurnosti podataka. Nadalje, ništa u ovoj Direktivi ne smije spriječiti javnog naručitelja/naručitelja od isključivanja gospodarskog subjekta u bilo kojem trenutku procesa sklapanja ugovora ako javni naručitelj/naručitelj posjeduje informaciju da bi sklapanje ugovora ili njegova dijela s tim gospodarskim subjektom moglo prouzročiti rizik za bitne sigurnosne interese te države članice.

⁽¹⁾ SL L 303, 2.12.2000., str. 16.

⁽²⁾ SL L 39, 14.2.1976., str. 40.

- (68) U nedostatku pravnog režima Zajednice o sigurnosti podataka, zadaća je javnih naručitelja/naručitelja država članica definirati razinu tehničke sposobnosti koja se zahtijeva u tom smislu za sudjelovanje u postupku nabave te ocijeniti jesu li natjecatelji dosegli traženu razinu sigurnosti. U mnogim slučajevima, države članice imaju bilateralne sporazume o sigurnosti s pravilima o međusobnom priznavanju nacionalnih sigurnosnih provjera. Čak i tamo gdje postoje takvi sporazumi, može se provjeriti sposobnost gospodarskog subjekta iz druge države članice u vezi sa sigurnošću podataka, a tu provjeru treba provesti u skladu s načelima nediskriminacije, jednakog tretmana i razmjernosti.
- (69) Ugovori se trebaju sklopiti na temelju objektivnih kriterija koji osiguravaju poštovanje načela transparentnosti, nediskriminacije i jednakog postupanja te koji jamče da su ponude ocijenjene na transparentan i objektivan način prema uvjetima učinkovitog nadmetanja. Stoga je uputno dozvoliti primjenu samo dvaju kriterija u postupku nabave: „najniža cijena” i „ekonomski najpovoljnija ponuda”.
- (70) Kako bi se osiguralo poštovanje načela jednakog tretmana u sklapanju ugovora, uputno je propisati obvezu, utvrđenu sudskom praksom, da se osigura potrebna transparentnost koja će svim ponuditeljima omogućiti da budu razumno obaviješteni o kriterijima i rješenjima koja će se primijeniti pri određivanju ekonomski najpovoljnije ponude. Stoga je odgovornost na javnim naručiteljima/ naručiteljima da navedu kriterije odabira i relativni značaj koji je pridani svakom tom pojedinom kriteriju te da ponuditelji dok pripremaju svoje ponude budu pravodobno s njima upoznati. Javni naručitelji/naručitelji mogu odstupiti od navođenja značaja kriterija odabira u valjano obrazloženim slučajevima za koje moraju dati razloge kad se značaj ne može utvrditi unaprijed, u prvome redu zbog složenosti ugovora. U takvim slučajevima, javni naručitelji/naručitelji moraju navesti kriterije razvrstane po važnosti silaznim redoslijedom.
- (71) Kad javni naručitelji/naručitelji odluče sklopiti ugovor s ekonomski najpovoljnijom ponudom, oni ocjenjuju ponude kako bi odredili koja nudi najbolju vrijednost za novac. Kako bi to učinili, oni određuju ekonomske i kvalitativne kriterije koji, kao cjelina, moraju omogućiti određivanje ekonomski najpovoljnije ponude za javnog naručitelja/naručitelja. Određivanje tih kriterija ovisi o predmetu ugovora, s obzirom da oni moraju omogućiti ocjenu razine izvedbe ponuđene od pojedinog ponuditelja s obzirom na predmet ugovora, kao što je definirano u tehničkim specifikacijama, te mjerenje vrijednosti za novac svake pojedine ponude.
- (72) Usklađenost s obvezama transparentnosti i natjecanja treba osigurati učinkovitim sustavom pravne zaštite koji je utemeljen na sustavu kojim Direktive 89/665/EEZ⁽¹⁾, 92/13/EEZ⁽²⁾ kako su izmijenjene Direktivom 2007/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁾ propisuju za ugovore koji su obuhvaćeni Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ. Posebno treba predvidjeti mogućnost osporavanja postupka nabave prije nego što je ugovor sklopljen te jamstva koja su potrebna za učinkovitost pravne zaštite kao što je rok mirovanja. Mogućnost osporavanja nezakonitih izravnih pogodbi ili ugovora zaključenih kršenjem ove Direktive također je potrebno propisati.
- (73) Međutim, postupci pravne zaštite trebaju uzeti u obzir zaštitu obrambenih i sigurnosnih interesa u odnosu na postupke žalbenih tijela, izbor privremenih mjera ili kazni za kršenja obveza vezanih uz transparentnost i natjecanje. Posebice, državama članicama treba omogućiti da žalbeno tijelo neovisno o javnom naručitelju/naručitelju ne može smatrati ugovor nevažećim, iako je sklopljen nezakonito na temelju razloga iz ove Direktive kada utvrdi, nakon ispitivanja svih bitnih aspekata, da izvanredne okolnosti predmetnog slučaja zahtijevaju da se poštuju određeni prevladavajući razlozi koji su povezani s općim interesom. S obzirom na prirodu i značajke radova, robe i usluga na koje se odnosi ova Direktiva, takvi prevladavajući razlozi trebaju prije svega biti povezani s općim interesom u području obrane i sigurnosti država članica. To može biti, na primjer, slučaj kada bi nevaženje ugovora ozbiljno dovelo u opasnost ne samo ispunjavanje specifičnog projekta koji je predmet ugovora, nego i samo postojanje šireg obrambenog i/ili sigurnosnog programa čiji je dio taj projekt.
- (74) Određeni tehnički uvjeti, a posebno oni koji se tiču obavijesti i statističkih izvješća, kao i nomenklatura koja se koristi i uvjeti upućivanja na tu nomenklaturu, moraju biti doneseni te izmijenjeni s obzirom na tehničke zahtjeve koji se mijenjaju. U tu je svrhu stoga primjereno uspostaviti fleksibilan i brz postupak donošenja.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu pravila Zajednice o postupcima nabave subjekata u sektorima vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija (SL L 76, 23.3.1992., str. 14.).

⁽³⁾ Direktiva 2007/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. o izmjeni direktiva Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ s obzirom na veću učinkovitost postupaka pravne zaštite o sklapanju javnih ugovora (SL L 335, 20.12.2007., str. 31.).

- (75) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive moraju biti donesene u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽¹⁾.
- (76) Posebice, Komisija bi trebala biti ovlaštena revidirati iznose pragove za ugovore tako da ih usklađuje s pragovima određenim Direktivom 2004/17/EZ te izmijeniti određene referentne brojeve u nomenklaturi CPV-a i postupke za upućivanje u obavijestima na određene naslove u CPV-u kao tehničke podatke i karakteristike uređaja za elektroničko zaprimanje.
- S obzirom da su te mjere općeg područja primjene i da su izrađene kako bi izmijenile nebitne odredbe ove Direktive, one moraju biti usvojene sukladno regulatornome postupku s pregledom kako je određeno člankom 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (77) Kad se zbog razloga žurnosti uobičajeni rokovi za regulatorni postupak s pregledom ne mogu poštovati, Komisija bi trebala imati mogućnost primijeniti žurni postupak predviđen u članku 5.a stavku 6. Odluke 1999/468/EZ za donošenje tih mjera.
- (78) Sukladno točki 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljem donošenju propisa ⁽²⁾, države članice se ohrabruju da za svoje potrebe i u interesu Zajednice izrade vlastite tablice koje pokazuju što je više moguće povezanost između ove Direktive i mjera za prijenos te da ih objave.
- (79) Komisija bi trebala provesti povremenu procjenu kako bi istražila djeluje li tržište opreme u području obrane na otvoren, transparentan i kompetitivan način, uključujući i utjecaj ove Direktive na tržište, na primjer na uključenost malih i srednjih poduzeća (SME).

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

SADRŽAJ

GLAVA I.	DEFINICIJE, PODRUČJE PRIMJENE I OPĆA NAČELA
Članak 1.	Definicije
Članak 2.	Područje primjene
Članak 3.	Mješoviti ugovori
Članak 4.	Načela nabave
GLAVA II.	PRAVILA O UGOVORIMA
POGLAVLJE I.	Opće odredbe
Članak 5.	Gospodarski subjekti
Članak 6.	Obveze javnih naručitelja/naručitelja vezano uz povjerljivost
Članak 7.	Zaštita klasificiranih podataka
POGLAVLJE II.	Pragovi, središnja tijela za nabavu i odredbe o izuzećima
Odjeljak 1.	Pragovi
Članak 8.	Vrijednosni pragovi za ugovore
Članak 9.	Načini izračuna procijenjene vrijednosti ugovora i okvirnih sporazuma
Odjeljak 2.	Središnja tijela za nabavu
Članak 10.	Ugovori i okvirni sporazumi koje sklapaju središnja tijela za nabavu
Odjeljak 3.	Izuzeti ugovori
Članak 11.	Primjena izuzeća

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

⁽²⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

Članak 12.	Ugovori koji se sklapaju na temelju međunarodnih pravila
Članak 13.	Posebna izuzeća
Odjeljak 4.	Posebni dogovori
Članak 14.	Rezervirani ugovori
POGLAVLJE III.	Rješenja za ugovore o uslugama
Članak 15.	Ugovori o uslugama navedeni u Prilogu I.
Članak 16.	Ugovori o uslugama navedeni u Prilogu II.
Članak 17.	Mješoviti ugovori koji uključuju usluge navedene u Prilogu I. i Prilogu II.
POGLAVLJE IV.	Posebna pravila koja se odnose na ugovornu dokumentaciju
Članak 18.	Tehničke specifikacije
Članak 19.	Varijante
Članak 20.	Uvjeti za izvršenje ugovora
Članak 21.	Podugovaranje
Članak 22.	Sigurnost podataka
Članak 23.	Sigurnost opskrbe
Članak 24.	Obveze koje se odnose na poreze, zaštitu okoliša, odredbe o zaštiti radnog mjesta i radne uvjete
POGLAVLJE V.	Postupci
Članak 25.	Primjenjivi postupci
Članak 26.	Pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje
Članak 27.	Natjecateljski dijalog
Članak 28.	Slučajevi koji opravdavaju korištenje pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje
Članak 29.	Okvirni sporazumi
POGLAVLJE VI.	Pravila o objavljivanju i transparentnosti
Odjeljak 1.	Objava obavijesti
Članak 30.	Obavijesti
Članak 31.	Neobvezno objavljivanje
Članak 32.	Oblik i način objavljivanja obavijesti
Odjeljak 2.	Rokovi
Članak 33.	Rokovi za primitak zahtjeva za sudjelovanje i za primitak ponuda
Odjeljak 3.	Sadržaj informacija i sredstva prijenosa
Članak 34.	Poziv na dostavu ponuda, na pregovaranje ili na sudjelovanje u dijalogu
Članak 35.	Podaci za natjecatelje i ponuditelje

Odjeljak 4.	K o m u n i k a c i j a
Članak 36.	Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju
Odjeljak 5.	I z v j e š ć a
Članak 37.	Sadržaj izvješća
POGLAVLJE VII.	Provedba postupka
Odjeljak 1.	O p ć e o d r e d b e
Članak 38.	Provjera sposobnosti i odabir sudionika te sklapanje ugovora
Odjeljak 2.	K r i t e r i j i z a k v a l i t a t i v n i o d a b i r
Članak 39.	Osobna situacija natjecatelja ili ponuditelja
Članak 40.	Sposobnost za obavljanje stručne djelatnosti
Članak 41.	Ekonomska i financijska sposobnost
Članak 42.	Tehnička i/ili stručna sposobnost
Članak 43.	Norme sustava za upravljanje kakvoćom
Članak 44.	Norme za upravljanje okolišem
Članak 45.	Dodatna dokumentacija i informacije
Članak 46.	Službeni popisi odobrenih gospodarskih subjekata i potvrđivanje od tijela osnovanih sukladno javnom ili privatnom pravu
Odjeljak 3.	S k l a p a n j e u g o v o r a
Članak 47.	Kriteriji odabira
Članak 48.	Uporaba elektroničkih dražba
Članak 49.	Neuobičajeno niske ponude
GLAVA III.	PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA PODUGOVARANJE
POGLAVLJE I.	Podugovori koje sklapaju uspješni ponuditelji koji nisu javni naručitelji/naručitelji
Članak 50.	Područje primjene
Članak 51.	Načela
Članak 52.	Pragovi i pravila objavljivanja
Članak 53.	Kriteriji za kvalitativni odabir podizvoditelja
POGLAVLJE II.	Podugovori koje sklapaju uspješni ponuditelji koji su javni naručitelji/naručitelji
Članak 54.	Pravila koja se primjenjuju
GLAVA IV.	PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA PRAVNU ZAŠTITU
Članak 55.	Područje primjene i dostupnost pravne zaštite
Članak 56.	Zahtjevi za postupke pravne zaštite

Članak 57.	Razdoblje mirovanja
Članak 58.	Izuzeca od razdoblja mirovanja
Članak 59.	Rokovi za podnošenje zahtjeva za pravnu zaštitu
Članak 60.	Nevaženje
Članak 61.	Kršenje ove glave i alternativne kazne
Članak 62.	Rokovi
Članak 63.	Korektivni mehanizam
Članak 64.	Sadržaj obavijesti za dobrovoljnu <i>ex ante</i> transparentnost
GLAVA V.	STATISTIČKE OBVEZE, IZVRŠNE OVLASTI I ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 65.	Statističke obveze
Članak 66.	Sadržaj statističkog izvješća
Članak 67.	Odborska procedura
Članak 68.	Revizija pragova
Članak 69.	Izmjene
Članak 70.	Izmjena Direktive 2004/17/EZ
Članak 71.	Izmjena Direktive 2004/18/EZ
Članak 72.	Prenošenje
Članak 73.	Revizija i izvješćivanje
Članak 74.	Stupanje na snagu
Članak 75.	Adresati
PRILOZI	
Prilog I.	Usluge koje se navode u člancima 2. i 15.
Prilog II.	Usluge koje se navode u člancima 2. i 16.
Prilog III.	Definicija određenih tehničkih specifikacija koje se navode u članku 18.
Prilog IV.	Podaci koji se trebaju uključiti u obavijesti iz članka 30.
Prilog V.	Podaci koji se trebaju uključiti u pozive na podugovaranje iz članka 52.
Prilog VI.	Obilježja objavljivanja
Prilog VII.	Registri
Prilog VIII.	Zahtjevi koji se odnose na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda

GLAVA I.

DEFINICIJE, PODRUČJE PRIMJENE I OPĆA NAČELA

Članak 1.

Definicije

U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” znači referentna nomenklatura koja se primjenjuje na ugovore koje sklapaju javni naručitelji/naručitelji, kako je određeno Uredbom (EZ) br. 2195/2002;
2. „Ugovori” znači naplatni ugovori sklopljeni u pisanom obliku kako je određeno u članku 1. stavku 2. točki (a) Direktive 2004/17/EZ i članku 1. stavku 2. točki (a) Direktive 2004/18/EZ;
3. „Ugovori o radovima” znači ugovori čiji je predmet izvođenje, ili i projektiranje i izvođenje radova vezanih uz jednu od djelatnosti navedenih u odjeljku 45. CPV-a ili posao ili realizacija, bilo kojim sredstvima, posla koji odgovara zahtjevima koje je naveo javni naručitelj/naručitelj. „Posao” je rezultat gradnje ili građevinskih radova uzetih u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni gospodarsku ili tehničku funkciju;
4. „Ugovori o nabavi robe” znači ugovori, osim ugovora o radovima, čiji je predmet kupnja, najam, zakup ili najam s pravom kupnje, sa ili bez opcije kupnje proizvoda.

Ugovor čiji je predmet isporuka proizvoda, a koji kao sporednu stvar obuhvaća i poslove postavljanja i instalacije, smatra se ugovorom o nabavi robe;
5. „Ugovori o uslugama” znači ugovori, osim ugovora o radovima i ugovora o nabavi robe, čiji je predmet pružanje usluga.

Ugovor čiji su predmet i proizvodi i usluge smatra se „ugovorom o uslugama”, ako vrijednost tih usluga prelazi vrijednost proizvoda obuhvaćenih tim ugovorom.

Ugovor čiji su predmet usluge i koji uključuje djelatnosti navedene u odjeljku 45. CPV-a koje su samo sporedne uz glavni predmet ugovora smatra se ugovorom o uslugama;
6. „Vojna oprema” znači oprema posebno izrađena ili prilagođena za vojne potrebe i namijenjena upotrebi kao oružje, streljivo ili vojni materijal;
7. „Osjetljiva oprema”, „osjetljivi radovi” i „osjetljive usluge” znači oprema, radovi i usluge za sigurnosne potrebe, koji uključuju, zahtijevaju i/ili sadržavaju klasificirane podatke;
8. „Klasificirani podaci” znači svi podaci ili materijal, bez obzira na oblik, prirodu ili način njihova prenošenja, kojima je pripisana određena razina sigurnosne klasifikacije ili zaštite i koji u interesu nacionalne sigurnosti i u skladu sa zakonima, drugim propisima ili upravnim odredbama na snazi u državi članici o kojoj je riječ, zahtijevaju zaštitu protiv bilo kakvog neovlaštenog prisvajanja, uništenja, uklanjanja, razotkrivanja, gubitka ili pristupa od strane bilo kojeg neovlaštenog pojedinca ili protiv bilo kojeg drugog oblika opasnosti;
9. „Vlada” znači državna, regionalna ili lokalna vlast države članice ili treće zemlje;
10. „Kriza” znači svaka situacija u državi članici ili trećoj zemlji u kojoj se dogodio štetan događaj koji očito premašuje dimenzije štetnih događaja u svakodnevnom životu i koji znatno ugrožava ili ograničava život i zdravlje ljudi ili koji ima znatan učinak na vrijednost nekretnina ili koji zahtijeva mjere potrebne za opskrbu populacije najpotrebnijim stvarima; također se smatra da je kriza nastala ako postoji mogućnost nastanka takvog štetnog događaja; oružani sukobi i ratovi smatraju se krizom za potrebe ove Direktive;
11. „Okvirni sporazum” znači sporazum između jednog ili više javnih naručitelja /naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata svrha kojeg je utvrditi uvjete pod kojima se sklapaju ugovori tijekom određenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i, prema potrebi, predviđenih količina;
12. „Elektronička dražba” znači proces koji se ponavlja i koji uključuje elektronički uređaj za predstavljanje novih cijena, izmijenjenih naniže, i/ili novih vrijednosti koje se odnose na određene elemente ponuda, a odvija se nakon početne potpune procjene ponuda i omogućava njihovo rangiranje s pomoću automatskih metoda procjene.

Stoga, određeni ugovori o uslugama i ugovori o radovima čiji su predmet intelektualne usluge poput projektiranja radova, ne mogu biti predmetom elektroničkih dražbi;
13. „Ugovaratelj (izvođač radova)”, „isporučitelj” i „pružatelj usluga” znači svaka fizička ili pravna osoba ili javno tijelo ili konzorcij takvih osoba i/ili tijela koje na tržištu nude izvođenje radova, isporuku robe ili pružanje usluga.
14. „Gospodarski subjekt” znači ugovaratelj, isporučitelj ili pružatelj usluga. Pojam „gospodarski subjekt” rabi se samo radi pojednostavnjenja;
15. „Natjecatelj” znači gospodarski subjekt koji je tražio poziv za sudjelovanje u ograničenom ili pregovaračkom postupku ili natjecateljskom dijalogu;

16. „Ponuditelj” znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu u ograničenom ili pregovaračkom postupku ili natjecateljskom dijalogu;
17. „Javni naručitelji/ naručitelji” znači javni naručitelji kako je određeno u članku 1. stavku 9. Direktive 2004/18/EZ i naručitelji kako je određeno u članku 2. Direktive 2004/17/EZ;
18. „Središnje tijelo za nabavu” znači javni naručitelj/naručitelj kako je navedeno u članku 1. stavku 9. Direktive 2004/18/EZ i članku 2. stavku 1. točki (a) Direktive 2004/17/EZ ili europsko javno tijelo koje:
- za javne naručitelje/naručitelje stječe robu i/ili usluge, ili
  - za javne naručitelje/naručitelje sklapa ugovore ili okvirne sporazume za radove, robu ili usluge;
19. „Ograničeni postupci” znači oni postupci u kojima svaki gospodarski subjekt može zatražiti da sudjeluje, pri čemu samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj/naručitelj pozove mogu podnijeti ponudu;
20. „Pregovarački postupci” znači oni postupci u kojima javni naručitelj/naručitelj poziva gospodarske subjekte po svojem izboru i pregovara uvjete ugovora s jednim ili više njih;
21. „Natjecateljski dijalog” znači postupak u kojemu bilo koji gospodarski subjekt može zatražiti da sudjeluje, pri čemu javni naručitelj/naručitelj vodi dijalog s natjecateljima primljenima u taj postupak s ciljem razvijanja jednog ili više prikladnih rješenja koja mogu udovoljiti njegovim zahtjevima i na temelju kojih su izabrani natjecatelji pozvani da podnesu ponude.
- U smislu korištenja postupka iz prvog podstavka, ugovor se smatra „posebno složenim” ako javni naručitelj/naručitelj objektivno nije u mogućnosti:
- odrediti tehnička sredstva u skladu s člankom 18. stavkom 3. točkama (b), (c) ili (d) kojima može zadovoljiti svoje potrebe ili ciljeve, i/ili
  - odrediti pravnu i/ili financijsku strukturu projekta;
22. „Podugovor” znači naplatni ugovor sklopljen u pisanom obliku između uspješnog ponuditelja i jednog ili više gospodarskih subjekata, s ciljem izvršenja tog ugovora i čiji su predmet radovi, isporuka robe ili pružanje usluga;
23. „Povezano društvo” znači svako društvo nad kojim uspješni ponuditelj može imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj, ili svako društvo koje može imati prevladavajući utjecaj nad uspješnim ponuditeljem ili koje je, kao uspješni ponuditelj, podložno prevladavajućem utjecaju drugog društva na temelju vlasništva, financijskog udjela ili pravila prema kojima djeluje. Prevladavajući utjecaj društva pretpostavlja se kada ono, izravno ili neizravno, u odnosu na drugo društvo:
- posjeduje većinu upisanog kapitala društva,
  - kontrolira većinu glasova povezanih s dionicama koje je izdalo društvo, ili
  - ima pravo imenovati više od polovice upravnih, menadžerskih ili nadzornih tijela tog društva;
24. „Pisan” ili „u pisanom obliku” znači bilo koji izraz koji se sastoji od riječi ili znamenki koje se mogu čitati, reproducirati i nakon toga slati. Može uključiti podatke koji se prenose i pohranjuju elektroničkim sredstvima;
25. „Elektroničko sredstvo” znači bilo koje sredstvo koje rabi elektroničku opremu za obradu podataka (uključujući digitalnu kompresiju) i pohranu podataka koji se prenose, šalju ili zaprimaju putem kabela, radijskim signalom ili optičkim putem ili nekim drugim elektromagnetskim sredstvima;
26. „Životni vijek” znači sve moguće uzastopne faze proizvoda, tj. istraživanje i razvoj, industrijski razvoj, proizvodnja, popravak, modernizacija, modifikacija, održavanje, logistika, obuka, testiranje, povlačenje i uništavanje;
27. „Istraživanje i razvoj” znači sve aktivnosti koje uključuju temeljno istraživanje, primijenjeno istraživanje i eksperimentalni razvoj, pri čemu ovo potonje može uključivati realizaciju tehnoloških demonstratora, tj. uređaja koji demonstriraju djelovanje novog koncepta ili nove tehnologije u odgovarajućem ili reprezentativnom okruženju;
28. „Civilne nabave” znači ugovori na koje se ne primjenjuje članak 2., a obuhvaćaju nabavu nevojnih proizvoda, radova ili usluga za logističke namjene i sklapaju se u skladu s uvjetima propisanim u članku 17.

Članak 2.

Područje primjene

Podložno člancima 30., 45., 46., 55. i 296. Ugovora, ova se Direktiva primjenjuje na ugovore koji se sklapaju u područjima obrane i sigurnosti za:

- (a) nabavu vojne opreme, uključujući bilo koji njezin dio, sastavnicu i/ili sklop;
- (b) nabavu osjetljive opreme, uključujući bilo koji njezin dio, sastavnicu i/ili sklop;

- (c) radove, robu i usluge izravno povezane s opremom iz točke (a) i točke (b) za bilo koji i za sve elemente njezina životnog vijeka;
- (d) radove i usluge za izričito vojne namjene ili osjetljive radove i osjetljive usluge.

Članak 3.

Mješoviti ugovori

1. Ugovor čiji su predmet radovi, roba ili usluge iz područja primjene ove Direktive i djelomično iz područja primjene Direktive 2004/17/EZ ili Direktive 2004/18/EZ, sklapa se u skladu s odredbama ove Direktive, pod uvjetom da je sklapanje jednog ugovora opravdano objektivnim razlozima.

2. Na sklapanje ugovora čiji su predmet nabave radovi, roba ili usluge koje djelomično spadaju u područje primjene ove Direktive, a čiji drugi dio ne spada u područje primjene ove Direktive, ni Direktive 2004/17/EZ ili Direktive 2004/18/EZ, ne primjenjuje se ova Direktiva, pod uvjetom da je sklapanje jednog ugovora opravdano objektivnim razlozima.

3. Odluka da se sklopi jedan ugovor ne smije se, međutim donijeti radi izuzimanja ugovora od primjene odredbi ove Direktive ili Direktive 2004/17/EZ ili Direktive 2004/18/EZ.

Članak 4.

Načela nabave

Javni naručitelji/naručitelji postupaju prema gospodarskim subjektima na jednak i nediskriminirajući način i djeluju na transparentan način.

GLAVA II.

PRAVILA O UGOVORIMA

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 5.

Gospodarski subjekti

1. Natjecatelji ili ponuditelji koji, prema pravu države članice u kojoj su osnovani, imaju pravo na pružanje odgovarajuće usluge, ne smiju biti isključeni samo iz razloga što bi prema pravu države članice u kojoj se ugovor sklapa oni morali biti ili fizičke ili pravne osobe.

Međutim, u slučaju ugovora o uslugama i ugovora o radovima, kao i ugovora o nabavi robe koji dodatno obuhvaćaju usluge i/ili poslove postavljanja i instalacije, od pravne osobe smije se

zahtijevati da u ponudi ili u zahtjevu za sudjelovanje navede imena i odgovarajuće stručne kvalifikacije osoba koje bi trebale biti odgovorne za izvršenje tog ugovora.

2. Grupe gospodarskih subjekata mogu podnijeti ponude ili sudjelovati kao natjecatelji. Javni naručitelj/naručitelji ne smiju od tih grupa zahtijevati da imaju određeni pravni oblik za potrebe dostavljanja ponude ili zahtjeva za sudjelovanje; međutim, od odabrane grupe smije se poslije sklapanja ugovora zahtijevati određeni pravni oblik u mjeri u kojoj je ta promjena nužna za uspješno izvršenje ugovora.

Članak 6.

Obveze javnih naručitelja/naručitelja vezano uz povjerljivost

Ne dovodeći u pitanje odredbe ove Direktive, ponajprije one koje se odnose na obvezu objavljivanja sklopljenih ugovora te informiranja natjecatelja i ponuditelja iz članka 30. stavka 3. i članka 35. te sukladno nacionalnom zakonodavstvu koje se primjenjuje na javnog naručitelja/naručitelja, posebno zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, javni naručitelj/naručitelj, u skladu s ugovornim obvezama, ne smije otkriti podatke koje su mu prosljedili gospodarski subjekti i koje su oni označili povjerljivima; takvi podaci uključuju ponajprije tehničke ili poslovne tajne i povjerljive aspekte ponuda.

Članak 7.

Zaštita klasificiranih podataka

Javni naručitelji/naručitelji mogu gospodarskim subjektima nametnuti zahtjeve s ciljem zaštite klasificiranih podataka koje im priopćavaju tijekom postupka nabave i izvršenja ugovora. Oni također mogu od tih gospodarskih subjekata zahtijevati da osiguraju postupanje njihovih podizvoditelja u skladu s tim zahtjevima.

POGLAVLJE II.

Pragovi, središnja tijela za nabavu i odredbe o izuzećima

Odjeljak 1.

Pragovi

Članak 8.

Vrijednosni pragovi za ugovore

Ova se Direktiva primjenjuje na ugovore čija je procijenjena vrijednost, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV) jednaka ili veća od sljedećih pragova:

- (a) EUR 412 000 za ugovore o nabavi robe i usluga;
- (b) EUR 5 150 000 za ugovore o radovima.

Članak 9.

Načini izračuna procijenjene vrijednosti ugovora i okvirnih sporazuma

1. Izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na ukupnom iznosu za isplatu, neto bez PDV-a, kako procijeni javni naručitelj/naručitelj. Taj izračun uzima u obzir ukupan procijenjeni iznos, uključujući bilo koji oblik opcija i bilo kakvo obnavljanje ugovora.

Kad javni naručitelj/naručitelj predviđa nagrade ili isplate natjecateljima ili ponuditeljima, uzima ih u obzir pri izračunu procijenjene vrijednosti ugovora.

2. Ta procjena mora biti valjana u trenutku u kojemu se šalje poziv na nadmetanje, kako je predviđeno člankom 32. stavkom 2. ili, u slučajevima kad se ne traži takav poziv, u trenutku u kojem javni naručitelj/naručitelj započinje postupak nabave.

3. Ni jedan projekt radova ni predložena nabava određene količine robe i/ili usluga ne smije se podijeliti kako bi se stvorili suštinski identični posebni djelomični ugovori ili ih podijeliti na drugačiji način kako bi se izbjegla primjena ove Direktive.

4. S obzirom na ugovore o radovima, izračun procijenjene vrijednosti uzima u obzir i troškove radova i ukupnu procijenjenu vrijednost robe nužne za izvođenje radova koje javni naručitelji/naručitelji stavljaju na raspolaganje ugovaratelju.

5. (a) Kad predloženi radovi ili nabava usluga mogu rezultirati ugovorima koji se istovremeno sklapaju u obliku odvojenih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih takvih grupa.

Kad je ukupna vrijednost grupa jednaka ili veća od praga iz članka 8. ova se Direktiva primjenjuje na sklapanje svake pojedinačne grupe.

Međutim, javni naručitelji/naručitelji mogu se odreći njezine primjene u odnosu na grupe čija je procijenjena vrijednost, neto bez PDV-a, manja od EUR 80 000 za usluge ili EUR 1 milijun za radove, pod uvjetom da ukupna vrijednost takvih grupa ne prelazi 20 % ukupne vrijednosti grupa kao cjeline;

(b) Kad prijedlog za nabavu slične robe može rezultirati ugovorima koji se istovremeno sklapaju u obliku odvojenih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih takvih grupa pri primjeni članka 8. točaka (a) i (b).

Ako je ukupna vrijednost grupa jednaka ili veća od praga iz članka 8. ova se Direktiva primjenjuje na sklapanje svake grupe.

Međutim, javni naručitelji/naručitelji mogu se odreći njezine primjene u odnosu na grupe čija je procijenjena vrijednost, neto bez PDV-a, manja od EUR 80 000, pod uvjetom da ukupan trošak takvih grupa ne prelazi 20 % ukupne vrijednosti grupa kao cjeline.

6. S obzirom na ugovore o nabavi robe koji se odnose na leasing, zakup, najam ili kupnju na otplatu proizvoda, vrijednost koja se uzima kao temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora je kako slijedi:

- (a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje ili jednako 12 mjeseci, ukupna procijenjena vrijednost za vrijeme trajanja ugovora ili, ako je vrijeme trajanja ugovora duže od 12 mjeseci, ukupna vrijednost, uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;
- (b) u slučaju ugovora bez određenog trajanja ili se njihovo trajanje ne može odrediti, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

7. U slučaju ugovora o nabavi robe ili uslugama koji su uobičajeni po vrsti ili za koje se predviđa da će se obnoviti unutar danog razdoblja, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

- (a) ili na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora istog tipa sklopljenih tijekom prethodnih 12 mjeseci ili financijske godine, usklađenoj, tamo gdje je to moguće, kako bi se uzele u obzir promjene u količini ili vrijednosti koje bi se mogle dogoditi tijekom 12 mjeseci nakon početnog ugovora; ili
- (b) ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora sklopljenih tijekom 12 mjeseci nakon prve isporuke, ili tijekom financijske godine ako je to duže od 12 mjeseci.

Odabir načina koji se koristi za izračun procijenjene vrijednosti ugovora ne smije se odabrati s namjerom izuzimanja ugovora iz područja primjene ove Direktive.

8. S obzirom na ugovore o uslugama, vrijednost koja se uzima kao temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora, gdje je to prikladno, je sljedeća:

- (a) za sljedeće usluge:
  - i. usluge osiguranja: plative premije i drugi oblici naknada;
  - ii. projektantski ugovori: naknade, plative provizije i drugi oblici naknada;
- (b) za ugovore o uslugama koji ne navode ukupnu cijenu:

- i. u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje ili jednako 48 mjeseci: ukupna vrijednost za njihovo puno trajanje;

- ii. u slučaju ugovora bez određenog trajanja ili s trajanjem dužim od 48 mjeseci: mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

9. S obzirom na okvirne sporazume, procijenjena vrijednost koja se uzima u obzir maksimalna je procijenjena vrijednost, neto bez PDV-a, svih ugovora predviđenih za ukupno trajanje sporazuma.

Odjeljak 2.

Središnja tijela za nabavu

Članak 10.

Ugovori i okvirni sporazumi koje sklapaju središnja tijela za nabavu

1. Države članice mogu odrediti da javni naručitelji/naručitelji mogu nabavljati radove, robu i/ili usluge od ili putem središnjeg tijela za nabavu.

2. Za javne naručitelje/naručitelje koji nabavljaju radove, robu i/ili usluge od ili putem središnjeg tijela za nabavu u slučajevima određenima u članku 1. stavku 18. smatra se da poštuju ovu Direktivu u onoj mjeri u kojoj:

— ju je središnje tijelo za nabavu poštivalo, ili

— kada središnje tijelo za nabavu nije javni naručitelj/naručitelj, su pravila postupka sklapanja ugovora koje je primjenjivalo sukladna svim odredbama ove Direktive te se na sklopljene ugovore mogu primijeniti učinkoviti pravni lijekovi usporedivi s onima propisanim u glavi IV.

Odjeljak 3.

Izuzeti ugovori

Članak 11.

Primjena izuzeća

Nijedno od pravila, postupaka, programa, sporazuma, dogovora ili ugovora iz ovog odjeljka ne smije se koristiti s ciljem izbjegavanja primjene odredaba ove Direktive.

Članak 12.

Ugovori sklopljeni u na temelju međunarodnih pravila

Ova Direktiva ne primjenjuje se na ugovore na koje se primjenjuje:

- (a) posebna postupovna pravila sukladno međunarodnom sporazumu ili dogovoru sklopljenom između jedne ili više država članica i jedne ili više trećih zemalja;

- (b) posebna postupovna pravila sukladno sklopljenom međunarodnom sporazumu ili dogovoru koji se odnosi na razmještaj postrojbi i tiče se pothvata države članice ili treće zemlje;

- (c) posebna postupovna pravila međunarodne organizacije koja nabavlja za svoje potrebe ili na ugovore koje država članica mora sklopiti u skladu s tim pravilima.

Članak 13.

Posebna izuzeća

Ova se Direktiva ne primjenjuje na sljedeće:

- (a) ugovore kod kojih bi primjena pravila ove Direktive obvezala državu članicu da otkrije podatke čije razotkrivanje smatra da je u suprotnosti s bitnim interesima njezine sigurnosti;

- (b) ugovore za potrebe obavještajnih aktivnosti;

- (c) ugovore koji se sklapaju u okviru programa suradnje utemeljenog na istraživanju i razvoju koji zajednički provode najmanje dvije države članice za razvoj novog proizvoda i, ako je primjenjivo, za naredne faze svih ili samo nekih dijelova životnog vijeka ovog proizvoda. Nakon završetka takvog programa suradnje isključivo između država članica, države članice Komisiji priopćuju udio rashoda za istraživanje i razvoj u odnosu na ukupni trošak programa, sporazum o podjeli troškova kao i predviđeni udio nabava po državi članici, ako postoji;

- (d) ugovore koji se sklapaju u trećoj zemlji, uključujući za civilne nabave, koji se provode kada su snage razmještene izvan teritorija Unije, ako operativne potrebe zahtijevaju da ugovori budu sklopljeni s gospodarskim subjektima smještenima u području operacija;

- (e) ugovore o uslugama čiji je predmet zakup ili najam, bez obzira na način financiranja, zemlje, postojećih zgrada ili druge nepokretne imovine, ili prava koja su s njima povezana,

- (f) ugovore koje sklapa vlada s drugom vladom i koji se odnose na:

- i. nabavu vojne opreme ili osjetljive opreme,

- ii. radove i usluge izravno povezane s takvom opremom, ili

- iii. radove i usluge izričito za vojne namjene, ili osjetljive radove i osjetljive usluge;

- (g) usluge arbitraže i mirenja;
- (h) financijske usluge, osim usluga osiguranja;
- (i) ugovore o radu;
- (j) usluge istraživanja i razvoja, osim onih od kojih koristi ima isključivo javni naručitelj/naručitelj za svoju uporabu pri obavljanju svojih poslova pod uvjetom da javni naručitelj/naručitelj isplati punu naknadu za pruženu uslugu.

Odjeljak 4.

Posebni dogovori

Članak 14.

Rezervirani ugovori

Države članice mogu rezervirati pravo na sudjelovanje u postupku nabave za zaštitne radionice ili predvidjeti da se takvi ugovori izvršavaju u kontekstu zaštićenih programa zapošljavanja ako su većina zaposlenih u pitanju osobe s invaliditetom koje zbog prirode ili ozbiljnosti svog invaliditeta ne mogu obavljati zanimanja u redovitim uvjetima.

U pozivu na nadmetanje mora se uputiti na ovu odredbu.

POGLAVLJE III.

Rješenja za ugovore o uslugama

Članak 15.

Ugovori o uslugama navedeni u Prilogu I.

Ugovori čiji su predmet usluge obuhvaćene člankom 2. koje su navedene u Prilogu I. sklapaju se u skladu s člancima od 18. do 54.

Članak 16.

Ugovori o uslugama navedeni u Prilogu II.

Na sklapanje ugovora čiji su predmet usluge obuhvaćene člankom 2. koje su navedene u Prilogu II. primjenjuju se isključivo članak 18. i članak 30. stavak 3.

Članak 17.

Mješoviti ugovori koji uključuju usluge navedene u Prilozima I. i II.

Ugovori čiji su predmet usluge iz članka 2. koje su navedene i u Prilogu I. i u Prilogu II. sklapaju se u skladu s člancima od 18. do 54. kad je vrijednost usluga navedenih u Prilogu I. veća od vrijednosti usluga navedenih u Prilogu II. U ostalim slučajevima ugovori se sklapaju u skladu s člankom 18. i člankom 30. stavkom 3.

POGLAVLJE IV.

Posebna pravila koja se odnose na ugovornu dokumentaciju

Članak 18.

Tehničke specifikacije

1. Tehničke specifikacije kako su definirane u točki 1. Priloga III. navode se u ugovornoj dokumentaciji (poziv na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija).

2. Tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak pristup ponuditeljima i ne smiju imati učinak stvaranja neopravdanih prepreka otvaranju nabave konkurenciji.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezna nacionalna tehnička pravila (uključujući ona vezana uz sigurnost proizvoda) ni tehničke zahtjeve koje države članice moraju ispuniti prema međunarodnim sporazumima o normizaciji, kako bi se zajamčila interoperabilnost koju zahtijevaju takvi sporazumi i pod uvjetom da su u skladu s pravom Zajednice, tehničke se specifikacije izrađuju:

(a) ili upućivanjem na tehničke specifikacije definirane u Prilogu III. i redoslijedom prioriteta na:

— nacionalne civilne norme kojima su prihvaćene europske norme,

— europska tehnička odobrenja,

— zajedničke civilne tehničke specifikacije,

— nacionalne civilne norme kojima su prihvaćene međunarodne norme,

— ostale međunarodne civilne norme,

— ostale tehničke referentne sustave koje su utvrdila europska normizacijska tijela, ili, ako oni ne postoje, ostale nacionalne civilne norme, nacionalna tehnička odobrenja ili nacionalne tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova te uporabu proizvoda,

— civilne tehničke specifikacije koje proizlaze iz industrije i koje industrija priznaje ili

— nacionalne „obrambene norme” definirane točkom 3. Priloga III. i specifikacije obrambenih sredstava sličnih tim normama.

Svako upućivanje treba biti popraćeno izrazom „ili jednako-vrijedno”;

- (b) ili u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva; potonje može uključiti karakteristike koje se odnose na okoliš.

Međutim, takvi parametri moraju biti dovoljno precizni kako bi ponuditeljima omogućili određivanje predmeta nabave, a javnim naručiteljima/naručiteljima omogućili sklapanje ugovora;

- (c) ili u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva kako je spomenuto u točki (b), s upućivanjem na specifikacije spomenute u točki (a) kao sredstvom pretpostavke sukladnosti s takvim izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima;
- (d) ili upućivanjem na specifikacije spomenute u točki (a) za određene karakteristike te upućivanjem na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve spomenute u točki (b) za ostale karakteristike.

4. Ako javni naručitelj/naručitelj koristi opciju upućivanja na specifikacije spomenute u stavku 3. točki (a), on ne smije odbiti ponudu s obrazloženjem da ponudeni proizvodi i usluge nisu u skladu sa specifikacijama na koje je uputio, kad ponuditelj u svojoj ponudi na zadovoljavajući način za javnog naručitelja/naručitelja, dokaže bilo kojim prikladnim sredstvom, da rješenja koja predlaže na jednakovrijedan način zadovoljavaju zahtjeve definirane tehničkim specifikacijama.

Prikladnim sredstvom može se smatrati se tehnička dokumentacija proizvođača ili izvješće o ispitivanju priznatog tijela.

5. Ako javni naručitelj/naručitelj koristi opciju predviđenu stavkom 3. kako bi propisao izvedbene ili funkcionalne zahtjeve, on ne smije odbiti ponudu za radove, robu ili usluge koji su u skladu s nacionalnom normom kojom se prihvaća europska norma, s europskim tehničkim odobrenjem, zajedničkom tehničkom specifikacijom, međunarodnom normom ili tehničkim referentnim sustavom koji je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je on propisao.

U svojoj ponudi, ponuditelj mora na zadovoljavajući način za javnog naručitelja/naručitelja dokazati i bilo kojim prikladnim sredstvom dokazati da radovi, roba ili usluga koji su u skladu sa standardom udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima javnog naručitelja/naručitelja.

Prikladnim sredstvom može se smatrati se tehnička dokumentacija proizvođača ili izvješće o ispitivanju priznatog tijela.

6. Ako javni naručitelji/naručitelji odrede karakteristike koje se odnose na okoliš u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva kako su navedeni u stavku 3. točki (b), oni mogu

koristiti detaljne specifikacije ili, ako je to nužno, njihove dijelove, kako je definirano europskim ili (multi)nacionalnim eko-oznakama, ili pomoću bilo koje druge eko-oznake, pod uvjetom da su:

- te specifikacije prikladne kao sredstvo definiranja karakteristika robe ili usluga koje su predmet ugovora,
- zahtjevi za oznaku sastavljeni na temelju znanstvenih podataka,
- eko-oznake donesene primjenom postupka u kojem mogu sudjelovati sve zainteresirane strane, poput vladinih tijela, potrošača, proizvođača, distributera i organizacija za zaštitu okoliša, i
- dostupne svim zainteresiranim stranama.

Javni naručitelji/naručitelji mogu navesti da se za proizvode i usluge koje nose eko-oznaku pretpostavlja da udovoljavaju tehničkim specifikacijama određenima u ugovornoj dokumentaciji; oni moraju prihvatiti bilo koje drugo prikladno sredstvo dokazivanja, kao što je tehnička dokumentacija proizvođača ili izvješće o ispitivanju priznatog tijela.

7. „Priznata tijela” u smislu ovog članka su ispitni i umjerni laboratoriji te potvrđena i inspeksijska tijela koja su usklađena s primjenjivim europskim normama.

Javni naručitelji/naručitelji moraju prihvatiti potvrde priznatih tijela sa sjedištem u drugim državama članicama.

8. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne smiju upućivati na posebnu marku ili izvor, ili određeni proces, zaštićene znakove, patente, tipove ili posebno podrijetlo ili proizvodnju, ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključivanja određenih poduzeća ili određenih proizvoda. Takva uputa je dopuštena samo u iznimnim slučajevima kada se predmet ugovora ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati na temelju stavaka 3. i 4.; takvo se upućivanje mora popratiti riječima „ili jednakovrijedan”.

Članak 19.

Varijante

1. Ako je kriterij za odabir ponude ekonomski najpovoljnija ponuda, javni naručitelji/naručitelji mogu dopustiti ponuditeljima da podnesu varijante.

2. Javni naručitelji/naručitelji obvezni su u pozivu na nadmetanje izrijeком navesti dopuštaju li varijante ili ne. Varijante bez te napomene nisu dopuštene.

3. Javni naručitelji/naručitelji koji dopuštaju varijante obvezni su u dokumentaciji za nadmetanje odrediti minimalne zahtjeve koje varijante moraju ispunjavati i bilo koje posebne zahtjeve za njihovo podnošenje.

Javni naručitelji/naručitelji smiju uzeti u obzir samo one varijante koje ispunjavaju minimalne zahtjeve koje su odredili.

4. U postupcima sklapanja ugovora o nabavi robe ili usluga, javni naručitelji/naručitelji koji su dopustili varijante, ne smiju odbiti varijantu samo zbog toga što bi, bude li uspješna, došlo do ugovora o uslugama, a ne do ugovora o nabavi robe, ili do ugovora o nabavi robe, a ne do ugovora o uslugama.

Članak 20.

Uvjeti za izvršenje ugovora

Javni naručitelji/naručitelji mogu odrediti posebne uvjete u vezi s izvršenjem ugovora, pod uvjetom da su oni u skladu s pravom Zajednice i navedeni u ugovornoj dokumentaciji (pozivi na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija). Ti se uvjeti mogu posebno odnositi na podugovaranje ili se njima može nastojati osigurati sigurnost klasificiranih podataka i sigurnost opskrbe koju traži javni naručitelj/naručitelj u skladu s člancima 21., 22. i 23. ili se njima mogu uzeti u obzir ekološki ili socijalni aspekti.

Članak 21.

Podugovaranje

1. Uspješni ponuditelj može slobodno odabrati svoje podizvođitelje za sve podugovore na koje se ne odnose zahtjevi iz stavaka 3. i 4., ali ne smije diskriminirati potencijalne podizvođitelje na temelju njihove nacionalnosti.

2. Javni naručitelj/naručitelj može zatražiti ili ga država članica može obvezati da od ponuditelja zatraži:

- da u svojoj ponudi navede sve dijelove ugovora koje namjerava dati u podugovor trećim stranama i da navede sve predložene podizvođitelje kao i predmet podugovora za koji su oni predloženi; i/ili
- da navede sve izmjene koje se dogode u vezi s podizvođiteljima tijekom izvršenja ugovora.

3. Javni naručitelj/naručitelj može obvezati ili ga država članica može obvezati da zahtijeva od uspješnog ponuditelja da primjenjuje odredbe navedene u glavi III. na sve ili neke podugovore koje uspješni ponuditelj namjerava dati u podugovor trećim stranama.

4. Države članice mogu predvidjeti da javni naručitelj/naručitelj može ili da ima obvezu od uspješnog ponuditelja zahtijevati podugovaranje dijela ugovora s trećim stranama. Javni naručitelj/naručitelj koji zahtijeva takvo podugovaranje navest će taj minimalni postotak u obliku raspona vrijednosti, koji uključuje najniži i najviši postotak. Najviši postotak ne smije prijeći 30 % vrijednosti ugovora. Takav raspon mora biti razmjernan predmetu i vrijednosti ugovora te prirodi gospodarske grane o kojoj se radi, uključujući i razinu konkurencije na tom tržištu i odgovarajuće tehničke mogućnosti industrijske baze.

Smatra se da svaki postotak podugovora koji odgovara rasponu vrijednosti određenom od strane javnog naručitelja/naručitelja zadovoljava zahtjeve za podugovaranjem navedene u ovom stavku.

Ponuditelji mogu predložiti podugovaranje dijela ukupne vrijednosti koji je iznad raspona zahtijevanog od strane javnog naručitelja/naručitelja.

Javni naručitelj/naručitelj mora tražiti ponuditelje da u svojim ponudama navedu koji dio ili koje dijelove svoje ponude namjeravaju dati u podugovor kako bi ispunili zahtjev naveden u prvom podstavku.

Javni naručitelj/naručitelj može obvezati ponuditelja ili ga država članica može obvezati da od ponuditelja zatraži da navedu i koji dio ili koje dijelove svoje ponude namjeravaju dati u podugovor iznad zahtijevanog postotka, kao i podizvođitelje koje su već odredili.

Uspješni ponuditelj obavezan je sklapati podugovore u postotku koji javni naručitelj/naručitelj od njega zahtijeva da podugovara u skladu s odredbama glave III.

5. U svim slučajevima kada država članica predviđa da javni naručitelj/naručitelji mogu odbiti podizvođitelje odabrane od strane ponuditelja tijekom postupka sklapanja glavnog ugovora ili od strane uspješnog ponuditelja tijekom izvršenja ugovora, takvo se odbijanje smije temeljiti isključivo na kriterijima koji su primijenjeni za odabir ponuditelja za glavni ugovor. Ako javni naručitelj/naručitelj odbije podizvođitelja, on mora ponuditelju ili uspješnom ponuditelju pisanim putem obrazložiti zašto smatra da podizvođitelj ne zadovoljava kriterije.

6. Zahtjevi navedeni u staccima od 2. do 5. moraju biti navedeni u pozivu na nadmetanje.

7. Stavci od 1. do 5. ne dovode u pitanje glavnu odgovornost gospodarskog subjekta.

Članak 22.

Sigurnost podataka

Kada ugovori uključuju, zahtijevaju i/ili sadrže klasificirane podatke, javni naručitelj/naručitelj u ugovornoj dokumentaciji (pozivi na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija) mora navesti mjere i zahtjeve koji su nužni za zaštitu sigurnosti takvih podataka na traženoj razini.

U tu svrhu javni naručitelj/naručitelj može tražiti da ponuda, između ostaloga, sadrži sljedeće pojedinosti:

- (a) obvezu ponuditelja i već određenih podizvoditelja da će na odgovarajući način štiti povjerljivost svih klasificiranih podataka koji su njihovu posjedu ili koje će doznati tijekom trajanja ugovora te nakon otkazivanja ili prestanka ugovora u skladu s odgovarajućim zakonima, drugim propisima i upravnim odredbama;
- (b) obvezu ponuditelja da će obvezati ostale podizvoditelje s kojima će sklopiti podugovore tijekom izvršenja ugovora na obvezu iz točke (a);
- (c) dovoljno podataka o već određenim podizvoditeljima kako bi javni naručitelj/naručitelj mogao utvrditi da svaki od njih ima sposobnost traženu da na odgovarajući način štiti povjerljivost klasificiranih podataka do kojih ima pristup ili koje moraju stvoriti tijekom izvođenja svojih podugovoračkih aktivnosti;
- (d) obvezu ponuditelja da osigura podatke iz točke (c) o svim novim podizvoditeljima prije nego što s njima sklopi podugovor.

Kad nisu usklađeni sustavi nacionalne sigurnosne provjere na razini Zajednice, države članice mogu odrediti da mjere i zahtjevi iz drugog podstavka moraju odgovarati njihovim nacionalnim odredbama o sigurnosnoj provjeri. Države članice priznaju sigurnosne provjere koje one smatraju jednakovrijednima kao i one koje su izdane u skladu s njihovim nacionalnim pravom, premda imaju mogućnost provesti i uzeti u obzir svoje daljnje istrage, ako ih smatraju potrebnima.

Članak 23.

Sigurnost opskrbe

Javni naručitelj/naručitelj obavezan je odrediti u ugovornoj dokumentaciji (pozivi na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija) svoje zahtjeve u vezi sa sigurnošću opskrbe.

U tu svrhu javni naručitelj/naručitelj može tražiti da ponuda, između ostaloga, sadrži sljedeće pojedinosti:

- (a) certifikaciju ili dokumentaciju koja javnom naručitelju/naručitelju na njemu zadovoljavajući način dokazuje da će ponuditelj biti u mogućnosti poštovati svoje obveze vezano za izvoz, prijenos i provoz robe vezane uz ugovor, uključujući i svaku drugu dodatnu dokumentaciju zaprimljenu od države/država članice/članica u pitanju;
- (b) navod o bilo kakvom ograničenju za javnog naručitelja/naručitelja koje se odnosi na otkrivanje, prijenos ili upotrebu proizvoda i usluga ili bilo koji rezultat tih proizvoda i usluga radi kontrole izvoza ili sigurnosnih mehanizama;
- (c) certifikaciju ili dokumentaciju koja dokazuje da će ustroj i lokacija ponuditeljeva opskrbnog lanca omogućiti ponuditelju da udovolji zahtjevima javnog naručitelja/ naručitelja u pogledu sigurnosti opskrbe određenih u dokumentaciji za nadmetanje te obvezu kojom osigurava da moguće promjene u njegovu opskrbnom lancu tijekom izvršenja ugovora neće nepovoljno utjecati na ispunjavanje tih zahtjeva;
- (d) obvezu ponuditelja da uspostavi i/ili održava tražene sposobnosti da udovolji dodatnim potrebama koje javni naručitelj/naručitelj traži, a koje su posljedica krize, prema rokovima i uvjetima koji se moraju dogovoriti;
- (e) bilo koju dodatnu dokumentaciju dobivenu od nacionalnih tijela ponuditelja koja se odnosi na ispunjenje dodatnih potreba koje javni naručitelj traži, a koje su posljedica krize;
- (f) obvezu ponuditelja da će provesti održavanje, modernizaciju ili prilagodbu opskrbe obuhvaćene ugovorom;
- (g) obvezu ponuditelja da će pravovremeno izvješćivati javnog naručitelja/naručitelja o svakoj promjeni u njegovu ustroju, opskrbnom lancu ili gospodarskoj strategiji koja može utjecati na njegove obveze prema tom javnom naručitelju/naručitelju;
- (h) obvezu ponuditelja da će javnom naručitelju/naručitelju osigurati, prema rokovima i uvjetima koji se moraju dogovoriti, sva posebna sredstva nužna za proizvodnju rezervnih dijelova, komponenti, montažnih dijelova i posebne ispitne opreme, uključujući i tehničke nacрте, licence i upute za upotrebu, u slučaju da on više nije u mogućnosti osigurati tu opskrbu.

Od ponuditelja se ne smije zahtijevati da obveže državu članicu što bi prejudiciralo slobodu te države članice da primjenjuje, u skladu s odgovarajućim međunarodnim pravom ili pravom Zajednice, svoje nacionalne kriterije za izdavanje dozvola za izvoz, prijenos ili provoz u okolnostima koje prevladavaju u trenutku donošenja odluke o licenciranju.

Članak 24.

Obveze koje se odnose na poreze, zaštitu okoliša, odredbe o zaštiti radnog mjesta i radne uvjete

1. Javni naručitelj/naručitelj može u dokumentaciji za nadmetanje navesti, ili ga država članica može obvezati da navede, tijelo ili tijela od kojih natjecatelj ili ponuditelj može dobiti odgovarajuće podatke o obvezama koje se odnose na poreze, zaštitu okoliša, odredbe o zaštiti radnog mjesta i uvjete rada koji su na snazi u državi članici, regiji, mjestu ili trećoj zemlji u kojoj će se izvoditi radovi ili pružati usluge i koje će biti primjenjive na radove koji se izvode na licu mjesta ili na usluge koje će se pružati tijekom izvršenja ugovora.

2. Javni naručitelj/naručitelj koji navodi podatke iz stavka 1. mora od ponuditelja zatražiti da naznači da su pri sastavljanju ponude uzeli u obzir obveze vezane uz odredbe o zaštiti radnog mjesta i odredbe o radnim uvjetima koje su na snazi u mjestu gdje će se izvoditi radovi ili u kojem će se pružati usluge.

Prvi podstavak ne dovodi u pitanje primjenu odredaba iz članka 49. koje se tiču razmatranja neuobičajeno niskih ponuda.

POGLAVLJE V.

Postupci

Članak 25.

Primjenjivi postupci

Pri sklapanju ugovora javni naručitelji/naručitelji primjenjuju nacionalne postupke prilagođene potrebama ove Direktive.

Javni naručitelji/naručitelji mogu za sklapanje ugovora odabrati primjenu ograničenog postupka ili pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje.

Pod okolnostima iz članka 27. oni smiju sklapati ugovore putem natjecateljskog dijaloga.

U posebnim slučajevima i okolnostima koje se izričito navode u članku 28. javni naručitelji/naručitelji smiju primijeniti pregovarački postupak bez objave poziva na nadmetanje.

Članak 26.

Pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje

1. U pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje, javni naručitelj/naručitelj pregovara s ponuditeljima o ponudama koje su podnijeli kako bi ih prilagodili zahtjevima koje su odredili u pozivu na nadmetanje, dokumentaciji za

nadmetanje i dodatnoj dokumentaciji, ako postoji, i kako bi dobili najbolju ponudu u skladu s člankom 47.

2. Tijekom pregovora, javni naručitelji/naručitelji dužni su osigurati jednaki tretman svim ponuditeljima. Posebice, ne smiju dati na uvid podatke na diskriminatoran način koji bi nekim ponuditeljima mogli dati prednost u odnosu na druge.

3. Javni naručitelji/naručitelji mogu predvidjeti da se pregovarački postupak odvija u uzastopnim fazama kako bi smanjili broj ponuda o kojima treba pregovarati, primjenjujući kriterije odabira koji su određeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje. U pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje navodi se je li korištena ta mogućnost.

Članak 27.

Natjecateljski dijalog

1. U slučaju posebno složenih ugovora, države članice mogu predvidjeti da javni naručitelji/naručitelji koriste natjecateljski dijalog u skladu s ovim člankom ako smatraju da sklapanje ugovora nije moguće putem ograničenog ili pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje.

Ugovor se sklapa isključivo prema kriteriju ekonomski najpovoljnije ponude.

2. Javni naručitelji/naručitelji dužni su objaviti poziv na nadmetanje u kojem navode svoje potrebe i zahtjeve koje definiraju u tom pozivu na nadmetanje i/ili opisnoj dokumentaciji.

3. Javni naručitelji/naručitelji započinju, s natjecateljima odabranima u skladu s odgovarajućim odredbama članka od 38. do 46., dijalog s ciljem pronalaženja i utvrđivanja sredstva koja su najbolja za ispunjavanje njihovih potreba. Tijekom tog dijaloga oni mogu s odabranim natjecateljima raspravljati o svim aspektima ugovora.

Tijekom dijaloga javni naručitelji/naručitelji dužni su osigurati jednaki tretman svim ponuditeljima. Posebice, ne smiju davati podatke na diskriminirajući način koji bi nekim ponuditeljima mogao dati prednost u odnosu na druge.

Javni naručitelji/naručitelji ne smiju ostalim sudionicima otkriti predložena rješenja niti druge povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj koji sudjeluje u dijalogu, bez pristanka tog natjecatelja.

4. Javni naručitelji/naručitelji mogu odrediti da se postupak odvija u sukcesivnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tijekom faze dijaloga, primjenjujući kriterije odabira koji su određeni u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji. Poziv na nadmetanje ili opisna dokumentacija mora sadržavati navod da se može pribjeći ovoj opciji.

5. Javni naručitelj/naručitelj nastavlja takav dijalog sve dok ne dođe do jednog rješenja ili više njih, ako je potrebno i nakon njihove usporedbe, koja su najprimjerenija za ispunjavanje njegovih potreba.

6. Nakon što objave da je dijalog zaključen i o tome obavijeste sudionike, javni naručitelji/naručitelji ih pozivaju da podnesu svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja koja su predstavljena i precizirana tijekom dijaloga. Te ponude moraju sadržavati sve tražene elemente koji su nužni za izvođenje projekta.

Te se ponude na zahtjev javnog naručitelja/naručitelja mogu razjasniti, precizirati i podesiti. Međutim, takva razjašnjenja, preciziranja, podešavanja ili dopunske informacije ne smiju uključivati promjene koje se odnose na osnovne odrednice ponude ili poziva na dostavu ponuda, varijacije kojih bi vjerojatno mogle dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja ili imati diskriminatorni učinak.

7. Javni naručitelji/naručitelji ocjenjuju zaprimljene ponude na temelju kriterija odabira koji su određeni u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji te odabiru ekonomski najpovoljniju ponudu u skladu s člankom 47.

Na zahtjev javnog naručitelja/naručitelja, od ponuditelja za kojeg se utvrdi da je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, može se zatražiti da razjasni aspekte ponude ili potvrdi obveze koje su sadržane u ponudi, pod uvjetom da se time ne mijenjaju osnovni aspekti ponude ili poziva na dostavu ponude te da to ne utječe na narušavanje tržišnog natjecanja ili prouzroči diskriminaciju.

8. Javni naručitelji/naručitelji mogu odrediti cijene ili isplate za sudionike u dijalogu.

Članak 28.

Slučajevi koji opravdavaju korištenje pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje

U sljedećim slučajevima javni naručitelji/naručitelji smiju sklapati ugovore putem pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje, a u obavijesti o sklopljenim ugovorima moraju opravdati korištenje tog postupka kako je propisano člankom 30. stavkom 3.:

1. za ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama;

- (a) ako u provedenom ograničenom postupku, pregovaračkom postupku s prethodnom objavom poziva na nadmetanje ili natjecateljskom dijalogu nije dostavljena

nijedna ponuda ili nijedna prikladna ponuda, ili ako nije dostavljen nijedan zahtjev za sudjelovanje, pod uvjetom da prvobitni uvjeti za ugovor nisu bitno promijenjeni i pod uvjetom da je Komisiji poslano izvješće, ako ga zahtijeva;

- (b) ako su u provedenom ograničenom postupku, pregovaračkom postupku s objavom, ili natjecateljskom dijalogu ponude nepravilne ili su dostavljene ponude neprihvatljive prema nacionalnim odredbama usklađenim s člancima 5., 19., člancima od 21. do 24. i poglavljem VII. glave II., i ako:

- i. izvorni uvjeti ugovora nisu bitno promijenjeni, i

- ii. oni uključuju u pregovarački postupak sve, i samo one, ponuditelje koji ispunjavaju kriterije iz članka 39. do 46. i koji su tijekom prethodnog ograničenog postupka ili natjecateljskog dijaloga, dostavili ponude koje su u skladu s formalnim zahtjevima postupka nadmetanja;

- (c) ako su rokovi određeni za ograničeni postupak i pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje, uključujući i skraćene rokove propisane člankom 33. stavkom 7., nespojivi sa žurnošću prouzrokovanom krizom. To se, primjerice, može primijeniti u slučajevima iz članka 23. stavka 2. točke (d);

- (d) u mjeri u kojoj je to nužno potrebno, kad se zbog razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koje javni naručitelj/naručitelj nije mogao predvidjeti, rok za ograničeni postupak ili pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje, uključujući i skraćene rokove propisane člankom 33. stavkom 7., ne može primijeniti. Okolnosti na koje se poziva za opravdanje iznimne žurnosti ne smiju ni u kojem slučaju biti takve da bi se mogle pripisati javnom naručitelju;

- (e) ako, zbog tehničkih razloga ili razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava, ugovor može biti sklopljen samo sa određenim gospodarskim subjektom;

2. za ugovore o uslugama i ugovore o nabavi robe:

- (a) za usluge istraživanja i razvoja, osim onih navedenih u članku 13.;

- (b) za proizvode proizvedene isključivo u svrhu istraživanja i razvoja, s iznimkom količinske proizvodnje radi uspostavljanja komercijalne održivosti ili naplate troškova istraživanja i razvoja;

3. za ugovore o nabavi robe:

- (a) za dodatne isporuke od izvornog isporučitelja koje su namijenjene ili djelomičnoj zamjeni obične isporuke robe ili instalacija ili proširenju postojeće isporuke robe ili instalacija, ako bi promjena isporučitelja obvezala javnog naručitelja/naručitelja da nabavi materijal koji ima drugačije tehničke karakteristike, što bi rezultiralo neskladom ili nerazmjerom te dovelo do tehničkih poteškoća u funkcioniranju i održavanju.

Trajanje takvih ugovora kao i ugovora koji se ponavljaju ne smije biti duže od pet godina, osim u iznimnim okolnostima koje se utvrđuju uzimajući u obzir očekivani životni vijek bilo kojeg isporučenog proizvoda, instalacije ili sustava te tehničke poteškoće koje može prouzročiti promjena isporučitelja;

- (b) za robu koja kotira i kupuje se na burzi robe;

- (c) za kupnju robe po posebno povoljnim uvjetima od isporučitelja koji trajno obustavlja svoje poslovne djelatnosti ili od stečajnog povjerenika ili likvidatora, u okviru nagodbe s vjerovnicima, ili sličnom postupku prema nacionalnim zakonima ili drugim propisima;

4. za ugovore o radovima i ugovore o uslugama:

- (a) za dodatne radove ili usluge koji nisu uključeni u osnovni projekt, ni u izvorni ugovor, ali koji su zbog nepredviđenih okolnosti postali nužni za izvršenje radova ili usluga opisanih u njima, pod uvjetom da se ugovor sklopi s gospodarskim subjektom koji izvodi takve radove ili usluge:

- i. ako odvajanje takvih dodatnih radova ili usluga od osnovnog ugovora nije moguće u tehničkom ili gospodarskom smislu, bez da pritom javnom naručitelju/ naručitelju ne prouzroči velike poteškoće, ili
- ii. ako su takvi radovi ili usluge, iako odvojivi od izvršenja osnovnog ugovora, prijeko potrebni za njegovo dovršenje.

Međutim, ukupna vrijednost ugovora sklopljenih za dodatne radove ili usluge ne smije prijeći 50 % vrijednosti izvornog ugovora;

- (b) za nove radove ili usluge koji se sastoje od ponavljanja sličnih radova ili usluga koji se povjeravaju gospodarskom subjektu s kojim je isti javni naručitelj sklopio izvorni ugovor, pod uvjetom da su takvi radovi ili usluge sukladni s temeljnim projektom prema kojem je sklopljen izvorni ugovor u ograničenom postupku, pregovaračkom postupku s objavom poziva na nadmetanje ili natjecateljskom dijalogu.

Čim je prvi projekt stavljen na nadmetanje, mogućnost korištenja ovog postupka mora biti objavljena, a javni naručitelji/naručitelji moraju uzeti u obzir cjelokupnu procijenjenu vrijednost naknadnih radova ili usluga kada primjenjuju članak 8.

Ovaj se postupak može koristiti samo tijekom 5 godina nakon sklapanja izvornog ugovora, osim u iznimnim okolnostima koje se utvrđuju uzimajući u obzir očekivani životni vijek bilo kojeg isporučenog proizvoda, instalacija ili sustava i tehničke poteškoće koje može prouzročiti promjena isporučitelja;

5. za ugovore u vezi s pružanjem usluga zračnog i pomorskog prijevoza za oružane ili sigurnosne snage države članice koje su razmještene ili koje će biti razmještene u inozemstvu, kad javni naručitelj/naručitelj mora nabaviti takve usluge od gospodarskih subjekata koji jamče važenje svojih ponuda samo za takva kratka razdoblja, tako da nije moguće poštovati rok za ograničeni postupak, pregovarački postupak s objavom poziva na nadmetanje, uključujući i skraćene rokove propisane člankom 33. stavkom 7.

Članak 29.

Okvirni sporazumi

1. Države članice mogu predvidjeti da javni naručitelji/naručitelji mogu sklapati okvirne sporazume.

2. U svrhu sklapanja okvirnog sporazuma, javni naručitelji/naručitelji slijede postupovna pravila iz ove Direktive za sve faze do sklapanja ugovora na temelju tog okvirnog sporazuma. Strane okvirnog sporazuma odabiru se primjenom kriterija odabira određenih u skladu s člankom 47.

Ugovori utemeljeni na okvirnom sporazumu sklapaju se u skladu s postupcima predviđenima u stavcima 3. i 4. Ti se postupci mogu primijeniti samo između javnih naručitelja/naručitelja i gospodarskih subjekata koji su izvorno strane okvirnog sporazuma.

Pri sklapanju ugovora utemeljenih na okvirnom sporazumu, strane ni pod kojim okolnostima ne smiju mijenjati bitne uvjete određene u tomu okvirnom sporazumu, a posebno u slučaju iz stavka 3.

Trajanje okvirnog sporazuma ne smije premašiti sedam godina, osim u iznimno opravdanim okolnostima koje se utvrđuju uzimajući u obzir očekivani životni vijek bilo kojeg isporučenog proizvoda, instalacije ili sustava te tehničke poteškoće koje može prouzročiti promjena isporučitelja.

U takvim iznimnim okolnostima, javni naručitelji/naručitelji moraju dati odgovarajuće obrazloženje tih okolnosti u obavijesti iz članka 30. stavka 3.

Javni naručitelji/naručitelji ne smiju okvirne sporazume koristiti nepropisno ili tako da spriječe, ograniče ili naruše konkurenciju.

3. Ako je okvirni sporazum sklopljen s jednim gospodarskim subjektom, ugovori utemeljeni na tom sporazumu sklapaju se u granicama uvjeta određenih u okvirnom sporazumu.

Za sklapanje tih ugovora, javni naručitelji/naručitelji mogu pisanim putem konzultirati gospodarskog subjekta stranu okvirnog sporazuma te od njega zahtijevati da prema potrebi nadopuni svoju ponudu.

4. Kad je okvirni sporazum sklopljen s više gospodarskih subjekata, mora ih biti najmanje tri, pod uvjetom da ima dovoljan broj gospodarskih subjekata koji udovoljavaju uvjetima sposobnosti i/ili prihvatljivih ponuda koje ispunjavaju kriterije odabira.

Ugovori utemeljeni na okvirnim sporazumima sklopljenima s nekoliko gospodarskih subjekata mogu se sklapati ili:

— primjenom uvjeta određenih u okvirnom sporazumu bez ponovnog otvaranja nadmetanja, ili

— kad svi uvjeti nisu određeni u okvirnom sporazumu, kada su strane ponovno u nadmetanju na temelju istih te, ako je nužno, preciznije formuliranih uvjeta, te kad je to potrebno, drugih uvjeta na koje upućuje dokumentacija za nadmetanje okvirnog sporazuma sukladno sljedećem postupku:

- (a) za svaki ugovor koji se treba sklopiti, javni naručitelji/naručitelji pisanim putem konzultiraju gospodarske subjekte koji su sposobni izvršiti ugovor;
- (b) javni naručitelji/naručitelji određuju rok koji je dovoljno dug da omogućí dostavu ponuda za svaki posebni

ugovor, uzimajući u obzir čimbenike poput složenosti predmeta nabave i vremena koje je potrebno za dostavu ponuda;

- (c) ponude se dostavljaju u pisanom obliku, a njihov sadržaj ostaje povjerljiv do isteka roka određenog za odgovor;
- (d) javni naručitelji/naručitelji sklapaju svaki ugovor s onim ponuditeljem koji je dostavio najbolju ponudu na temelju kriterija odabira određenog u dokumentaciji za nadmetanje okvirnog sporazuma.

POGLAVLJE VI.

Pravila o objavljivanju i transparentnosti

Odjeljak 1.

Objava obavijesti

Članak 30.

Obavijesti

1. Javni naručitelji/naručitelji mogu objaviti, putem prethodne informativne obavijesti koju objavljuje Komisija ili oni sami na svojem „profilu kupca”, kako je opisano u točki 2. Priloga VI.:

- (a) kada se radi o robi, procijenjenu ukupnu vrijednost ugovora ili okvirnih sporazuma koje namjeravaju sklapati tijekom sljedećih 12 mjeseci, prema proizvodnom području.

Proizvodno područje utvrđuju javni naručitelji/naručitelji pozivajući se na oznake nomenklature CPV;
- (b) kada se radi o uslugama, procijenjenu ukupnu vrijednost ugovora ili okvirnih sporazuma koje namjeravaju sklapati tijekom sljedećih 12 mjeseci, u svakoj od kategorija usluga;
- (c) kada se radi o radovima, osnovne karakteristike ugovora ili okvirnih sporazuma koje namjeravaju sklopiti.

Obavijesti iz prvog podstavka šalju se Komisiji ili se objavljuju na profilu kupca prvom prilikom nakon odluke kojom se odobrava projekt za čije izvođenje javni naručitelji/naručitelji namjeravaju sklopiti ugovore ili okvirne sporazume.

Javni naručitelji/naručitelji koji objavljuju prethodnu informativnu obavijest na svojem profilu kupca, šalju Komisiji, elektroničkim putem, obavijest o objavi prethodne informativne obavijesti na profilu kupca, u skladu s formatom i detaljnim postupcima za slanje obavijesti naznačenima u točki 3. Priloga VI.

Objava obavijesti iz prvog podstavka obvezna je samo kada javni naručitelji/naručitelji koriste mogućnost skraćivanja rokova za primitak ponuda kako je propisano u članku 33. stavku 3.

Ovaj se stavak ne primjenjuje na pregovaračke postupke bez prethodne objave poziva na nadmetanje.

2. Javni naručitelji/naručitelji koji žele sklopiti ugovor ili okvirni sporazum putem ograničenog postupka, pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje ili natjecateljskog dijaloga, moraju objaviti svoju namjeru putem poziva na nadmetanje.

3. Javni naručitelji/naručitelji koji su sklopili ugovor ili okvirni sporazum obvezni su poslati obavijest o rezultatima postupka nabave najkasnije 48 dana nakon sklapanja ugovora ili sklapanja okvirnog sporazuma.

U slučaju okvirnih sporazuma sklopljenih u skladu s člankom 29., javni naručitelji/naručitelji nisu obvezni slati obavijest o rezultatima postupka nabave za svaki ugovor utemeljen na tom sporazumu.

Objava određenih podataka o sklapanju ugovora ili okvirnog sporazuma može se izostaviti, ako bi otkrivanje takvih podataka ometalo provođenje zakona ili na neki drugi način bilo suprotno javnom interesu, posebno obrambenom i/ili sigurnosnom interesu, ako bi štetilo legitimnim trgovinskim interesima gospodarskih subjekata, javnim ili privatnim, ili bi ugrozilo pošteno tržišno natjecanje među njima.

Članak 31.

Neobvezno objavljivanje

Javni naručitelji/naručitelji mogu objaviti, u skladu s člankom 32., obavijesti koje se tiču ugovora koji nisu podložni zahtjevima objavljivanja određenima ovom Direktivom.

Članak 32.

Oblik i način objavljivanja obavijesti

1. Obavijesti uključuju podatke navedene u Prilogu IV. i, kad je potrebno, bilo koje druge podatke koje javni naručitelj/naručitelj smatra korisnima, u formatu standardnih obrazaca koje je Komisija donijela u skladu s postupkom iz članka 67. stavka 2.

2. Obavijesti koje javni naručitelji/naručitelji šalju Komisiji šalju se ili elektronički u skladu s formatom i postupcima za prijenos podataka naznačenim u točki 3. Priloga VI. ili na drugi način. U slučaju korištenja ubrzanog postupka propisanog u članku 33. stavku 7. obavijesti se moraju slati ili telefaksom ili elektronički u skladu s formatom i postupcima za prijenos podataka naznačenim u točki 3. Priloga VI.

Obavijesti se objavljuju u skladu s tehničkim karakteristikama za objavljivanje navedenim u točki 1. podtočki (a) i (b) Priloga VI.

3. Obavijesti sastavljene i prenesene elektronički u skladu s formatom i postupcima za prijenos podataka navedenim u točki 3. Priloga VI. objavljuju se najkasnije pet dana nakon što su poslone.

Obavijesti koje nisu prenesene elektronički u skladu s formatom i postupcima za prijenos podataka navedenim u točki 3. Priloga VI., objavljuju se najkasnije 12 dana nakon što su poslone, ili u slučaju ubrzanog postupka iz članka 33. stavka 7. najkasnije pet dana nakon što su poslone.

4. Pozivi na nadmetanje objavljuju se u potpunosti na jednomu službenom jeziku Zajednice prema izboru javnog naručitelja/naručitelja, pri čemu ova izvorna jezična verzija predstavlja jedini autentičan tekst. Sažetak važnih elemenata svakog poziva na nadmetanje objavljuje se na ostalim službenim jezicima.

Trošak Komisije za objavljivanje takvih obavijesti snosi Zajednica.

5. Obavijesti i njihov sadržaj ne smiju biti objavljeni na nacionalnoj razini ili na profilu kupca prije datuma slanja Komisiji.

Obavijesti koje naručitelj objavljuje na nacionalnoj razini ne smiju sadržavati druge podatke osim onih koji su sadržani u obavijestima koje su poslone Komisiji ili objavljeni na profilu kupca u skladu s člankom 30. stavkom 1., prvim podstavkom i moraju navoditi datum slanja obavijesti Komisiji ili njihove objave na profilu kupca.

Prethodna informativna obavijest ne smije biti objavljena na profilu kupca prije slanja obavijesti o njezinu objavljivanju Komisiji u tom obliku; ona obvezno sadrži datum tog slanja.

6. Sadržaj obavijesti koje se ne šalju elektroničkim putem u skladu s formatom i postupcima za prijenos podataka navedenim u točki 3. Priloga VI. ograničavaju se na približno 650 riječi.

7. Javni naručitelji/naručitelji moraju biti u mogućnosti podnijeti dokaz o datumima kada su obavijesti poslane.

8. Komisija izdaje javnom naručitelju/naručitelju potvrdu o objavi poslanih podataka i navodi datum te objave. Takva je potvrda dokaz objave.

Odjeljak 2.

Rokovi

Članak 33.

Rokovi za primitak zahtjeva za sudjelovanje i za primitak ponuda

1. Pri određivanju rokova za primitak zahtjeva za sudjelovanje i ponuda, javni naručitelji/naručitelji posebno uzimaju u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove određene ovim članom.

2. U ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje i uporabe natjecateljskog dijaloga, minimalni rok za primitak zahtjeva za sudjelovanje iznosi 37 dana od datuma slanja poziva na nadmetanje.

U slučaju ograničenih postupaka, minimalni rok za primitak ponuda iznosi 40 dana od datuma slanja poziva.

3. Ako su javni naručitelji/naručitelji objavili prethodnu informativnu obavijest, minimalni rok za primitak ponuda prema stavku 2., drugom podstavku u pravilu se može skratiti na 36 dana, ali ni pod kojim uvjetima ne na manje od 22 dana.

Rok počinje teći od datuma kada je poslan poziv na dostavu ponuda.

Skraćeni rokovi iz prvog podstavka dopušteni su, pod uvjetom da su u prethodnoj informativnoj obavijesti uključeni svi podaci koji prema Prilogu IV. moraju biti uključeni u poziv na nadmetanje, pod uvjetom da su ti podaci dostupni u vrijeme objavljivanja obavijesti te da je prethodna informativna obavijest poslana na objavljivanje između 52 dana i 12 mjeseci prije datuma kada je poslan poziv na nadmetanje.

4. Ako su obavijesti sastavljene i poslane elektroničkim putem u skladu s formatom i postupkom za slanje obavijesti navedenim u točki 3. Priloga VI., rok za primitak zahtjeva za sudjelovanje iz stavka 2., prvog podstavka može se skratiti za sedam dana.

5. Rokovi za primitak ponuda iz stavka 2., drugog podstavka mogu se skratiti za pet dana kad javni naručitelj/naručitelj elektroničkim putem ponudi neograničen i potpun izravan pristup

dokumentaciji za nadmetanje i svim dodatnim dokumentima od datuma objave poziva u skladu s Prilogom VI., navodeći u tekstu poziva internet adresu na kojoj je ta dokumentacija dostupna.

Ovo se skraćivanje može dodati skraćivanju iz stavka 4.

6. Ako, iz bilo kojeg razloga, dokumentacija za nadmetanje i prateća dokumentacija ili dodatne informacije, iako pravovremeno zatražene, nisu dostavljene unutar rokova određenih u članku 34. ili ako se ponude mogu izraditi samo nakon posjeta lokaciji ili nakon neposrednog pregleda dokumentacije koja potkrepljuje dokumentaciju za nadmetanje, rokovi za primitak ponuda produžuju se tako da svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za izradu ponuda.

7. Kad se kod ograničenih postupaka i pregovaračkih postupaka s objavom poziva na nadmetanje, radi žurnosti pokaže da se rokovi iz ovog članka ne mogu poštovati, javni naručitelji/naručitelji mogu odrediti:

— rok za primitak zahtjeva za sudjelovanje koji ne smije biti kraći od 15 dana od datuma kada je poziv na nadmetanje poslan ili 10 dana ako je poziv na nadmetanje poslan elektronički, u skladu s formatom i postupkom za slanje obavijesti navedenim u točki 3. Priloga VI.; i

— u slučaju ograničenih postupaka, rok za primitak ponuda koji ne smije biti kraći od 10 dana od datuma poziva za dostavu ponuda.

Odjeljak 3.

Sadržaj informacija i sredstva prijenosa

Članak 34.

Pozivi na dostavu ponuda, na pregovaranje ili na sudjelovanje u dijalogu

1. U ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje i natjecateljskom dijalogu, javni naručitelji/naručitelji istovremeno pisanim putem pozivaju odabrane natjecatelje da dostave svoje ponude ili da pregovaraju ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga, da sudjeluju u dijalogu.

2. Poziv natjecateljima uključuje ili:

— presliku dokumentacije za nadmetanje ili opisne dokumentacije i bilo kojeg pratećeg dokumenta, ili

— navod o pristupu dokumentaciji iz prve alineje, kada se ona stavlja izravno na raspolaganje elektroničkim putem u skladu s člankom 33. stavkom 5.

3. Kad drugi subjekt, a ne javni naručitelj/naručitelj koji je odgovoran za postupak javne nabave, ima dokumentaciju za nadmetanje, opisnu dokumentaciju i/ili prateću dokumentaciju, u pozivu se navodi adresa na kojoj se ta dokumentacija može zatražiti i, ako je to potrebno, krajnji rok za traženje te dokumentacije, iznos koji se treba platiti za dobivanje dokumentacije te način plaćanja. Nadležni odjel obvezan je nakon primitka zahtjeva tu dokumentaciju bez odgode poslati gospodarskom subjektu.

4. Dodatne informacije o dokumentaciji za nadmetanje, opisnoj dokumentaciji i/ili pratećoj dokumentaciji javni naručitelj/naručitelj ili nadležni odjel obvezno šalje najkasnije 6 dana prije isteka roka određenog za dostavu ponuda, pod uvjetom da su zatraženi pravodobno. U slučaju ograničenog ili ubrzanog postupka, taj je rok 4 dana.

5. Uz pojedinosti predviđene stavcima 2., 3. i 4. poziv sadrži barem:

- (a) upućivanje na objavljeni poziv na nadmetanje;
- (b) krajnji rok za primitak ponuda, adresu na koju se ponude moraju slati i jezik/jezike na kojemu/kojima se ponude moraju sastaviti. U slučaju natjecateljskog dijaloga ta informacija nije sadržana u pozivu na sudjelovanje u dijalogu nego u pozivu na dostavu ponuda;
- (c) u slučaju natjecateljskog dijaloga, datum i adresu određene za početak faze konzultacija i jezik/jezike koji se koristi/koriste;
- (d) naznaku o bilo kojim dokumentima koji se trebaju priložiti ili kao dodatak provjerljivim izjavama koje je natjecatelj dostavio u skladu s člankom 38. ili kao dopunu podacima predviđenim tim člankom te u skladu s uvjetima iz članaka 41. i 42.;
- (e) relativni značaj kriterija za odabir ili, ako je primjereno, redoslijed prema važnosti, od najvažnijeg prema najmanje važnom, kriterija koji su korišteni za određivanje ekonomski najpovoljnije ponude, ako nisu navedeni u pozivu na nadmetanje, dokumentaciji za nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji.

Članak 35.

Podaci za natjecatelje i ponuditelje

1. Javni naručitelji/naručitelji dužni su, što je prije moguće, obavijestiti natjecatelje i ponuditelje o odlukama koje su donijeli u odnosu na sklapanje ugovora ili okvirnog sporazuma, uključujući razloge za bilo koju odluku o nesklapanju ugovora ili okvirnog sporazuma za koji je proveden kompetitivni postupak ili za ponovno pokretanje postupka; ta se informacija daje pisanim putem na zahtjev upućen javnim naručiteljima/naručiteljima.

2. Na zahtjev zainteresirane strane, javni naručitelj/naručitelj sukladno stavku 3. što je prije moguće, a najkasnije u roku 15 dana nakon zaprimanja pisanog zahtjeva obavještava strane kako slijedi:

- (a) svakog neuspješnog natjecatelja o razlozima odbijanja njegova zahtjeva;
- (b) svakog neuspješnog ponuditelja o razlozima odbijanja njegove ponude, uključujući, posebno, za slučajeve koji se spominju u članku 18. stavcima 4. i 5., razloge za svoju odluku o nejednakovrijednosti ili za svoju odluku da radovi, roba ili usluge ne udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima, te u slučajevima koji se navode u člancima 22. i 23., razloge za svoju odluku o neudovoljavanju zahtjevima sigurnosti podataka i sigurnosti opskrbe;
- (c) svakog ponuditelja koji je sastavio prihvatljivu ponudu koja je odbijena, o značajkama i relativnim prednostima odabrane ponude, kao i imenu uspješnog ponuditelja ili strana okvirnog sporazuma.

3. Javni naručitelji/naručitelji mogu odlučiti uskratiti određene podatke o sklopljenom ugovoru ili okvirnom sporazumu, kako je određeno u stavku 1., kada bi odavanje takvih podataka spriječilo provedbu zakona ili na drugi način bilo suprotno javnom interesu, posebno obrambenom i/ili sigurnosnom interesu, ili bi dovelo u pitanje legitimne poslovne interese gospodarskih subjekata, javnih ili privatnih, ili bi moglo dovesti u pitanje tržišno natjecanje među njima.

Odjeljak 4.

Komunikacija

Članak 36.

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Sva komunikacija i razmjena podataka koja se spominje u ovoj glavi može se odvijati poštom, telefaksom, elektroničkim putem u skladu sa stavcima 4. i 5., telefonom u slučajevima i okolnostima koji se spominju u stavku 6. ili kombinacijom tih sredstava, prema izboru javnog naručitelja/naručitelja.

2. Izabrana sredstva komunikacije moraju biti opće dostupna i stoga ne smiju ograničavati pristup gospodarskih subjekata postupku nabave.

3. Komunikacija te razmjena i pohrana podataka provodi se na način da se osigura da su cjelovitost podataka i povjerljivost zahtjeva za sudjelovanje i ponuda očuvani te da javni naručitelji/naručitelji pregledaju sadržaj zahtjeva za sudjelovanje i ponuda tek nakon isteka roka određenog za njihovu dostavu.

4. Alati koji se trebaju koristiti za komunikaciju elektroničkim sredstvima, kao i njihove tehničke karakteristike, moraju biti nediskriminirajući, opće dostupni i interoperabilni s informacijskim i komunikacijskim tehnološkim proizvodima u općoj uporabi.

5. Sljedeća se pravila primjenjuju na uređaje za elektroničko slanje i zaprimanje ponuda i na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje:

- (a) podaci koji se odnose na specifikacije nužne za elektroničku dostavu ponuda i zahtjeva za sudjelovanje, uključujući enkripciju, trebaju biti dostupni zainteresiranim stranama. Osim toga, uređaji za elektroničko zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje trebaju udovoljavati zahtjevima iz Priloga VIII.;
- (b) države članice mogu, u skladu s člankom 5. Direktive 1999/93/EZ, zahtijevati da elektroničke ponude budu popraćene naprednim elektroničkim potpisom koji je u skladu s njezinim stavkom 1.;
- (c) države članice mogu uvesti ili održavati dobrovoljne programe ovlašćivanja koji su namijenjeni poboljšanju razine usluge certificiranja predviđene za takve uređaje;
- (d) natjecatelji se obvezuju da će, prije isteka roka određenog za dostavu ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje, dostaviti dokumente, certifikate i izvještaje koji se spominju u člancima od 39. do 44. i članku 46. ako one ne postoje u elektroničkom obliku.

6. Na prijenos zahtjeva za sudjelovanje odnose se sljedeća pravila:

- (a) zahtjevi za sudjelovanje u postupcima sklapanja ugovora mogu se podnositi u pisanom obliku ili telefonski;
- (b) ako se zahtjevi za sudjelovanje podnose telefonski, prije isteka roka određenog za njihov primitak, mora se poslati pisana potvrda;
- (c) javni naručitelji/naručitelji mogu zahtijevati da se zahtjevi za sudjelovanje koji su podneseni telefaksom moraju potvrditi poštanskim putem ili elektroničkim putem, ako je to nužno za potrebe pravnog dokaza. Javni naručitelj/naručitelj mora u pozivu na nadmetanje navesti svaki takav zahtjev, zajedno s rokom do kojeg se mora ispuniti.

Odjeljak 5.

Izvjешća

Članak 37.

Sadržaj izvješća

1. Za svaki ugovor i okvirni sporazum javni naručitelji/naručitelji sastavljaju pisano izvješće koje potvrđuje da je postupak odabira proveden na transparentan i nediskriminirajući način, koje uključuje barem sljedeće:

- (a) ime i adresu javnog naručitelja/naručitelja, predmet i vrijednost ugovora ili okvirnog sporazuma;
- (b) izabrani postupak nabave;
- (c) u slučaju natjecateljskog dijaloga, okolnosti koje opravdavaju upotrebu tog postupka;
- (d) u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje, okolnosti koje se navode u članku 28. koje opravdavaju upotrebu tog postupka; ako je to potrebno, opravdanje za prekoračenje rokova iz članka 28. stavka 3. točke (a), drugog podstavka i članka 28. stavka 4. točke (b), trećeg podstavka i za prekoračenje 50 % ograničenja iz članka 28. stavka 4. točke (a), drugog podstavka;
- (e) ako je potrebno, razloge za trajanje okvirnog sporazuma duže od sedam godina;
- (f) ime odabranih natjecatelja i razloge za takav odabir;
- (g) ime isključenih natjecatelja i razloge za njihovo odbijanje;
- (h) razloge za odbijanje ponuda;
- (i) ime uspješnog ponuditelja i razloge za odabir njegove ponude te, ako je poznato, dio ugovora ili okvirnog sporazuma koji uspješni ponuditelj namjerava podugovoriti, ili će se od njega zahtijevati da podugovori, s trećim stranama;
- (j) ako je nužno, razloge zašto je javni naručitelj/naručitelj odlučio ne sklopiti ugovor ili okvirni sporazum.

2. Javni naručitelji/naručitelji poduzimaju potrebne mjere da dokumentiraju postupak nabave proveden elektroničkim sredstvima.

3. Izvješće, ili njegove glavne stavke, dostavljaju se Komisiji, ako ona to zatraži.

POGLAVLJE VII.

Provedba postupka

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 38.

Provjera sposobnosti i odabir sudionika te sklapanje ugovora

1. Ugovori se sklapaju na temelju kriterija utvrđenih u člancima 47. i 49. i uzimajući u obzir članak 19., nakon što su javni naručitelji/naručitelji provjerili da su gospodarski subjekti koji nisu isključeni na temelju članka 39. ili 40. sposobni u skladu s kriterijima ekonomske i financijske sposobnosti, stručnog i tehničkog znanja ili sposobnosti navedenih u člancima od 41. do 46. i, ako je to potrebno, u skladu s nediskriminirajućim pravilima i kriterijima navedenim u stavku 3.

2. Javni naručitelji/naručitelji mogu od natjecatelja zahtijevati da zadovolje minimalnu razinu sposobnosti u skladu s člancima 41. i 42.

Opseg informacija iz članka 41. i 42. i minimalna razina sposobnosti koja se zahtijeva za određeni ugovor mora biti povezana s predmetom nabave i razmjerna predmetu nabave.

Te se minimalne razine navode u pozivu na nadmetanje.

3. U ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje i u natjecateljskom dijalogu, javni naručitelji/naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje će pozvati na dostavu ponuda ili na sudjelovanje u dijalogu. U tom slučaju:

- javni naručitelji/naručitelji navode u pozivu na nadmetanje objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja namjeravaju primijeniti, minimalni broj natjecatelja koje namjeravaju pozvati te, ako je potrebno, njihov maksimalni broj. Minimalni broj natjecatelja koji namjeravaju pozvati ne smije biti manji od tri;
- slijedom toga, javni naručitelji/naručitelji pozivaju broj natjecatelja koji je u najmanju ruku jednak minimalnom unaprijed utvrđenom broju natjecatelja, pod uvjetom da je dostupan dovoljan broj odgovarajućih natjecatelja.

Ako je broj natjecatelja koji zadovoljavaju kriterije sposobnosti i minimalnu razinu sposobnosti manji od minimalnog broja, javni naručitelj/naručitelj može nastaviti postupak pozivajući natjecatelja ili natjecatelje s traženim sposobnostima.

Ako javni naručitelj/naručitelj smatra da je broj odgovarajućih natjecatelja prenizak da osigura istinsko natjecanje, on može obustaviti postupak i ponovo objaviti početni poziv na nadmetanje u skladu s člankom 30. stavkom 2. i člankom 32. u kojem određuje novi rok za dostavu zahtjeva za sudjelovanje. U tom slučaju natjecatelji koji su odabrani nakon prvog poziva na nadmetanje te oni koji su odabrani nakon drugog poziva na nadmetanje moraju biti pozvani u skladu s člankom 34. Ova opcija ne dovodi u pitanje mogućnost javnog naručitelja/naručitelja da poništi postupak koji je u tijeku i pokrene novi postupak.

4. U okviru postupka nabave, javni naručitelj/naručitelj ne smije uključiti gospodarske subjekte koji nisu dostavili zahtjev za sudjelovanje ili natjecatelje koji nemaju tražene sposobnosti.

5. U slučaju kada javni naručitelji/naručitelji koriste opciju smanjivanja broja rješenja o kojima se treba raspravljati ili ponuda o kojima se treba pregovarati, kako je predviđeno člankom 26. stavkom 3. i člankom 27. stavkom 4., oni to čine primjenom kriterija odabira navedenih u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje. U konačnoj fazi broj do kojeg se došlo mora omogućiti pravo natjecanje, ako postoji dovoljan broj rješenja ili sposobnih natjecatelja.

Odjeljak 2.

Kriteriji za kvalitativni odabir

Članak 39.

Osobna situacija natjecatelja ili ponuditelja

1. Svaki natjecatelj ili ponuditelj kojemu je izrečena pravomoćna presuda s kojom je javni naručitelj/naručitelj upoznat zbog jednog ili više dolje navedenih razloga, isključuje se iz sudjelovanja u ugovoru:

- (a) sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji kako je definirano u članku 2. stavku 1. Zajedničke akcije Vijeća 98/733/PUP⁽¹⁾;
- (b) korupcija, kako je definirana u članku 3. Akta od 26. svibnja 1997.⁽²⁾ i u članku 2. stavku 1. Okvirne odluke 2003/568/PUP⁽³⁾;

⁽¹⁾ Zajednička akcija 98/733/PUP od 21. prosinca 1998. koju je Vijeće donijelo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji u skladu s kojom je sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji u državama članicama Europske unije kazneno djelo (SL L 351, 29.12.1998., str. 1.).

⁽²⁾ Akt Vijeća od 26. svibnja 1997. o pripremi Konvencije o ratu protiv korupcije službenika Europskih zajednica ili službenika država članica Europske unije na temelju članka K.3 stavka 2. točke (c) Ugovora Europske unije (SL C 195, 25.6.1997., str. 1.).

⁽³⁾ Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL L 192, 31.7.2003., str. 54.).

- (c) prijevara u smislu članka 1. Konvencije koja se odnosi na zaštitu financijskih interesa Europskih zajednica ⁽¹⁾;
- (d) kazneno djelo terorizma ili kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima, kako je definirano u člancima 1. i 3. Okvirne odluke 2002/475/PUP ⁽²⁾ ili poticanje ili pomažanje ili pokušaj počinjenja kaznenog djela, kako je navedeno u članku 4. te Okvirne odluke;
- (e) pranje novca i financiranje terorizma, kako je definirano u članku 1. Direktive 2005/60/EZ ⁽³⁾.

Države članice, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom i uzimajući u obzir zakonodavstvo Zajednice, navode provedbene uvjete za ovaj stavak.

One mogu predvidjeti odstupanje od zahtjeva navedenog u prvom podstavku zbog prevladavajućih zahtjeva u općem interesu.

Za potrebe ovog stavka, javni naručitelji/naručitelji, ako je potrebno, traže od natjecatelja ili ponuditelja da dostave dokumente navedene u stavku 3. i mogu se, ako imaju sumnji u vezi s osobnom situacijom tih natjecatelja ili ponuditelja, također obratiti nadležnim tijelima vlasti radi pribavljanja podataka o osobnom položaju dotičnih natjecatelja ili ponuditelja, koje smatraju nužnima. Ako se podaci tiču natjecatelja ili ponuditelja s poslovnim nastanom u državi koja nije država javnog naručitelja/naručitelja, javni naručitelj/naručitelj može zatražiti suradnju nadležnih tijela vlasti. Uzimajući u obzir nacionalno zakonodavstvo države članice u kojoj natjecatelj ili ponuditelj ima poslovni nastan, takvi se zahtjevi odnose na pravne i/ili fizičke osobe, uključujući, po potrebi, direktore trgovačkih društava i bilo koje osobe koje imaju ovlasti zastupanja, odlučivanja ili kontrole u odnosu na natjecatelja ili ponuditelja.

2. Bilo koji gospodarski subjekt može se isključiti iz sudjelovanja u ugovoru kad je taj gospodarski subjekt:

- (a) u stečaju ili je u postupku likvidacije, kad njegovim poslovima upravlja sud, kad je u nagodbi s vjerovnicima, kad je obustavio poslovne aktivnosti ili je u kojoj sličnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima;
- (b) predmet postupaka za objavu stečaja, naloga za prisilnu likvidaciju ili upravljanja od strane suda ili nagodbe s vjerovnicima ili bilo kakvog sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima;
- (c) osuđen presudom koja ima snagu *res judicata* u skladu sa zakonskim odredbama zemlje za bilo koje djelo koje se odnosi na njegovo profesionalno ponašanje, primjerice, za

kršenje postojećih propisa koji se odnose na izvoz obrambene i/ili sigurnosne opreme;

- (d) proglašen krivim za ozbiljan profesionalni propust koji javni naručitelj/naručitelj može dokazati bilo kojim sredstvom do kojeg može doći, primjerice, za kršenja obveza povezanih sa sigurnošću podataka ili sigurnošću opskrbe tijekom prethodnog ugovora;
- (e) evidentiran, na temelju bilo kojeg sredstva evidencije, uključujući i izvore zaštićenih podataka, kao nedovoljno pouzdan da isključi opasnost za sigurnost države članice;
- (f) propustio ispuniti obaveze vezane uz plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje u skladu sa zakonskim odredbama zemlje u kojoj ima poslovni nastan ili zemlje javnog naručitelja/naručitelja;
- (g) propustio ispuniti obveze koje se odnose na plaćanje poreza u skladu sa zakonskim odredbama zemlje u kojoj ima poslovni nastan ili zakonskim odredbama zemlje javnog naručitelja/naručitelja;
- (h) kriv za ozbiljno lažno prikazivanje činjenica pri dostavljanju potrebnih informacija sukladno odredbama ovog odjeljka ili ako je propustio dostaviti takve informacije.

Države članice, u skladu sa svojim nacionalnim propisima i uzimajući u obzir pravo Zajednice, određuju provedbene uvjete za ovaj stavak.

3. Javni naručitelji/naručitelji prihvaćaju sljedeće kao dostatan dokaz da se nijedan slučaj naveden u stavku 1. ili stavku 2. točkama (a), (b), (c), (f) ili (g) ne odnosi na gospodarski subjekt:

- (a) što se tiče stavka 1. i stavka 2. točaka (a), (b) i (c) prilaganje izvotka iz „sudskog registra” ili, u nedostatku toga, istovrijednog dokumenta koji je izdala nadležna sudska ili upravna vlast u zemlji podrijetla ili u zemlji iz koje ta osoba dolazi, koji pokazuju da je udovoljeno tim zahtjevima;
- (b) što se tiče stavka 2. točaka (f) i (g), potvrda koju je izdala nadležna vlast u dotičnoj državi članici.

Ako dotična zemlja ne izdaje takve dokumente ili potvrde, ili ako oni ne obuhvaćaju sve slučajeve navedene u stavku 1. i stavku 2. točkama (a), (b) i (c), oni mogu biti zamijenjeni izjavom pod prisegom ili, u državama članicama u kojima ne postoje odredbe koje se tiču izjava pod prisegom, svečanom izjavom dotične osobe dane pred nadležnom sudskom ili upravnom vlasti, javnim bilježnikom ili nadležnim strukovnim ili gospodarskim tijelom, u zemlji podrijetla ili zemlji iz koje ta osoba dolazi.

⁽¹⁾ SL C 316, 27.11.1995., str. 49.

⁽²⁾ Okvirna odluka Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o borbi protiv terorizma (SL L 164, 22.6.2002., str. 3.).

⁽³⁾ Direktiva 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (SL L 309, 25.11.2005., str. 15.).

4. Države članice određuju vlasti i tijela nadležna za izdavanje dokumenata, potvrda ili izjava iz stavka 3. i o tome obavješćuju Komisiju. Takvo obavješćivanje ne dovodi u pitanje zakon o zaštiti podataka.

Članak 40.

Sposobnost za obavljanje stručne djelatnosti

Ako natjecatelj mora biti upisan u profesionalni ili u trgovački registar u državi članici svojeg podrijetla ili poslovnog nastana kako bi obavljao svoju profesionalnu djelatnost, od njega se može tražiti da dokaže svoj upis u takav registar ili da podnese izjavu pod prisegom ili potvrdu kako je opisano u dijelu A Priloga VII. za ugovore o radovima, u dijelu B Priloga VII. za ugovore o nabavi robe i u dijelu C Priloga VII. za ugovore o uslugama. Popisi određeni u Prilogu VII. su okvirni. Države članice obavješćavaju Komisiju i ostale države članice o svakoj promjeni koja se tiče njihovih registara i o sredstvima dokazivanja iz tih popisa.

U postupcima za sklapanje ugovora o uslugama, kad natjecatelji moraju imati određeno odobrenje ili biti članovi određene organizacije kako bi mogli pružati usluge u zemlji njihova podrijetla, javni naručitelj/naručitelj može od njih tražiti da dokažu kako imaju takvo odobrenje ili članstvo.

Ovaj članak ne dovodi u pitanje pravo Zajednice vezano uz slobodu poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga.

Članak 41.

Ekonomska i financijska sposobnost

1. Kao dokaz ekonomske i financijske sposobnosti gospodarskog subjekta, u pravilu je moguće podnijeti jedan ili više sljedećih dokaza:

- (a) odgovarajući bankovni izvod ili, po potrebi, dokaz o osiguranju za odštetu od profesionalnog rizika;
- (b) predočenje bilanci sposobnosti ili izvadaka iz bilanci, ako se objavljivanje bilance traži prema pravu zemlje u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan;
- (c) izjava o ukupnom prometu poduzeća i, po potrebi, o prometu u području obuhvaćenom ugovorom za najviše posljednje tri dostupne financijske godine, ovisno o datumu kada je poduzeće osnovano ili je gospodarski subjekt počeo s poslovanjem, ako su podaci o tim prometima dostupni.

2. Gospodarski se subjekt može, prema potrebi i za određeni ugovor, osloniti na sposobnost drugih tijela, bez obzira na pravnu prirodu veza koje ima s njima. U tom slučaju, on mora javnom naručitelju/naručitelju dokazati da će imati na raspolaganju nužne resurse, na primjer prihvatanjem obveze tih tijela u tu svrhu.

3. Pod jednakim uvjetima, grupa gospodarskih subjekata iz članka 4. može se osloniti na sposobnost sudionika u grupi ili drugih tijela.

4. Javni naručitelji/naručitelji navode, u pozivu na nadmetanje, koji dokaz ili dokaze iz stavka 1. traže i koje druge dokaze moraju dostaviti.

5. Ako, iz valjanih razloga, gospodarski subjekt nije u mogućnosti dostaviti dokaze koje traži javni naručitelj/naručitelj, on može svoje ekonomsku i financijsku sposobnost dokazati bilo kojim drugim dokumentom koji javni naručitelj/naručitelj smatra primjerenim.

Članak 42.

Tehnička i/ili stručna sposobnost

1. Kao dokaz tehničke sposobnosti gospodarskog subjekta, u pravilu je moguće podnijeti jedan ili više sljedećih dokaza prema prirodi, količini ili važnosti, te uporabi radova, robe ili usluga:

- (a) i. popis radova izvedenih tijekom posljednjih pet godina popraćen potvrđama o zadovoljavajućoj izvedbi za najvažnije radove. U tim se potvrđama navode vrijednost, datum i mjesto izvođenja radova te jesu li radovi izvedeni prema pravilima struke i odgovarajuće završeni. Prema potrebi, nadležno tijelo podnosi te potvrde izravno javnom naručitelju/naručitelju;
- ii. popis glavnih obavljenih isporuka robe ili glavnih pruženih usluga, kao pravilo, u posljednjih pet godina, s iznosima, datumima i dotičnim ugovornim stranama (primateljima), javnim ili privatnim. Dokaz o isporuci robe i pruženim uslugama daje se:
  - kad je ugovorna strana (primatelj) bio javni naručitelj/naručitelj, u obliku potvrda izdanih ili supotpisanih od strane nadležnog tijela;
  - kad je ugovorna strana (primatelj) bio privatni kupac, potvrdom kupca ili, u nedostatku navedenog, jednostavno izjavom gospodarskog subjekta;

- (b) navodi o uključenim tehničarima ili tehničkim tijelima, bez obzira pripadaju li oni izravno poduzeću gospodarskog subjekta, posebno onima odgovornim za kontrolu kvalitete te, u slučaju ugovora o radovima, onima koje izvođač radova može pozvati da izvedu radove;
- (c) opisi tehničkih mogućnosti i mjera koje koristi gospodarski subjekt za osiguranje kvalitete te mogućnosti poduzeća za studije i istraživanja kao i internih pravila vezanih uz intelektualno vlasništvo;
- (d) kontrola koju provode javni naručitelji/naručitelji ili koju u njihovo ime provodi nadležno službeno tijelo zemlje poslovnog nastana gospodarskog subjekta, podložno sporazumu tog tijela, proizvodnih kapaciteta isporučitelja ili tehničkih sposobnosti gospodarskog subjekta i, ako je potrebno, sredstava za studije i istraživanja koja su mu dostupna te mjera za kontrolu kakvoće koje će koristiti;
- (e) u slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama ili ugovora o nabavi robe koji ujedno uključuju i poslove postavljanja i instalacije ili usluge, obrazovne i stručne kvalifikacije gospodarskog subjekta i/ili upravljačkog osoblja poduzeća, a posebno kvalifikacije osobe ili osoba odgovornih za pružanje usluga ili upravljanje radovima;
- (f) za ugovore o radovima i ugovore o uslugama, i samo u odgovarajućim slučajevima, naznaka o mjerama upravljanja okolišem koje će gospodarski subjekt biti u mogućnosti primijeniti pri izvršenju ugovora;
- (g) izjava o prosječnoj godišnjoj radnoj snazi pružatelja usluga ili ugovaratelja i broju upravljačkog osoblja za posljednje tri godine;
- (h) opis alata, materijala i tehničke opreme, broja osoblja i tehnološkog znanja i iskustva (know-how) i/ili izvora isporuke – s oznakom geografskog položaja ako je izvan teritorija Unije – koji su na raspolaganju gospodarskom subjektu za izvršenje ugovora, obavljanje svih dodatnih potreba koje zahtijeva javni naručitelj/naručitelj kao rezultat krize ili za održavanje, modernizaciju ili prilagođavanje isporuka obuhvaćenih ugovorom;
- (i) u odnosu na proizvode koji se moraju isporučiti, pružanje:
- i. uzoraka, opisa i/ili fotografija čija autentičnost mora biti potvrđena ako to zahtijeva javni naručitelj/naručitelj;
- ii. potvrda koje su sastavili priznati službeni instituti ili agencije za kontrolu kakvoće koji potvrđuju sukladnost proizvoda s točno određenim specifikacijama i normama na koje se upućuje;
- (j) u slučaju ugovora koji uključuju, imaju za posljedicu i/ili sadrže klasificirane podatke, dokazi o sposobnosti za obradu, pohranu i prijenos takvih podataka na razini zaštite koju zahtijeva javni naručitelj/naručitelj.

Kad nisu usklađeni sustavi nacionalne sigurnosne provjere na razini Zajednice, države članice mogu odrediti da ovaj dokaz bude sukladan odgovarajućim odredbama njihovog nacionalnog zakonodavstva o sigurnosnoj provjeri. Države članice priznaju sigurnosne provjere koje one smatraju jednakovrijednima onima koje su izdane u skladu s njihovim nacionalnim pravom, premda imaju mogućnost provesti i uzeti u obzir svoje daljnje istrage, ako ih smatraju potrebnima.

Javni naručitelj/naručitelj može, ako je potrebno, natjecateljima koji još nisu prošli sigurnosnu provjeru odobriti dodatno vrijeme za prolaz takve provjere. U tom slučaju, on navodi tu mogućnost i rok u pozivu na nadmetanje.

Javni naručitelj/naručitelj može od nacionalnog tijela za sigurnost države članice natjecatelja ili od tijela za sigurnost koje je odredila ta država članica zatražiti provjeru prikladnosti prostorija i objekata koji se mogu koristiti, industrijskih i upravnih postupaka u skladu s kojima će se postupati, metoda upravljanja podacima i/ili sposobnošću u pogledu osoblja koje će najvjerojatnije biti zaposleno za izvršenje ugovora.

2. Gospodarski se subjekt može, prema potrebi i za određeni ugovor, osloniti na sposobnost drugih tijela, bez obzira na pravnu prirodu veza koje ima s njima. U tom slučaju, on mora javnom naručitelju/naručitelju dokazati da će imati na raspolaganju resurse nužne za izvršenje ugovora, primjerice, prihvaćanjem obveze tih tijela da će nužne resurse staviti na raspolaganje gospodarskom subjektu.

3. Pod istim se uvjetima grupa gospodarskih subjekata iz članka 5. može se osloniti na sposobnost sudionika u grupi ili drugih tijela.

4. U postupcima sklapanja ugovora čiji je predmet roba koja zahtijeva poslove postavljanje ili instalacije, pružanje usluga i/ili izvođenje radova, sposobnost gospodarskih subjekata da pruži uslugu ili izvrši instalaciju ili izvede radove može se ocjenjivati posebno s obzirom na njihove vještine, učinkovitost, iskustvo i pouzdanost.

5. Javni naručitelj/naručitelj u pozivu na nadmetanje navodi koje dokaze iz prvog stavka je odabrao i koji se još ostali dokazi moraju podnijeti.

6. Ako iz bilo kojeg valjanog razloga, gospodarski subjekt nije u mogućnosti dostaviti dokaze koje traži javni naručitelj/naručitelj, on može svoju tehničku i/ili stručnu sposobnost dokazati bilo kojim drugim dokumentom koji javni naručitelj/naručitelj smatra primjerenim.

Članak 43.

Norme sustava za upravljanje kakvoćom

Ako javni naručitelji/naručitelji zahtijevaju podnošenje potvrda koje su sastavila neovisna akreditirana tijela koje potvrđuju sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama sustava za upravljanje kakvoćom, javni naručitelji/naručitelji moraju uputiti na sustave za upravljanje kakvoćom koji se temelje na odgovarajućim europskim normama koje su potvrdila neovisna ovlaštena tijela koja udovoljavaju europskim normama u pogledu akreditacije i potvrđivanja. Oni moraju priznati jednakovrijedne potvrde neovisnih akreditiranih tijela osnovanih u drugim državama članicama. Oni također moraju prihvatiti druge dokaze o jednakovrijednim sustavima za upravljanje kakvoćom od gospodarskih subjekata.

Članak 44.

Norme za upravljanje okolišem

Ako javni naručitelji/naručitelji, u slučajevima koji se spominju u članku 42. stavku 1. točki (f), zahtijevaju podnošenje potvrda koje su sastavila neovisna tijela koje potvrđuju sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama za upravljanje okolišem, oni moraju uputiti na Sustav ekološkog upravljanja i revizije (Eco-Management i Audit Scheme) (EMAS) Zajednice ili na norme za upravljanje okolišem koje se temelje na odgovarajućim europskim ili međunarodnim normama koje su potvrdila tijela koja udovoljavaju pravu Zajednice ili odgovarajućim europskim ili međunarodnim normama u pogledu potvrđivanja. Oni moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Oni također moraju prihvatiti i druge dokaze o jednakovrijednim mjerama upravljanja okolišem od gospodarskih subjekata.

Članak 45.

Dotatna dokumentacija i informacije

Javni naručitelj/naručitelj može pozvati gospodarske subjekte da dopune ili pojašne potvrde i dokumente koje su podnijeli sukladno člancima od 39. do 44.

Članak 46.

Službeni popisi odobrenih gospodarskih subjekata i potvrđivanje od tijela osnovanih sukladno javnom ili privatnom pravu

1. Države članice mogu uvesti ili službene popise odobrenih ugovaratelja, isporučitelja ili pružatelja usluga ili potvrđivanje od strane potvrđenih tijela osnovanih prema javnom ili privatnom pravu.

Države članice prilagođavaju uvjete za registraciju na ove popise i za izdavanje potvrda od strane potvrđenih tijela odredbama članka 39. stavka 1. i stavka 2. točaka od (a) do (d) i točke (h), članka 40., članka 41. stavaka 1., 4. i 5., članka 42. stavka 1. točaka od (a) do (i), stavaka 2. i 4., članka 43. i, ako je potrebno, članka 44.

Države članice također prilagođavaju te uvjete članku 41. stavku 2. i članku 42. stavku 2. u pogledu prijave za registraciju koje podnose gospodarski subjekti koji pripadaju grupi i polažu pravo na resurse koje im druga društva u grupi stavljaju na raspolaganje. U takvom slučaju, ti gospodarski subjekti moraju dokazati tijelu koje uspostavlja službeni popis da će oni te resurse imati na raspolaganju tijekom cjelokupnog razdoblja valjanosti potvrde koja potvrđuje njihovu registraciju na službeni popis te da će tijekom istog razdoblja ta društva nastaviti ispunjavati zahtjeve kvalitativnog odabira, utvrđene u člancima navedenim u drugom podstavku na koje se gospodarski subjekti oslanjaju za svoju registraciju.

2. Gospodarski subjekti koji su registrirani na službenim popisima ili koji imaju potvrdu mogu, za svaki ugovor, podnijeti javnom naručitelju/naručitelju potvrdu o registraciji koju je izdalo nadležno tijelo ili potvrdu koju je izdalo nadležno potvrđeno tijelo. Potvrde sadrže dokaze koji su im omogućili registraciju na popis ili dobivanje potvrde te klasifikaciju na tom popisu.

3. Registracija na službene popise potvrđena od strane nadležnih tijela ili potvrda koju je izdalo potvrđeno tijelo ne predstavlja, za potrebe javnih naručitelja/naručitelja drugih država članica, presumpciju sposobnosti, osim u pogledu članka 39. stavaka 1. i 2. točaka od (a) do (d) i točke (h), članka 40., članka 41. stavka 1. točaka (b) i (c) i članka 42. stavka 1. točke (a) podtočke i. i točaka od (b) do (g) u slučaju ugovaratelja, članka 42. stavka 1. točke (a) podtočke ii., točaka od (b) do (e) i točke (i) u slučaju isporučitelja i članka 42. stavka 1. točke (a) podtočke ii., točaka od (b) do (e) i točke (g) u slučaju pružatelja usluga.

4. Informacije koje je moguće utvrditi iz registracije na službene popise ili iz potvrde ne smije se provjeravati bez obrazloženja. Što se tiče uplate doprinosa za socijalno osiguranje i poreza, od bilo kojeg registriranoga gospodarskog subjekta može se zatražiti dodatna potvrda kada se ponudi ugovor.

Javni naručitelji/naručitelji drugih država članica primjenjuju stavak 3. i prvi podstavak ovog stavka samo na gospodarske subjekte koji imaju poslovni nastan u državi članici koja vodi službeni popis.

5. Za bilo koju registraciju gospodarskih subjekata drugih država članica na službeni popis ili za izdavanje potvrde od strane tijela navedenih u stavku 1., ne smije se tražiti daljnji dokaz ili izjava, osim onih koji se traže od nacionalnih gospodarskih subjekata i, u svakom slučaju, samo onih koji su predviđeni u člancima od 39. do 43. i, po potrebi, članku 44.

Međutim, gospodarske subjekte iz drugih država članica ne može se obvezivati da se registriraju ili potvrđuju kako bi sudjelovali u postupku nabave. Javni naručitelji/naručitelji moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Oni također moraju prihvatiti druga jednakovrijedna dokazna sredstva.

6. Gospodarski subjekti mogu zatražiti u svakom trenutku registraciju na službeni popis ili izdavanje potvrde. U razumno kratkom razdoblju mora ih se obavijestiti o odluci tijela koje sastavlja popis ili tijela nadležnog za izdavanje potvrda.

7. Potvrđena tijela navedena u stavku 1. su tijela koja udovoljavaju europskim normama za potvrđivanje.

8. Države članice koje imaju službene popise ili potvrđena tijela kako je navedeno u stavku 1. obvezne su obavještavati Komisiju i druge države članice o adresama tijela na koja se trebaju slati prijave.

Odjeljak 3.

Sklapanje ugovora

Članak 47.

Kriteriji odabira

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalne zakone, druge propise ili upravne odredbe o plaćanju naknada za određene usluge, kriteriji na kojima javni naručitelji/naručitelji temelje sklapanje ugovora su ili:

(a) kada se odabire ekonomski najpovoljnija ponuda sa stajališta javnog naručitelja/naručitelja, različiti kriteriji vezani uz predmet dotičnog ugovora: na primjer, kvaliteta, cijena, tehničke prednosti, funkcionalne osobine, ekološke osobine, operativni troškovi, troškovi koji nastaju tijekom životnog vijeka proizvoda, ekonomičnost, servisiranje i tehnička podrška, datum isporuke i rok isporuke ili rok završetka, sigurnost isporuke, interoperabilnost i operativne karakteristike; ili

(b) samo najniža cijena.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe trećeg podstavka, u slučaju navedenom u stavku 1. točki (a) javni naručitelj/naručitelj navodi u ugovornoj dokumentaciji (pozivi na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija) relativni značaj koji pridaje svakom pojedinom kriteriju izabranom da odredi ekonomski najpovoljniju ponudu.

Ti se značajci mogu izraziti određivanjem raspona s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Ako, prema mišljenju javnog naručitelja/naručitelja, određivanje značaja nije moguće iz dokazivih razloga, javni naručitelj/naručitelj u ugovornoj dokumentaciji (pozivi na nadmetanje, dokumentacija za nadmetanje, opisna dokumentacija ili dodatna dokumentacija) navodi kriterije razvrstane od najvažnijeg prema najmanje važnom.

Članak 48.

Uporaba elektroničkih dražba

1. Države članice mogu predvidjeti da se javni naručitelji/naručitelji mogu služiti elektroničkim dražbama.

2. U ograničenim ili pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje, javni naručitelji/naručitelji mogu odlučiti da se prije sklapanja ugovora provede elektronička dražba, kad se specifikacije ugovora mogu precizno odrediti.

U istim okolnostima, elektronička dražba može se provesti prilikom ponovnog otvaranja nadmetanja između strana okvirnog sporazuma kako je predviđeno člankom 29. stavkom 4., drugim podstavkom.

Elektronička se dražba temelji:

— isključivo na cijenama kada se ugovor sklapa na temelju najniže cijene; ili,

— na cijeni i/ili na novim vrijednostima značajki ponuda koje su navedene u dokumentaciji za nadmetanje kada se ugovor sklapa na temelju ekonomski najpovoljnije ponude.

3. Javni naručitelji/naručitelji koji odluče provesti elektroničku dražbu navode tu činjenicu u pozivu na nadmetanje.

Dokumentacija za nadmetanje među ostalim uključuje sljedeće pojedinosti:

(a) značajke, vrijednost kojih će biti predmet elektroničke dražbe, pod uvjetom da se takve značajke mogu kvantitativno odrediti i da se mogu izraziti u brojevima ili postocima;

(b) bilo koja ograničenja na vrijednosti koje mogu biti podnesene, kad proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;

- (c) informacije koje će biti dostupne ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, po potrebi, kada će im biti dostupne;
- (d) bitne informacije koje se tiču tjeka elektroničke dražbe;
- (e) uvjete pod kojima će ponuditelji moći nuditi na i, posebno, minimalne razlike koje će se, po potrebi, zahtijevati u postupku davanja ponuda;
- (f) bitne informacije koje se tiču elektroničke opreme koja će se koristiti te rješenja i tehničkih specifikacija za povezivanje.

4. Prije započinjanja elektroničke dražbe javni naručitelji/naručitelji donose punu početnu procjenu ponuda u skladu s određenim kriterijem/kriterijima odabira i značajem koji im je pridat.

Svi ponuditelji koji su podnijeli prihvatljive ponude istovremeno se pozivaju elektroničkim putem da podnesu nove cijene i/ili nove vrijednosti; poziv sadrži sve bitne informacije koje se tiču individualnog povezivanja s elektroničkom opremom koja se koristi i navodi datum i vrijeme početka elektroničke dražbe. Elektronička se dražba može provesti u više uzastopnih faza. Elektronička dražba smije početi najranije dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

5. Kada se ugovor sklapa na temelju ekonomski najpovoljnije ponude, poziv mora biti popraćen rezultatom potpune ocjene odgovarajućeg ponuditelja, koja je provedena u skladu sa značajem kriterija predviđenim u članku 47. stavku 2., prvom podstavku.

Poziv također sadrži matematičku formulu koja će se koristiti u elektroničkoj dražbi kako bi se odredile automatske promjene u rangiranju na temelju ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Ta formula sadrži značaj svih kriterija koji su određeni kako bi se odredila ekonomski najpovoljnija ponuda, kako je navedeno u pozivu na nadmetanje ili specifikacijama; u tu svrhu, svi se rasponi, međutim, unaprijed smanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, osigurava se različita formula za svaku varijantu.

6. Tijekom svake faze elektroničke dražbe javni naručitelj/naručitelj svim ponuditeljima odmah šalje, u najmanju ruku, dovoljno informacija kako bi im omogućio da odrede svoj relativni rang u bilo kojem trenutku. Oni mogu također slati druge informacije koje se tiču drugih podnesenih cijena ili vrijednosti, pod uvjetom da je to navedeno u dokumentaciji za nadmetanje. Oni mogu također u bilo kojem trenutku objaviti broj sudionika

u toj fazi dražbe. Međutim, ni u kom slučaju ne smiju otkriti identitet ponuditelja tijekom bilo koje faze elektroničke dražbe.

7. Javni naručitelji/naručitelji završavaju elektroničku dražbu na jedan ili na više sljedećih načina:

- (a) u skladu s unaprijed utvrđenim datumom i vremenom kako je navedeno u pozivu na sudjelovanje u dražbi;
- (b) kada prestanu primati nove cijene ili nove vrijednosti koje zadovoljavaju zahtjeve koji se tiču minimalnih razlika. U tom slučaju, javni naručitelji/naručitelji u pozivu na sudjelovanje u dražbi navode vrijeme koje mora proteći nakon primanja posljednje ponude prije nego što završe elektroničku dražbu;
- (c) kada se provedu sve faze dražbe koje su utvrđene u pozivu na sudjelovanje u dražbi.

Kada javni naručitelji/naručitelji odluče završiti elektroničku dražbu u skladu s točkom (c), moguće u kombinaciji s odredbama navedenim u točki (b), poziv na sudjelovanje u dražbi navodi raspored za svaku fazu dražbe.

8. Nakon završetka elektroničke dražbe, javni naručitelji/naručitelji sklapaju ugovor u skladu s člankom 47. na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Javni naručitelji/naručitelji ne smiju upotrebljavati elektroničke dražbe nepropisno ili na takav način da sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišno natjecanje ili mijenjaju predmet nabave, kako je navedeno u objavljenom pozivu na nadmetanje i kako je definiran u dokumentaciji za nadmetanje.

Članak 49.

Neuobičajeno niske ponude

1. Ako se za neki ugovor pokaže da su ponude neuobičajeno niske u odnosu na robu, radove ili usluge, javni naručitelj/naručitelj, prije nego što odbije takve ponude, zahtijeva u pisanom obliku pojedinosti sastavnih elemenata ponude koje smatra važnima.

Te se pojedinosti mogu ponajprije odnositi na:

- (a) ekonomičnost u načinu gradnje, proizvodnom procesu ili pružanju usluga;
- (b) izabrana tehnička rješenja i/ili bilo koje iznimno povoljne uvjete dostupne ponuditelju za izvođenje radova ili isporuku robe ili usluga;

- (c) originalnost radova, robe ili usluga koje nudi ponuditelj;
- (d) usklađenost s odredbama koje se odnose na zaštitu radnog mjesta i radne uvjete koje su na snazi u mjestu u kojemu se treba obavljati rad, usluga ili isporučiti roba;
- (e) mogućnost da natjecatelj primi državnu potporu.

2. Javni naručitelj/naručitelj provjerava te sastavne elemente konzultirajući se s ponuditeljem, uzimajući u obzir priložene dokaze.

3. Ako javni naručitelj/naručitelj ustanovi da je ponuda neobičajeno niska jer je ponuditelj dobio državnu potporu, ponuda se može odbiti na temelju tog razloga samo nakon konzultacije s ponuditeljem tijekom koje on nije u mogućnosti dokazati, u primjerenom roku koji mu je odredio javni naručitelj/naručitelj, da je ta potpora dodijeljena legalno. Ako javni naručitelj/naručitelj u tim okolnostima odbije ponudu, on o tome obavještava Komisiju.

GLAVA III.

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA PODUGOVARANJE

POGLAVLJE I.

Podugovori koje sklapaju uspješni ponuditelji koji nisu javni naručitelji/naručitelji

Članak 50.

Područje primjene

1. Kada se ova glava primjenjuje sukladno članku 21. stavcima 3. i 4., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da uspješni ponuditelji koji nisu javni naručitelji/naručitelji primjenjuju pravila iz članaka od 51. do 53. kada sklapaju podugovore s trećim stranama.

2. Za potrebe stavka 1. grupe gospodarskih subjekata koje su formirane radi dobivanja ugovora ili društva povezana s njima ne smatraju se trećim stranama.

Ponuditelj u svoju ponudu uključuje iscrpan popis takvih društava. Taj se popis usklađuje nakon svake kasnije izmjene odnosa među društvima.

Članak 51.

Načela

Uspješni ponuditelj mora djelovati transparentno i postupati prema svim potencijalnim podizvoditeljima na jednak i nediskriminirajući način.

Članak 52.

Pragovi i pravila objavljivanja

1. Kada uspješni ponuditelj koji nije javni naručitelj/naručitelj sklapa podugovor koji ima procijenjenu vrijednost, bez PDV-a, jednaku ili veću od pragova određenih člankom 8., on svoju namjeru objavljuje putem poziva na podugovaranje.

2. Pozivi na podugovaranje sadrže podatke navedene u Prilogu V. i sve druge podatke koje uspješni ponuditelj smatra korisnim, ako je potrebno uz suglasnost javnog naručitelja/naručitelja.

Pozivi na podugovaranje sastavljaju se u skladu sa standardnim obrascem koji donosi Komisija u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2.

3. Pozivi na podugovaranje objavljuju se u skladu s člankom 32. stavcima 2. do 5.

4. Kada podugovor zadovoljava uvjete iz članka 28., poziv na podugovaranje nije obvezan.

5. Uspješni ponuditelji mogu u skladu s člankom 32. objaviti poziv na podugovaranje čija objava nije obvezna.

6. Države članice mogu također predvidjeti da uspješni ponuditelj može ispuniti zahtjeve za podugovaranjem koji su propisani u članku 21. stavku 3. ili stavku 4. sklapanjem podugovora na temelju okvirnog sporazuma sklopljenog u skladu s pravilima propisanim u člancima 51. i 53. te u stavcima od 1. do 5. ovog članka.

Podugovori na temelju takvog okvirnog sporazuma sklapaju se u granicama uvjeta određenih u okvirnom sporazumu. Smiju se sklopiti samo s onim gospodarskim subjektima koji su izvorne strane okvirnog sporazuma. Kada sklapaju ugovore, strane su obvezne u svim okolnostima predlagati uvjete koji su u skladu s onima iz okvirnog sporazuma.

Rok trajanja okvirnog sporazuma ne smije biti duži od sedam godina, osim u iznimnim okolnostima koje se utvrđuju uzimajući u obzir očekivani životni vijek bilo kojeg isporučenog proizvoda, instalacije ili sustava i tehničke poteškoće koje bi promjena isporučitelja mogla prouzročiti.

Okvirni se sporazumi ne smiju koristiti na neodgovarajući način ili na način kojim bi se natjecanje spriječilo, ograničilo ili narušilo.

7. Za sklapanje podugovora čija je procijenjena vrijednost, bez PDV-a, manja od pragova iz članka 8. uspješni ponuditelji primjenjuju načela Ugovora koja se odnose na transparentnost i tržišno natjecanje.

8. Odredbe članka 9. primjenjuju se na izračun procijenjene vrijednosti podugovora.

Članak 53.

Kriteriji za kvalitativni odabir podizvoditelja

U pozivu na podugovaranje, uspješni ponuditelj navodi kriterije za kvalitativan odabir koje je propisao javni naručitelj/naručitelj kao i ostale kriterije koje će primijeniti za kvalitativan odabir podizvoditelja. Svi ti kriteriji moraju biti objektivni, nediskriminirajući i sukladni kriterijima koje je javni naručitelj/naručitelj primijenio za odabir ponuditelja za glavni ugovor. Tražene sposobnosti moraju biti izravno povezane s predmetom nabave podugovora, a tražene razine sposobnosti moraju biti primjerene predmetu nabave.

Od uspješnog ponuditelja ne smije se zahtijevati da sklapa podugovor ako on, na način zadovoljavajući način javnom naručitelju/naručitelju, dokaže da nijedan podizvoditelj koji sudjeluje u nadmetanju ili njihove ponude ne zadovoljavaju kriterije navedene u pozivu na podugovaranje, te stoga onemogućuju uspješnom ponuditelju da ispuni zahtjeve određene u glavnom ugovoru.

POGLAVLJE II.

Podugovori koje sklapaju uspješni ponuditelji koji su javni naručitelji/naručitelji

Članak 54.

Pravila koja se primjenjuju

Kada su uspješni ponuditelji javni naručitelji/naručitelji, oni su pri sklapanju podugovora obvezni primjenjivati odredbe o glavnim ugovorima određene u glavama I. i II.

GLAVA IV.

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA PRAVNU ZAŠTITU

Članak 55.

Područje primjene i dostupnost pravne zaštite

1. Postupci pravne zaštite predviđeni u ovoj glavi primjenjuju se na ugovore navedene u članku 2., uz iznimke predviđene člancima 12. i 13.

2. Države članice poduzimaju mjere potrebne kako bi osigurale da odluke koje donose javni naručitelji/naručitelji budu učinkovito preispitane i, posebno, što je brže moguće u skladu s uvjetima određenima u člancima od 56. do 62., iz razloga što se takvim odlukama krši pravo Zajednice u području nabave ili nacionalni propisi u koje je to pravo preneseno.

3. Države članice moraju osigurati da nema diskriminacije među poduzetnicima koji tvrde da su u postupku za sklapanje ugovora oštećeni jer u skladu s ovom glavom postoji razlika između nacionalnih pravila kojima se implementira pravo Zajednice i drugih nacionalnih pravila.

4. Države članice moraju osigurati da su postupci pravne zaštite dostupni, prema podrobnim pravilima koje država članica može utvrditi, barem svakoj osobi koja ima ili je imala interes za dobivanje određenog ugovora i koja je pretrpila ili je u opasnosti da pretrpi štetu zbog navodnog kršenja.

5. Države članice mogu zahtijevati da osoba koja namjerava koristiti postupak pravne zaštite obavijesti javnog naručitelja/naručitelja o navodnom kršenju te o svojoj namjeri da zatraži pravnu zaštitu, pod uvjetom da to ne utječe na rok mirovanja iz članka 57. stavka 2. ili bilo koji drugi rok za podnošenje zahtjeva za pravnu zaštitu iz članka 59.

6. Države članice mogu zahtijevati da dotična osoba najprije zatraži pravnu zaštitu kod javnog naručitelja/naručitelja. U tom slučaju, države članice moraju osigurati da podnošenje takvog zahtjeva za pravnu zaštitu rezultira trenutačnom obustavom mogućnosti da se sklopi ugovor.

Države članice odlučuju o primjerenim sredstvima komunikacije, uključujući telefaks ili elektronička sredstva, koja se koriste za podnošenje zahtjeva za pravnu zaštitu u skladu s prvim podstavkom.

Obustava iz prvog podstavka ne prestaje prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana, računajući od dana poslije datuma kad je javni naručitelj/naručitelj poslao odgovor, ako se koriste telefaks ili elektronička sredstva ili, ako se koriste druga sredstva komunikacije, prije isteka najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je javni naručitelj/naručitelj poslao odgovor, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma primitka odgovora.

Članak 56.

Zahtjevi za postupke pravne zaštite

1. Države članice moraju osigurati da mjere poduzete u vezi s postupcima pravne zaštite navedene u članku 55. uključuju pravo ovlasti da se:

- (a) što je prije moguće, putem interlokutornog postupka, poduzmu privremene mjere s ciljem ispravljanja navodnog kršenja ili sprečavanja daljnje štete interesima u pitanju, uključujući i mjere suspenzije ili osiguranja suspenzije postupka za sklapanje ugovora ili provedbe bilo koje odluke koju je donio javni naručitelj/naručitelj i da se ponište ili da se osigura poništenje nezakonito donesenih odluka, uključujući uklanjanje diskriminirajućih tehničkih, gospodarskih ili financijskih specifikacija iz poziva za dostavu ponuda, dokumentacije za nadmetanje ili bilo kojeg drugog dokumenta vezanog uz postupak sklapanja ugovora; ili
- (b) što je prije moguće, i ako je moguće putem interlokutornog postupka te, ako je to potrebno, putem postupka donošenja konačnog rješenja o meritumu stvari, poduzmu mjere koje nisu predviđene u točki (a) s ciljem ispravljanja svakog utvrđenog kršenja i sprečavanja štete interesima u pitanju, posebno, nalogom za isplatu određenog iznosa, u slučajevima u kojima kršenje nije bilo ispravljeno ili spriječeno.

U oba navedena slučaja, predviđene ovlasti uključuju i ovlast da se osobama naknadi šteta koja im je nanescena kršenjem.

2. Ovlasti navedene u stavku 1. i člancima 60. i 61. mogu se prenijeti na više odvojenih tijela koja su nadležna za različite aspekte pravne zaštite.

3. Ako prvostupanjsko tijelo, neovisno o javnome naručitelju/naručitelju, preispituje odluku o odabiru, države članice moraju osigurati da javni naručitelj/naručitelj ne smije sklopiti ugovor prije nego što tijelo koje provodi pravnu zaštitu ne donese odluku o primjeni privremenih mjera ili o žalbi. Obustava ne prestaje prije isteka roka mirovanja određenog u članku 57. stavku 2. i članku 60. stavku 4. i stavku 5.

4. Osim u slučajevima predviđenim u stavku 3. ovog članka i članku 55. stavku 6., postupak pravne zaštite ne mora automatski imati suspenzivni učinak na postupke nabave na koje se odnose.

5. Države članice mogu predvidjeti da tijelo nadležno za postupak pravne zaštite može uzimati u obzir moguće posljedice privremenih mjera za sve interese koji bi mogli biti oštećeni, kao i javni interes, posebno obrambeni i/ili sigurnosni interes, te može odlučiti da takve mjere ne odredi, ako bi negativne posljedice nadmašile njihovu korist.

Odluka da se ne odrede privremene mjere ne dovodi u pitanje bilo koje drugo pravo osobe koja zahtijeva takve mjere.

6. Države članice mogu predvidjeti da, kad je podnesen zahtjev za naknadu štete na temelju nezakonito donesene odluke, osporenu odluku mora najprije poništiti tijelo koje ima potrebne ovlasti.

7. Osim u slučajevima predviđenim u člancima od 60. do 62., učinci provedbe ovlasti, koje su navedene u stavku 1. ovog članka, na ugovor sklopljen nakon odabira, utvrđuju se na temelju nacionalnog prava.

Nadalje, osim u slučaju kad se odluka mora poništiti prije dodjele naknade štete, država članica može predvidjeti da se nakon sklapanja ugovora u skladu s člankom 55. stavkom 6., stavkom 3. ovog članka ili člancima od 57. do 62., ovlasti tijela nadležnog za postupak pravne zaštite ograniče na dodjelu naknade štete svakoj osobi oštećenoj kršenjem.

8. Države članice osiguravaju da se odluke koje donosi tijelo nadležno za postupak pravne zaštite učinkovito provode.

9. Kad tijela nadležna za postupke pravne zaštite nisu pravosudne naravi, uvijek se moraju pisano navesti obrazloženja njihovih odluka. Nadalje, u takvu se slučaju moraju predvidjeti postupci kojima se svaka navodno nezakonita mjera koju poduzme tijelo nadležno za pravnu zaštitu, ili bilo koja navodna nepravilnost u provođenju ovlasti koje su mu prenesene, može podvrgnuti sudskoj reviziji ili reviziji drugog tijela, koje je sud ili sudsko vijeće u smislu članka 234. Ugovora, i koje je neovisno o javnome naručitelju/naručitelju i o tijelu nadležnome za pravnu zaštitu.

Članovi takvog neovisnog tijela imenuju se i razrješuju dužnosti pod istim uvjetima kao i članovi sudbene vlasti u pogledu tijela nadležnog za njihovo imenovanje, trajanja njihova mandat i njihova razrješenja. Barem predsjednik tog neovisnog tijela mora imati iste pravne i stručne kvalifikacije kao članovi sudbene vlasti. Odluke koje donosi neovisno tijelo pravno su obvezujuće kako to odredi svaka pojedina država članica.

10. Države članice osiguravaju da tijela nadležna za pravnu zaštitu jamče odgovarajuću razinu povjerljivosti klasificiranih podataka ili drugih podataka sadržanih u predmetima koje im dostavljaju stranke i da postupaju u skladu s obrambenim i/ili sigurnosnim interesima tijekom cijelog trajanja postupka.

S tim ciljem, države članice mogu odlučiti da posebno tijelo ima isključivu nadležnost za pravnu zaštitu ugovora u području obrane i sigurnosti.

U svakom slučaju, države članice mogu predvidjeti da samo oni članovi tijela nadležnih za pravnu zaštitu koji su osobno ovlašteni za postupanje s klasificiranim podacima smiju istraživati zahtjeve za pravnu zaštitu koji uključuju takve podatke. One također mogu nametnuti posebne sigurnosne mjere koje se odnose na registraciju zahtjeva za pravnu zaštitu, zaprimanje dokumentacije i pohranu predmeta.

Države članice određuju kako tijela nadležna za pravnu zaštitu usklađuju povjerljivost klasificiranih podataka u odnosu na prava obrane i, u slučaju sudske zaštite ili zaštite tijela koje je sud ili sudsko vijeće u smislu članka 234. Ugovora, to čine tako da je postupak u cjelini u skladu s pravom na pravedno i pošteno suđenje.

Članak 57.

Razdoblje mirovanja

1. Države članice osiguravaju da osobe navedene u članku 55. stavku 4. imaju dovoljno vremena za učinkovitu pravnu zaštitu nad odlukama o odabiru koje donose javni naručitelji/naručitelji, donošenjem potrebnih odredbi kojima se poštuju minimalni uvjeti navedeni u stavku 2. ovog članka i u članku 59.

2. Ugovor se nakon donošenja odluke o odabiru za ugovor iz područja primjene ove Direktive ne smije sklopiti prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka o odabiru poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ako se koristi telefaks ili elektronička sredstva priopćavanja, ili ako se koriste druga sredstva komunikacije, prije isteka roka od najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kada je odluka o odabiru poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma primitka odluke o odabiru.

Smatra se da su ponuditelji zainteresirani ako još nisu konačno isključeni. Isključenje je konačno, ako su o njemu obaviješteni zainteresirani ponuditelji te ako ga zakonitim smatra neovisno tijelo nadležno za pravnu zaštitu ili ako više ne može biti podvrgnuto postupku pravne zaštite.

Smatra se da su natjecatelji zainteresirani ako im javni naručitelj/naručitelj nije dao informacije o odbijanju njihovih zahtjeva prije nego što je obavijesti o odluci o odabiru zainteresiranim ponuditeljima.

Svakom zainteresiranom ponuditelju i natjecatelju uz odluku o odabiru mora se dostaviti:

— sažetak odgovarajućih razloga, kako je navedeno u članku 35. stavku 2., podložno odredbama članka 35. stavka 3.; i

— precizan podatak o točnom roku mirovanja koje se primjenjuje sukladno odredbama nacionalnog prava koje prenose odredbe ovog stavka.

Članak 58.

Izuzeća od razdoblja mirovanja

Države članice mogu predvidjeti da se rokovi navedeni u članku 57. stavku 2. ne primjenjuju u sljedećim slučajevima:

- (a) ako se prema ovoj Direktivi ne zahtijeva prethodna objava poziva na nadmetanje u *Službenom listu Europske unije*;
- (b) ako je jedini zainteresirani ponuditelj u smislu članka 57. stavka 2. onaj ponuditelj koji je odabran za sklapanje ugovora te nema drugih zainteresiranih natjecatelja;
- (c) u slučaju ugovora na temelju okvirnog sporazuma, kako je određeno u članku 29.

Ako se koristi ovo odstupanje, države članice osiguravaju da je ugovor nevažeći u skladu s člancima 60. i 62. ako je:

- došlo do kršenja članka 29. stavka 4., drugog podstavka, druge alineje; i
- procijenjena vrijednost ugovora jednaka ili veća od pragova navedenih u članku 8.

Članak 59.

Rokovi za podnošenje zahtjeva za pravnu zaštitu

Kad država članica propiše da se svi zahtjevi za pravnu zaštitu odluke javnog naručitelja/naručitelja donesene u smislu ili u odnosu na postupak nabave iz područja primjene ove Direktive, moraju podnijeti prije isteka određenog roka, taj je rok najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka javnog naručitelja/naručitelja poslana ponuditelju ili natjecatelju, ako se koristi telefaks ili elektronička sredstva komunikacije, odnosno ako se koriste druga sredstva komunikacije, taj je rok najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka javnog naručitelja/naručitelja poslana ponuditelju ili natjecatelju, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je primljena odluka javnog naručitelja/naručitelja. Uz obavijest o odluci javnog naručitelja/naručitelja svakom ponuditelju ili natjecatelju mora se priložiti sažetak odgovarajućih razloga. U slučaju zahtjeva za pravnu zaštitu vezano uz odluke navedene u članku 56. stavku 1. točki (b), a koje ne podliježu posebnoj obvezi obavještanja, rok je najmanje 10 kalendarskih dana od datuma objave odluke u pitanju.

Članak 60.

Nevaženje

1. Države članice moraju osigurati da tijelo nadležno za pravnu zaštitu, neovisno o javnome naručitelju/naručitelju, može ugovor smatrati nevažećim ili da je njegovo nevaženje posljedica odluke takvog tijela nadležnog za pravnu zaštitu u svakom od sljedećih slučajeva:

- (a) ako je javni naručitelj/naručitelj sklopio ugovor bez prethodne objave poziva na nadmetanje u *Službenom listu Europske unije*, kad to nije dopušteno u skladu s ovom Direktivom;
- (b) u slučaju kršenja članka 55. stavka 6., članka 56. stavka 3. ili članka 57. stavka 2., ako je tim kršenjem ponuditelju koji podnosi zahtjev za pravnu zaštitu uskraćena mogućnost podnošenja predugovornih pravnih lijekova kad je to kršenje povezano s drugim kršenjem odredaba glave I. ili glave II., ako je to kršenje utjecalo na šanse ponuditelja koji podnosi zahtjev za pravnu zaštitu da dobije ugovor;
- (c) u slučajevima navedenim u članku 58. točki (c), drugoj podtočki ako države članice koriste izuzeće od roka mirovanja za ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu.

2. Posljedice nevažnja ugovora predvidjet će se nacionalnim pravom. U nacionalnom pravu može se predvidjeti retroaktivno poništavanje svih ugovornih obveza ili ograničiti područje primjene poništenja samo na one obveze koje se još moraju ispuniti. U potonjem slučaju države članice moraju predvidjeti primjenu alternativnih kazni u smislu članka 61. stavka 2.

3. Države članice mogu predvidjeti da tijelo nadležno za pravnu zaštitu, neovisno o javnome naručitelju/naručitelju, ne mora smatrati ugovor nevažećim, čak ako je bio i nezakonito sklopljen iz razloga navedenih u stavku 1., ako tijelo nadležno za pravnu zaštitu nakon što je ispitalo sve relevantne aspekte utvrdi da je zbog prevladavajućih razloga vezanih uz opći interes, poglavito u vezi s obrambenim i/ili sigurnosnim interesima, potrebno zadržati važenje učinka ugovora.

Gospodarski interesi u važenju ugovora mogu se smatrati prevladavajućim razlozima povezanim s općim interesom u smislu prvog podstavka samo ako bi nevaženje ugovora dovelo do nerazmjernih posljedica.

Međutim, gospodarski interesi izravno povezani s dotičnim ugovorom ne predstavljaju prevladavajuće razloge vezane uz opći interes u smislu prvog podstavka. U gospodarske interese

u izravnoj vezi s ugovorom između ostalog spadaju troškovi koji proizlaze iz odgode izvršenja ugovora, troškovi nastali zbog pokretanja novog postupka nabave, troškovi prouzročeni promjenom gospodarskog subjekta koji izvršava ugovor i troškovi pravnih obveza koje proizlaze iz nevažnja.

U svakom slučaju, ugovor se neće smatrati nevažećim ako bi posljedice njegova nevažnja ozbiljno ugrozile postojanje šireg obrambenog ili sigurnosnog programa koji je bitan za sigurnosne interese države članice.

U svim gore navedenim slučajevima, države članice predviđaju alternativne kazne u smislu članka 61. stavka 2. koje će se primjenjivati umjesto toga.

4. Države članice određuju da se stavak 1. točka (a) ovog članka ne primjenjuje ako:

- javni naručitelj/naručitelj smatra da je sklapanje ugovora bez prethodne objave poziva na nadmetanje u *Službenom listu Europske unije* dopušteno u skladu s ovom Direktivom;
- javni naručitelj/naručitelj objavio je u *Službenom listu Europske unije* obavijest kako je opisano u članku 64. kojom objavljuje svoju namjeru da sklopi ugovor; i
- ugovor nije sklopljen prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana, računajući od dana poslije datuma objave te obavijesti.

5. Države članice predviđaju da se stavak 1. točka (c) ovog članka ne primjenjuje ako:

- javni naručitelj/naručitelj smatra da je sklapanje ugovora u skladu s člankom 29. stavkom 4., drugim podstavkom, drugom alinejom;
- javni naručitelj/naručitelj poslao je zainteresiranim ponuditeljima odluku o odabiru zajedno sa sažetkom razloga kako je navedeno u članku 57. stavci 2., četvrtom podstavku, prvoj alineji; i
- ugovor nije sklopljen prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka o odabiru poslana zainteresiranim ponuditeljima, ako se koriste telefaks ili elektronička sredstva, ili ako se koriste druga sredstva komunikacije prije isteka roka od najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka o odabiru poslana zainteresiranim ponuditeljima, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma primitka odluke o odabiru.

Članak 61.

Kršnja ove glave i alternativne kazne

1. Za slučaj kršenja članka 55. stavka 6., članka 56. stavka 3. ili članka 57. stavka 2., koja nisu obuhvaćena člankom 60. stavkom 1. točkom (b), države članice predviđaju nevaženje u skladu s člankom 60. stavcima od 1. do 3. ili alternativne kazne. Države članice mogu predvidjeti da tijelo nadležno za pravnu zaštitu, neovisno o javnom naručitelju/naručitelju, nakon procjene svih relevantnih aspekata, odlučuje hoće li se ugovor smatrati nevažećim ili će se odrediti alternativne kazne.

2. Alternativne kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i odvracati od daljnjeg kršenja. Alternativne su kazne:

— uvođenje novčanih kazni javnom naručitelju/naručitelju; ili

— skraćivanje trajanja ugovora.

Države članice mogu tijelu nadležnom za pravnu zaštitu dodijeliti šira diskrecijska prava kako bi uzimalo u obzir sve relevantne čimbenike, uključujući ozbiljnost kršenja, ponašanje javnog naručitelja/naručitelja i, u slučajevima navedenim u članku 60. stavku 2., u kojoj mjeri ugovor ostaje na snazi.

Dodjela naknade štete ne predstavlja primjerenu kaznu u smislu ovog stavka.

Članak 62.

Rokovi

1. Države članice mogu predvidjeti da se u skladu s člankom 60. stavkom 1. zahtjev za pravnu zaštitu mora podnijeti:

(a) prije isteka najmanje 30 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je:

— javni naručitelj/naručitelj objavio obavijest o sklopljenom ugovoru u skladu s člankom 30. stavkom 3., člancima 31. i 32., pod uvjetom da je ta obavijest uključuje obrazloženje odluke javnog naručitelja/naručitelja da sklopi ugovor bez prethodne objave poziva na nadmetanje u *Službenom listu Europske unije*; ili

— javni naručitelj/naručitelj obavijestio zainteresirane ponuditelje i natjecatelje o sklapanju ugovora, pod uvjetom da ta obavijest sadrži sažetak odgovarajućih razloga, kako je navedeno u članku 35. stavku 2., podložno odredbama članka 35. stavka 3. Ova se opcija također primjenjuje na slučajeve navedene u članku 58. točki (c); i

(b) u svakom slučaju, prije isteka roka od najmanje šest mjeseci računajući od dana poslije datuma sklapanja ugovora.

2. U svim ostalim slučajevima, uključujući zahtjeve za pravnu zaštitu u skladu s člankom 61. stavkom 1., rokovi za podnošenje zahtjeva za pravnu zaštitu utvrđuju se prema nacionalnom pravu, podložno odredbama članka 59.

Članak 63.

Korektivni mehanizam

1. Komisija se može pozvati na postupak predviđen u stavcima od 2. do 5., ako je prije sklapanja ugovora procijenila da je došlo do ozbiljnog kršenja prava Zajednice u području nabave tijekom postupka nabave koji je u području primjene ove Direktive.

2. Komisija obavještava državu članicu na koju se to odnosi o razlozima zbog kojih je zaključila da je počinjeno ozbiljno kršenje i traži njegovo ispravljanje primjenom odgovarajućih mjera.

3. U roku 21 kalendarskog dana od primitka obavijesti navedene u stavku 2., država članica na koju se to odnosi dostavlja Komisiji:

(a) potvrdu da je kršenje ispravljeno;

(b) utemeljeno obrazloženje zašto kršenje nije ispravljeno; ili

(c) obavijest da je postupak javne nabave obustavio ili javni naručitelj/naručitelj sam na svoju inicijativu ili na temelju ovlasti navedenih u članku 56. stavku 1. točki (a).

4. Utemeljeno obrazloženje dostavljeno sukladno stavku 3. točki (b) može se između ostalog pozvati na činjenicu da je navodno kršenje već predmet sudskog ili nekog drugog postupka pravne zaštite ili pravne zaštite kako je navedeno u članku 56. stavku 9. U takvom slučaju, država članica obavještava Komisiju o rezultatu tih postupaka čim on postane poznat.

5. Kad je dana obavijest da je postupak nabave obustavljen u skladu sa stavkom 3. točkom (c), država članica u pitanju obavještava Komisiju kad je obustava ukinuta ili kad započinje drugi postupak nabave koji se odnosi na cijeli ili na dio istog predmeta nabave. U toj novoj obavijesti potvrđuje se da je navodno kršenje otklonjeno ili se prilaze utemeljeno obrazloženje zašto nije otklonjeno.

Članak 64.

Sadržaj obavijesti za dobrovoljnu ex ante transparentnost

Obavijest navedena u članku 60. stavku 4. alineji 2., čiji format utvrđuje Komisija u skladu sa savjetodavnim postupkom kako je navedeno u članku 67. stavku 2., sadrži sljedeće podatke:

- (a) ime i kontakt podatke o javnom naručitelju/naručitelju;
- (b) opis predmeta ugovora;
- (c) obrazloženje odluke javnog naručitelja/naručitelja da sklopi ugovor bez prethodne objave poziva na nadmetanje u *Službenom listu Europske unije*;
- (d) ime i kontakt podatke o gospodarskom subjektu u čiju je korist donesena odluka o odabiru; i
- (e) prema potrebi, druge podatke koje javni naručitelj/naručitelj smatra korisnima.

GLAVA V.

STATISTIČKE OBVEZE, IZVRŠNE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 65.

Statističke obveze

Kako bi se omogućila procjena rezultata primjene ove Direktive, države članice Komisiji najkasnije do 31. listopada svake godine proslijeđuju statističko izvješće pripremljeno u skladu s člankom 66. koje se odnosi na ugovore o nabavi robe, usluga i radova koje su sklopili javni naručitelji/naručitelji tijekom prethodne godine.

Članak 66.

Sadržaj statističkog izvješća

U statističkom se izvješću navode broj i vrijednost sklopljenih ugovora, po državi članici ili trećoj zemlji uspješnog ponuditelja. Izvješća posebno obrađuju ugovore o nabavi robe, usluga i radova.

Podaci iz prvog stavka raščlanjuju se po postupcima koji su korišteni i za svaki od tih postupaka, navode se roba, usluge i radovi prema grupi nomenklature CPV-a.

Ako su ugovori bili sklopljeni na temelju pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje, podaci koji se spominju u prvom stavku raščlanjuju se i na temelju okolnosti iz članka 28.

Sadržaj statističkog izvješća određuje se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2.

Članak 67.

Odborska procedura

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javne ugovore uspostavljen člankom 1. Odluke Vijeća 71/306/EEZ⁽¹⁾ (u daljnjem tekstu Odbor).

2. Prilikom pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući pritom u obzir odredbe njezinog članka 8.

3. Prilikom pozivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci od 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući pritom u obzir odredbe njezinog članka 8.

Uzimajući u obzir reviziju pragova predviđenih u članku 8., rokovi predviđeni u članku 5.a stavku 3. točki (c), stavku 4. točkama (b) i (e) Odluke 1999/468/EZ određuju se na četiri, dva i šest tjedana, s obzirom na vremenska ograničenja koji proizlaze iz izračuna i metoda objavljivanja predviđenih u članku 69. stavku 1., drugom podstavku i članku 69. stavku 3. Direktive 2004/17/EZ.

4. Prilikom pozivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1., 2., 4. i 6. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ uzimajući pritom u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 68.

Revizija pragova

1. Komisija pri reviziji pragova određenih u Direktivi 2004/17/EZ, koja se spominje u njezinom članku 69. revidira i pragove predviđene člankom 8. ove Direktive, usklađujući:

(a) prag utvrđen člankom 8. točkom (a) ove Direktive s revidiranim pragom iz članka 16. točke (a) Direktive 2004/17/EZ;

(b) prag utvrđen člankom 8. točkom (b) ove Direktive s revidiranim pragom iz članka 16. točke (b) Direktive 2004/17/EZ.

Takva revizija i usklađivanje, predviđeni za izmjene nebitnih elemenata ove Direktive, provodi se u skladu s regulatornim postupkom s pregledom iz članka 67. stavka 3. Zbog žurnih razloga, Komisija može primijeniti žurni postupak iz članka 67. stavka 4.

2. Vrijednost pragova određenih na temelju stavka 1. u nacionalnoj valuti država članica koje ne koriste euro usklađuje se s vrijednostima pragova određenih u Direktivi 2004/17/EZ prema stavku 1., izračunato u skladu s člankom 69. stavkom 2., drugom podstavku Direktive 2004/17/EZ.

⁽¹⁾ SL L 185, 16.8.1971., str. 15.

3. Revidirane pragove iz stavka 1. i njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama objavljuje Komisija u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenoga nakon njihove revizije.

Članak 69.

Izmjene

1. U skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2., Komisija može izmijeniti:

- (a) postupke za sastavljanje, prijenos, zaprimanje, prijevod, sakupljanje i distribuciju obavijesti iz članka 30. te statističkih izvješća predviđenih člankom 65.;
- (b) postupke za slanje i objavljivanje podataka iz Priloga VI. na temelju tehničkog napretka ili zbog administrativnih razloga;
- (c) popis registara, izjava i certifikata iz Priloga VII. kada se, na temelju obavijesti država članica, to pokaže nužnim.

2. Komisija može djelujući u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim u članku 67. stavku 3. izmijeniti sljedeće nebitne odredbe ove Direktive:

- (a) referentne brojeve u nomenklaturi CPV-a iz Priloga I. i II., ako to ne mijenja bitno područje primjene ove Direktive i postupke za upućivanje u obavijestima na pojedine naslove u CPV-u unutar kategorija usluga navedenih u tim prilogima;
- (b) tehničke pojedinosti i značajke uređaja za elektroničko zaprimanje iz točaka (a), (f) i (g) Priloga VIII.

Iz razloga žurnosti, Komisija može primijeniti postupak žurnosti iz članka 67. stavka 4.

Članak 70.

Izmjena Direktive 2004/17/EZ

Umeće se sljedeći članak u Direktivu 2004/17/EZ:

„Članak 22.a

Ugovori u području obrane i sigurnosti

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore na koje se primjenjuje Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama u području obrane i sigurnosti koje sklapaju javni

naručitelji ili naručitelji (*), ni na ugovore na koje se ta Direktiva ne primjenjuje sukladno njezinim člancima 8., 12. i 13.

(*) SL L 217, 20.8.2009., str. 76.”.

Članak 71.

Izmjena Direktive 2004/18/EZ

Članak 10. Direktive 2004/18/EZ zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 10.

Ugovori u području obrane i sigurnosti

Podložno članku 296. Ugovora, ova se Direktiva primjenjuje na ugovore o javnoj nabavi sklopljene u području obrane i sigurnosti, osim ugovora na koje se primjenjuje Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama u području obrane i sigurnosti koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji (*).

Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore na koje se Direktiva 2009/81/EZ ne primjenjuje sukladno njezinim člancima 8., 12. i 13.

(*) SL L 217, 20.8.2009., str. 76.”.

Članak 72.

Prenošenje

1. Do 21. kolovoza 2011. države članice dužne su donijeti i objaviti potrebne zakone, druge propise i upravne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One će odmah obavijestiti Komisiju o tekstu tih mjera.

Kada države članice donesu ove mjere, te će mjere prilikom njihove službene objave sadržavati uputu na ovu Direktivu ili će se uz njih navesti takva uputa prilikom njihova službena objavljivanja. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koji će donijeti u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 73.

Revizija i izvješćivanje

1. Do 21. kolovoza 2012. Komisija izvješćuje o mjerama koje su poduzele države članice u pogledu prenošenja ove Direktive, a ponajprije njezinog članka 21. i članaka od 50. do 54.

2. Komisija će revidirati primjenu ove Direktive i o tome izvijestiti Europski parlament i Vijeće do 21. kolovoza 2016. U prvome će redu procijeniti jesu li i u kojoj mjeri ostvareni ciljevi ove Direktive u odnosu na djelovanje unutarnjeg tržišta i razvoj europskog tržišta za obrambenu opremu i europske obrambene tehnološke i industrijske baze, uzimajući u obzir, između ostalog, sposobnost malih i srednjih poduzeća. Ako je potrebno, uz izvješće predlaže daljnje zakonodavne promjene.

3. Komisija pregledava i primjenu članka 39. stavka 1. i posebno ispituje izvedivost usklađivanja uvjeta za ponovno uvođenje prethodno osuđenih natjecatelja i ponuditelja zbog kojih se isključuju iz sudjelovanja u javnoj nabavi te, ako je potrebno, u tom smislu predlaže zakonski akt.

Članak 74.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 75.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2009.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće

Predsjednik

E. ERLANDSSON

PRILOG I.

Usluge koje se navode u člancima 2. i 15.

Br. kategorije	Predmet	Referentni br. CPV-a
1	Usluge održavanja i popravaka	50000000-5, od 50100000-6 do 50884000-5 (osim od 50310000-1 do 50324200-4 i 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) i od 51000000-9 do 51900000-1
2	Usluge povezane sa stranom vojnom pomoći	75211300-1
3	Usluge obrane, usluge vojne obrane i usluge civilne obrane	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Istražiteljske usluge i usluge na području sigurnosti	Od 79700000-1 do 79720000-7
5	Usluge cestovnog prijevoza	60000000-8, od 60100000-9 do 60183000-4 (osim 60160000-7, 60161000-4), i od 64120000-3 do 64121200-2
6	Usluge zračnog prijevoza putnika i tereta, osim prijevoza pošte	60400000-2, od 60410000-5 do 60424120-3 (osim 60411000-2, 60421000-5), od 60440000-4 do 60445000-9 i 60500000-3
7	Kopneni i zračni prijevoz pošte	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Usluge željezničkog prijevoza	Od 60200000-0 do 60220000-6
9	Usluge prijevoza vodenim putovima	Od 60600000-4 do 60653000-0, i od 63727000-1 do 63727200-3
10	Prateće i pomoćne usluge prijevoza	Od 63100000-0 do 63111000-0, od 63120000-6 do 63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 i od 63520000-0 do 63700000-6
11	Telekomunikacijske usluge	Od 64200000-8 do 64228200-2, 72318000-7, i od 72700000-7 do 72720000-3
12	Financijske usluge: usluge osiguranja	Od 66500000-5 do 66720000-3
13	Računalne i srodne usluge	Od 50310000-1 do 50324200-4, od 72000000-5 do 72920000-5 (osim 72318000-7 i od 72700000-7 do 72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Usluge istraživanja i razvoja ⁽¹⁾ i evaluacijska ispitivanja	Od 73000000-2 do 73436000-7
15	Računovodstvene, revizorske i knjigovodstvene usluge	Od 79210000-9 do 79212500-8
16	Usluge savjetovanja u menadžmentu ⁽²⁾ i srodne usluge	Od 73200000-4 do 73220000-0, od 79400000-8 do 79421200-3 i 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
17	Arhitektonske usluge; inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge; prostorno planiranje i usluge krajobraznog inženjeringa; srodne znanstvene usluge i tehničke savjetodavne usluge; usluge tehničkog ispitivanja i analize	Od 71000000-8 do 71900000-7 (osim 71550000-8) i 79994000-8
18	Usluge čišćenja zgrada i usluge upravljanja nekretninama	Od 70300000-4 do 70340000-6, i od 90900000-6 do 90924000-0
19	Usluge zbrinjavanja otpadnih voda i otpada; sanitarne i slične usluge	Od 90400000-1 do 90743200-9 (osim 90712200-3), od 90910000-9 do 90920000-2 i 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
20	Usluge obuke i simulacije u područjima obrane i sigurnosti	80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2, 80650000-5, 80660000-8

(1) Osim usluga istraživanja i razvoja koje su navedene u članku 13. točki (j).

(2) Osim usluga arbitraže i mirenja.

PRILOG II.

Usluge koje se navode u člancima 2. i 16.

Br. Kategorije	Predmet	Referentni br. CPV-a
21	Hotelske i restoranske usluge	Od 55100000-1 do 55524000-9 i od 98340000-8 do 98341100-6
22	Prateće i pomoćne usluge prijevoza	Od 63000000-9 do 63734000-3 (osim 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), i od 63727000-1 do 63727200-3 i 98361000-1
23	Pravne usluge	Od 79100000-5 do 79140000-7
24	Usluge posredovanja pri zapošljavanju i pribavljanja osoblja ⁽¹⁾	Od 79600000-0 do 79635000-4 (osim 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), i od 98500000-8 do 98514000-9
25	Zdravstvene i socijalne usluge	79611000-0 i od 85000000-9 do 85323000-9 (osim 85321000-5, 85322000-2)
26	Ostale usluge	

⁽¹⁾ Osim ugovora o radu.

PRILOG III.

Definicija određenih tehničkih specifikacija koje se navode u članku 18.

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. (a) „Tehničke specifikacije” u slučaju ugovora o radovima: ukupnost tehničkih odredaba sadržanih posebno u dokumentaciji za nadmetanje, kojima se određuju tražene karakteristike za materijal, proizvod ili isporuku čime se omogućava opis materijala, proizvoda ili isporuke na takav način da ispunjavaju svrhu za koju ih je javni naručitelj/naručitelj namijenio. Te karakteristike uključuju razinu utjecaja u pogledu očuvanja okoliša, dizajn za sve zahtjeve (uključujući pristupačnost osobama s invaliditetom) i ocjenu sukladnosti, izvedbe, sigurnosti ili dimenzija, uključujući postupke koji se odnose na osiguranje kakvoće, terminologiju, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, označavanje i stavljanje etiketa te proizvodne postupke i metode. Uključuju i pravila koja se odnose na uvjete projektiranja i troškova, ispitivanja, nadzor i prihvatanja radova i tehnike ili metode građenja i sve ostale tehničke uvjete koje je javni naručitelj/naručitelj u mogućnosti propisati na temelju općih ili posebnih propisa, u odnosu na završene radove i materijale ili dijelove koje oni podrazumijevaju;
  - (b) „Tehnička specifikacija” u slučaju ugovora o nabavi robe ili ugovora o uslugama: specifikacija u dokumentaciji koja određuje tražene karakteristike proizvoda ili usluge, poput razine kakvoće i razine utjecaja u pogledu očuvanja okoliša, dizajna za sve zahtjeve (uključujući pristupačnost osobama s invaliditetom) i ocjene sukladnosti, izvedbe, uporabe proizvoda, njegove sigurnosti ili dimenzija, uključujući zahtjeve koji se odnose na ime pod kojim se proizvod prodaje, terminologiju, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, označavanje i stavljanje etiketa, upute za korisnike, proizvodne metode i postupke, kao i postupke ocjene sukladnosti;
2. „Norma”: tehnička specifikacija koju je odobrilo priznato normizacijsko tijelo za opetovanu ili stalnu primjenu, s kojom usklađenost nije obvezna i koja pripada u jednu od sljedećih kategorija:
    - međunarodna norma: norma koju je donijela međunarodna organizacija za normizaciju i stavila ga na raspolaganje javnosti;
    - europska norma: norma koju je donijela europska organizacija za norme i stavila ga na raspolaganje javnosti;
    - nacionalna norma: norma koju je donijela nacionalna organizacija za normizaciju i stavila ga na raspolaganje javnosti;
  3. „Obrambena norma”: tehnička specifikacija čije poštovanje nije obvezno i koju je odobrilo normizacijsko tijelo specijalizirano za izradu tehničkih specifikacija za opetovanu ili stalnu primjenu u području obrane;
  4. „Europsko tehničko odobrenje”: povoljna tehnička ocjena prikladnosti za uporabu proizvoda za posebne svrhe, utemeljena na ispunjavanju bitnih zahtjeva za građevinske radove, putem svojstvenih karakteristika proizvoda i definiranih uvjeta primjene i uporabe. Europska tehnička odobrenja izdaje tijelo za odobrenje koje je u tu svrhu odredila država članica;
  5. „Zajednička tehnička specifikacija”: tehnička specifikacija utvrđena u skladu s postupkom koji priznaju države članice koja je objavljena u *Službenom listu Europske unije*;
  6. „Tehnička referenca”: bilo koji proizvod koji su izradila europska normizacijska tijela, osim službenih normi, u skladu s postupcima prilagođenim razvoju tržišnih potreba.

PRILOG IV.

Podaci koji se trebaju uključiti u obavijesti iz članka 30.

OBAVIJEST O OBJAVI PRETHODNE INFORMATIVNE OBAVIJESTI NA PROFILU KUPCA

1. Zemlja javnog naručitelja/naručitelja
2. Ime javnog naručitelja/naručitelja
3. Internetska adresa „profila kupca” (URL)
4. Brojčane oznake CPV nomenklature

PRETHODNA INFORMATIVNA OBAVIJEST

1. Ime, adresa, broj telefaksa i adresa elektroničke pošte javnog naručitelja/naručitelja i, ako je drugačije, službe kod koje se mogu dobiti dodatni podaci, a u slučaju ugovora o uslugama i ugovora o radovima, odjela, npr. odgovarajuće vladine internetske stranice na kojoj se mogu dobiti podaci o općem regulatornom okviru za poreze, zaštitu okoliša, zaštitu radnog mjesta i radnih uvjeta koji se primjenjuju u mjestu u kojem će se ugovor izvršavati.
2. Ako je potrebno, navod o tome je li ugovor ograničen na zaštitne radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu zaštićenog programa zapošljavanja.
3. U slučaju ugovora o radovima: vrsta i opseg radova i mjesto izvođenja; ako su radovi podijeljeni na nekoliko grupa, bitne karakteristike tih grupa u odnosu na radove; ako je dostupno, procjena raspona troškova predloženih radova; brojčane oznake CPV nomenklature.

U slučaju ugovora o nabavi robe: vrsta i količina ili vrijednost proizvoda koji će se isporučiti; brojčane oznake CPV nomenklature.

U slučaju ugovora o uslugama: ukupna vrijednost predložene nabave u svakoj kategoriji usluga, brojčane oznake CPV nomenklature.

4. Predviđeni datum za početak postupaka nabave s obzirom na ugovor ili ugovore, u slučaju ugovora o uslugama prema kategoriji.
5. Ako je potrebno, naznačiti je li uključen okvirni sporazum.
6. Ako je potrebno, ostali podaci.
7. Datum slanja obavijesti ili slanja obavijesti o objavi prethodne informativne obavijesti na profilu kupca.

POZIVI NA NADMETANJE

Ograničeni postupci, pregovarački postupci s objavom poziva na nadmetanje i natjecateljski dijalog:

1. Ime, adresa, broj telefaksa i adresa elektroničke pošte javnog naručitelja/naručitelja.
2. Ako je potrebno, navod o tome je li ugovor ograničen na zaštitne radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu zaštićenog programa zapošljavanja.
3. (a) Izabrani postupak javne nabave;
(b) Prema potrebi, razlozi za uporabu ubrzanog postupka (u ograničenim i pregovaračkim postupcima);
(c) Prema potrebi, navod je li uključen okvirni sporazum;
(d) Prema potrebi, provođenje elektroničke dražbe.

4. Oblik ugovora.
5. Mjesto izvršenja/izvođenja radova, isporuke proizvoda ili pružanja usluga.
6. (a) Ugovori o radovima:
  - vrsta i opseg radova i opća priroda radova. Naznaka posebno o opciji koja se odnosi na dodatne radove i, ako je to poznato, okvirni raspored za korištenje tih opcija, kao i broj mogućih obnavljanja, ako ih ima. Ako su radovi ili ugovor podijeljeni na nekoliko grupa, veličina različitih grupa; brojčane oznake CPV nomenklature;
  - podaci o svrsi radova ili ugovora kada potonji uključuje i izradu projekata;
  - u slučaju okvirnih sporazuma, naznaka o planiranom trajanju okvirnog sporazuma, procijenjene ukupne vrijednosti radova za vrijeme ukupnog trajanja okvirnog sporazuma i, koliko je god to moguće, vrijednost i učestalost ugovora koji se trebaju sklopiti.
- (b) Ugovori o nabavi robe:
  - vrsta proizvoda koji se trebaju isporučiti, s posebnom naznakom traže li se ponude u svrhu kupnje, najma, zakupa ili najma s pravom kupnje robe, ili kombinacijom tih mogućnosti; brojčane oznake CPV nomenklature. Količina proizvoda koji se trebaju isporučiti s posebnom naznakom o opciji koja se odnosi na dodatne isporuke i, ako je poznato, privremeni raspored za korištenje tih opcija, kao i broj mogućih obnavljanja, ako postoje; brojčane oznake CPV nomenklature;
  - u slučaju uobičajenih ili ugovora koji se trebaju obnoviti tijekom određenog razdoblja, naznaka i o, ako je poznat, rasporedu za sljedeće ugovore o robi koja se namjerava nabaviti;
  - u slučaju okvirnog sporazuma, naznaka i o planiranom trajanju okvirnog sporazuma, procijenjenoj ukupnoj vrijednosti robe za čitavo vrijeme okvirnog sporazuma i, koliko je to moguće, vrijednosti i učestalosti ugovora koji se trebaju sklopiti.
- (c) Ugovori o uslugama:
  - kategorija i opis usluga. Brojčane oznake CPV nomenklature. Količina usluga koje se trebaju pružiti. Posebna naznaka o opcijama koje se odnose na dodatnu nabavu, i ako je poznat, privremeni raspored za korištenje tih mogućnosti, kao i broj mogućih obnavljanja, ako postoje. U slučaju ugovora koji se trebaju obnoviti tijekom zadanog razdoblja, procjena vremenskog okvira, ako je poznat, za sljedeće ugovore o uslugama koje se namjeravaju nabaviti.

U slučaju okvirnog sporazuma, naznaka i o planiranom trajanju okvirnog sporazuma, procijenjenoj ukupnoj vrijednosti usluga za čitavo trajanje okvirnog sporazuma i, koliko je to moguće, vrijednosti i učestalosti ugovora koji se trebaju sklopiti;
  - naznaka je li izvršenje usluge rezervirano zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom za određenu profesiju.

Uputa na zakon, drugi propis ili upravnu odredbu;
  - naznaka trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoba odgovornih za pružanje usluge.
7. Ako su ugovori podijeljeni na grupe, naznaka mogućnosti da se gospodarski subjekti nadmeću za jednu, nekoliko i/ili za sve grupe.
8. Dopuštenost ili zabrana varijanti.
9. Ako je primjenjivo, navod o postotku ukupne vrijednosti ugovora koji se mora podugovoriti s trećim stranama u postupku nadmetanja (članak 21. stavak 4.).
10. Ako je primjenjivo, uvjeti sposobnosti s obzirom na osobnu situaciju podizvoditelja koji mogu dovesti do njihova isključenja i traženi podaci kojima dokazuju da se na njih ne odnose slučajevi isključenja. Podaci i sve potrebne formalnosti za ocjenu minimalne gospodarske i tehničke sposobnosti tražene za podizvoditelje. Minimalna razina(e) sposobnosti koja može biti tražena.

11. Rok izvršenja radova/ispоруke robe/pružanja usluga ili trajanje ugovora o radovima/nabavi robe/uslugama. Kad je to moguće, rok do kojeg radovi trebaju početi ili rok do kojeg će početi isporuka robe ili pružanje usluga.
12. Kad je primjenjivo, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
13. (a) Krajnji rok za primitak zahtjeva za sudjelovanje;
(b) adresa na koju moraju biti poslani;
(c) jezik ili jezici na kojem moraju biti sastavljeni.
14. Kad je primjenjivo, svaki traženi polog i jamstvo.
15. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upute na tekstove u kojima su ti uvjeti sadržani.
16. Kad je primjenjivo, pravni oblik koji treba zauzeti grupa gospodarskih subjekata s kojom se treba sklopiti ugovor.
17. Uvjeti sposobnosti s obzirom na osobnu situaciju gospodarskih subjekata koja može voditi njihovu isključenju, te traženi podaci kojima dokazuju da se na njih ne odnose slučajevi isključenja. Uvjeti sposobnosti, podaci i nužne formalnosti za ocjenu minimalnih gospodarskih i tehničkih standarda koji se traže od gospodarskog subjekta. Minimalna razina ili razine standarda koja se može zahtijevati.
18. U slučaju okvirnih sporazuma: broj i, ako je potrebno, predloženi maksimalni broj gospodarskih subjekata koji će biti njegovi članovi te trajanje okvirnog sporazuma.
19. U slučaju natjecateljskog dijaloga ili pregovaračkog postupka s objavom poziva na nadmetanje, naznaka, ako je to potrebno, korištenja odvijanja postupka u više faza radi postupnog smanjivanja broja rješenja o kojima se raspravlja ili ponuda o kojima se pregovara.
20. U slučaju ograničenog postupka, pregovaračkog postupka ili natjecateljskog dijaloga, kada se koristi opcija smanjivanja broja natjecatelja koji će biti pozvani na dostavu ponuda, sudjelovanje u dijalogu ili na pregovaranje: minimalan i, ako je potrebno, predloženi maksimalan broj kandidata i objektivni kriteriji koje treba koristiti za odabir tog broja natjecatelja.
21. Kriteriji koji se spominju u članku 47. koji se koriste za sklapanje ugovora: „najniža cijena” ili „ekonomski najpovoljnija ponuda”. Kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu kao i njihov relativni značaj ili kriteriji razvrstani redosljedom od najvažnijeg do najmanje važnog spominju se ako se ne pojavljuju u specifikacijama ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga, u opisnoj dokumentaciji.
22. Ako je potrebno, datum/datumi objavljivanja prethodne informativne obavijesti u skladu s tehničkim specifikacijama objavljivanja navedenim u Prilogu VI. ili izjava da ona nije objavljena.
23. Datum slanja poziva.

OBAVIJEST O SKLOPLJENOM UGOVORU

1. Ime i adresa javnog naručitelja/naručitelja.
2. Izabrani postupak javne nabave. U slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje (članak 28.), obrazloženje.
3. Ugovori o radovima: vrsta i opseg usluga.

Ugovori o nabavi robe: vrsta i količina dostavljenih proizvoda, ako je potrebno, prema isporučitelju; brojčane oznake CPV nomenklature.

Ugovori o uslugama: kategorija i opis usluge; brojčane oznake CPV nomenklature; količina kupljenih usluga.
4. Datum sklapanja ugovora.
5. Kriteriji odabira.

6. Broj zaprimljenih ponuda.
  7. Ime i adresa uspješnih gospodarskih subjekata.
  8. Cijena ili raspon cijena (minimalna/maksimalna) koje se plaćaju.
  9. Vrijednost ponude (ponuda) koje su zadržane ili najviše i najniže ponude uzete u razmatranje za odabir.
  10. Kad je potrebno, dio ugovora koji će biti podugovoren s trećim stranama i njegova vrijednost.
  11. Ako je potrebno, razlozi za trajanje okvirnog sporazuma duže od sedam godina
  12. Datum objave poziva na nadmetanje u skladu s tehničkim specifikacijama za objavljivanje iz Priloga VI.
  13. Datum slanja ove obavijesti.
-

PRILOG V.

Podaci koji s trebaju uključiti u pozive na podugovaranje iz članka 52.

1. Ime, adresa, broj telefaksa i adresa elektroničke pošte uspješnog ponuditelja i, ako je drukčije, službe gdje se dodatne informacije mogu dobiti.
  2.
    - (a) Mjesto izvršenja/izvođenja radova, za isporuku robe ili pružanje usluga;
    - (b) vrsta, količina i opseg radova i opća priroda radova; brojčane oznake CPV nomenklature;
    - (c) vrsta proizvoda koji se trebaju isporučiti, s posebnom naznakom traže li se ponude zbog kupnje, zakupa, najma ili najma s pravom kupnje, ili njihove kombinacije; brojčane oznake CPV nomenklature;
    - (d) kategorija i opis usluge, brojčane oznake CPV nomenklature.
  3. Rokovi određeni za završetak.
  4. Ime i adresa tijela od kojeg se specifikacije i dodatna dokumentacija može tražiti.
  5.
    - (a) Rok za primitak zahtjeva za sudjelovanje i/ili dostavu ponuda;
    - (b) adresa na koju se moraju slati;
    - (c) jezik/jezici na kojima moraju biti pisane.
  6. Svaki traženi depozit ili jamstvo.
  7. Objektivni kriteriji koji će se primjenjivati na odabir podizvoditelja, vezano uz njihovu osobnu situaciju ili ocjenu njihovih ponuda.
  8. Svaka druga informacija.
  9. Datum slanja poziva.
-

PRILOG VI.

OBILJEŽJA OBJAVLJIVANJA

1. Objavljivanje obavijesti

- (a) Obavijesti koje se spominju u članku 30. i članku 52. javni naručitelji/naručitelji ili uspješni ponuditelji moraju slati u Ured za službene publikacije Europske unije u formatu kako je određeno u članku 32. Prethodne informativne obavijesti koje se spominju u članku 30. stavku 1., prvom podstavku koje su objavljene na profilu kupca kako je opisano u točki 2. moraju biti u istom formatu kao i obavijest o takvoj objavi.

Obavijesti koje se spominju u članku 30. i članku 52. mora objaviti Ured za službene publikacije Europske unije ili javni naručitelji/naručitelji u slučaju prethodne informativne obavijesti objavljene na profila kupca u skladu s člankom 30. stavkom 1., prvim podstavkom.

Nadalje, javni naručitelji/naručitelji mogu objaviti te podatke na internetu na „profilu kupca” iz točke 2.;

- (b) Ured za službene publikacije Europske unije izdaje javnom naručitelju/naručitelju potvrdu objave kako se spominje u članku 32. stavku 8.

2. Objava dopunskih podataka

Profil kupca može uključiti prethodne informativne obavijesti iz članka 30. stavka 1., prvog podstavka, podatke o tekućim pozivima na dostavu ponuda, planiranim nabavama, sklopljenim ugovorima, poništenim postupcima i sve druge korisne opće informacije, poput kontakt podataka, broja telefona ili broja telefaksa, poštanske adrese i adrese elektroničke pošte.

3. Format i postupci za elektroničko slanje obavijesti

Format i postupci za elektroničko slanje obavijesti dostupni su na internetskoj adresi: „<http://simap.europa.eu>”.

PRILOG VII.

REGISTRI ⁽¹⁾

DIO A

Ugovori o radovima

Profesionalni registri i odgovarajuće izjave i potvrde za svaku državu članicu:

- u Belgiji, „Registre du Commerce”/„Handelsregister”,
- u Bugarskoj, „Търговски регистър”,
- u Češkoj Republici, „obchodní rejstřík”,
- u Danskoj, „Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- u Njemačkoj, „Handelsregister” i „Handwerksrolle”,
- u Estoniji, „Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- u Irskoj se od ugovaratelja može zatražiti da predoči potvrdu od Registrar of Companies ili Registrar of Friendly Societies ili ako nije certificiran, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenim zanimanjem u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom,
- u Grčkoj, „Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων – ΜΕΕΠ” Ministarstva zaštite okoliša, gradskog i državnog planiranja i javnih radova (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε),
- u Španjolskoj, „Registro Oficial de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda”,
- u Francuskoj, „Registre du commerce et des sociétés” i „Répertoire des métiers”,
- u Italiji, „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”,
- na Cipru se od ugovaratelja se može zatražiti da predoči potvrdu od „Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors” (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων) u skladu s Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors Law,
- u Latviji, „Uzņēmumu reģistrs”,
- u Litvi, „Juridinių asmenų registras”,
- u Luksemburgu, „Registre aux firmes” i „Rôle de la Chambre des métiers”,
- u Mađarskoj, „Cégnyilvántartás”, „egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”,
- na Malti ugovaratelj stječe svoju „numru ta’ registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta’ kummerc”, i, u slučaju partnerstva ili poduzeća, odgovarajući registracijski broj koji izdaje tijelo za financijsko usluge na Malti,
- u Nizozemskoj, „Handelsregister”,
- u Austriji, „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,

⁽¹⁾ U smislu članka 40. „registri” su oni navedeni u ovom Prilogu i, ukoliko su promjene učinjene na nacionalnoj razini, registri koji su ih zamijenili. Ovaj je Prilog indikativan i ne prejudicira sukladnost ovih registara s pravom Zajednice o slobodi poslovnog nastana i slobodi pružanja usluga.

- u Poljskoj, „Krajowy Rejestr Sądowy”,
- u Portugalu, „Instituto dos Mercados de Obras Públicas e Particulares e do Imobiliário” (IMOPPI),
- u Rumunjskoj, „Registrul Comerțului”,
- u Sloveniji, „Sodni register” i „obrotni register”,
- u Slovačkoj, „Obchodný register”,
- u Finskoj, „Kaupparekisteri” i „Handelsregistret”,
- u Švedskoj, „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- u Ujedinjenoj Kraljevini od ugovaratelja se može zatražiti da predoči potvrdu iz Registrar of Companies ili ako nije certificiran, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenim zanimanjem u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom.

DIO B

Ugovori o nabavi robe

Odgovarajući profesionalni registri i trgovački registri te izjave i potvrde:

- u Belgiji, „Registre du Commerce”/„Handelsregister”,
- u Bugarskoj, „Търговски регистър”,
- u Češkoj Republici, „obchodní rejstřík”,
- u Danskoj, „Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- u Njemačkoj, „Handelsregister” i „Handwerksrolle”,
- u Estoniji, „Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- u Grčkoj, „Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο” i „Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού”,
- u Španjolskoj, „Registro Mercantil” ili, u slučaju neregistriranih pojedinaca, potvrda u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi dotičnom strukom,
- u Francuskoj, „Registre du commerce et des sociétés” i „Répertoire des métiers”,
- u Irskoj se od ugovaratelja može zatražiti da podnese potvrdu od Registrar of Companies ili Registrar of Friendly Societies da je inkorporiran ili registriran ili ako nije tako certificiran, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenom strukom u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom,
- u Italiji, „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato” i „Registro delle commissioni provinciali per l’artigianato”,
- na Cipru se od ugovaratelja može zatražiti da predoči potvrdu od „Registrar of Companies and official receiver” (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) ili, ako to nije slučaj, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenom strukom u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom,
- u Latviji, „Uzņēmumu reģistrs”,
- u Litvi, „Juridinių asmenų registras”,

- u Luksemburgu, „Registre aux firmes” i „Rôle de la Chambre des métiers”,
- u Mađarskoj, „Cégnyilvántartás”, i „egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”,
- na Malti ugovaratelj stječe svoju „numru ta' registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta' kummerc”, i, u slučaju partnerstva ili poduzeća, odgovarajući registracijski broj koji izdaje tijelo za financijske usluge na Malti
- u Nizozemskoj, „Handelsregister”,
- u Austriji, „Firmenbuch”, the „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landesammern”,
- u Poljskoj, „Krajowy Rejestr Sądowy”,
- u Portugalu, „Registo Nacional das Pessoas Colectivas”,
- u Rumunjskoj, „Registrul Comerțului”,
- u Sloveniji, „Sodni register” i „obrotni register”,
- u Slovačkoj, „Obchodný register”,
- u Finskoj, „Kaupparekisteri” i „Handelsregistret”,
- u Švedskoj, „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- u Ujedinjenoj Kraljevini od ugovaratelja se može zatražiti da predoči potvrdu od Registrar of Companies o inkorporaciji ili registraciji ili ako nije certificiran potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenom strukom u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom.

DIO C

Ugovori o uslugama

Odgovarajući profesionalni registri i trgovački registri i izjave i potvrde:

- u Belgiji, „Registre du commerce/Handelsregister” i „Ordres professionnels/Beroepsorden”,
- u Bugarskoj, „Търговски регистър”,
- u Češkoj Republici, „obchodní rejstřík”,
- u Danskoj, „Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- u Njemačkoj, „Handelsregister”, „Handwerksrolle”, „Vereinsregister”, „Partnerschaftsregister” i „Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder”,
- u Estoniji „Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- u Irskoj se od pružatelja usluga može zatražiti da predoči potvrdu od Registrar of Companies ili Registrar of Friendly Societies ili, ako nije certificiran, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenom strukom u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom,
- u Grčkoj se od pružatelja usluga može zatražiti da predoči izjavu o bavljenju dotičnom strukom, pod zakletvom i pred bilježnikom; u slučajevima predviđenim postojećim nacionalnim zakonodavstvom, za pružanje usluga istraživanja, kako je spomenuto u Prilogu I. profesionalni registar „Μητρώο Μελετητών” i „Μητρώο Γραφείων Μελετών”,
- u Španjolskoj, „Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado”,

- u Francuskoj, „Registre du commerce et des sociétés” i „Répertoire des métiers”,
- u Italiji, „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”, „Registro delle commissioni provinciali per l’artigianato” ili „Consiglio nazionale degli ordini professionali”,
- na Cipru se od pružatelja usluga može zatražiti da predoči potvrdu od „Registrar of Companies and Official Receiver” (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παρωλήπτης) ili ako to nije slučaj, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba pod zakletvom izjavila da se bavi navedenom strukom u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, u posebnom mjestu pod danim poslovnim nazivom,
- u Latviji, „Uzņēmumu reģistrs”,
- u Litvi, „Juridinių asmenų registras”,
- u Luksemburgu, „Registre aux firmes” i „Rôle de la Chambre des métiers”,
- u Mađarskoj, „Cégnyilvántartás”, „egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”, „szakmai kamarák nyilvántartása” ili, u slučaju nekih djelatnosti, potvrdu u kojoj se navodi da je dotična osoba ovlaštena baviti se trgovačkom djelatnošću ili dotičnom strukom,
- na Malti pružatelj usluga može steći svoj „numru ta’ registrazzjoni tat- Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta’ kummerc”, i, u slučaju partnerstva ili poduzeća, odgovarajući registracijski broj koji izdaje tijelo za financijsko usluge na Malti,
- u Nizozemskoj, „Handelsregister”,
- u Austriji, „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- u Poljskoj, „Krajowy Rejestr Sądowy”,
- u Portugalu, „Registo Nacional das Pessoas Colectivas”,
- u Rumunjskoj, „Registrul Comerțului”,
- u Sloveniji, „Sodni register” i „obrotni register”,
- u Slovačkoj, „Obchodný register”,
- u Finskoj, „Kaupparekisteri”/„Handelsregistret”,
- u Švedskoj, „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- u Ujedinjenoj Kraljevini se od pružatelja usluga može zatražiti da predoči potvrdu od Registrar of Companies ili ako nije certificiran potvrdu u kojoj se navodi da je pod zakletvom izjavio da se bavi navedenom strukom u specifičnom mjestu pod danim poslovnim nazivom.

PRILOG VIII.

Zahtjevi koji se odnose na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda

Uređaji za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda moraju, kroz primjerena tehnička sredstva i postupke jamčiti barem da:

- (a) su elektronički potpisi koji se odnose na zahtjeve za sudjelovanje i ponude usklađeni s nacionalnim odredbama donesenim na temelju Direktive 1999/93/EZ;
  - (b) se točno vrijeme i datum zaprimanja zahtjeva za sudjelovanje i ponuda mogu precizno odrediti;
  - (c) se može s razumno osigurati da, prije roka koji je za to određen, nitko ne može imati pristup podacima prenesenim na temelju tih zahtjeva;
  - (d) se, ako se krši zabrana pristupa, može odgovarajuće osigurati da se prekršitelj može otkriti;
  - (e) samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili promijeniti datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
  - (f) tijekom raznih faza postupka nabave, pristup svim podnesenim podacima, ili dijelu tih podataka, može biti moguć samo istovremenim djelovanjem ovlaštenih osoba;
  - (g) istovremeno djelovanje ovlaštenih osoba mora omogućiti pristup prenesenim podacima samo nakon propisanog datuma;
  - (h) podaci zaprimljeni i otvoreni u skladu s tim zahtjevima moraju ostati dostupni samo osobama koje su ovlaštene da s njima budu upoznate.
-